

Гергана Митева

Иван Митев

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

НА ЛЕЧЕБНИТЕ

МИНЕРАЛИ

Второ допълнено издание

А-Я

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ
на
ЛЕЧЕБНИТЕ МИНЕРАЛИ
съдържа
информация за над 80 минерали
с описание на тяхното лечебно въздействие

Гергана Митева   Иван Митев

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА ЛЕЧЕБНИТЕ МИНЕРАЛИ

А-Я

ИК"ОПОНЕНТ"

В съдържанието на тази книга ще намерите описани лечебните качества на минералите: *ахат, амазонит, аметист, андалузит, апатит, апофилит, аквамарин, авантюрин, азурит, анал-цим, биотит, гранат, диамант, диоптаз, жадеит, злато, исландски шпат, йолит, калцит, каменна сол, карнеол, кехлибар, кианит (дистен), клиноп-тилолит, корал, кунцит, лабрадор, лазурит, лунен камък, магнезит, магнетит, малахит, молдавит (вълтавин), мъхест ахат, нефрит, обсидиан, оли-вин (хризолит), оникс, опал, опушен кварц, перла, пирит, планински кристал, празем, пренит, родо-нит, родохрозит, розов кварц, рубин, сапфир, сар-дер, серпентин, слюда, сребро, ставролит, смарагд (изумруд), содалит, стеатит (талк), тигрово око, топаз, тюркоаз, турмалин, унакит, флуорит, хал-цедон, хелиодор, хризоберил, хризокола, хризопраз, цитрин, циркон, цоизит, шпинел и др.*

Консултации по темите в книгата
 -на тел.: 038/64 35 28
 GSM: 0899 /186 249
 e-mail: zelenopal@yahoo.com

ПРЕДНА КОРИЦА: горе вляво - ставролит. Под него - източнородопски опал. Вдясно - аметист. Колекция на сем. Митеви.
 ЗАДНА КОРИЦА: горе вляво - цитрин. Вдясно - австралийски опал. Колекция на сем. Митеви. Отдолу - аметист в ахат. Колекция на Евгени Вулев

Напомняме, че нарушаването на авторските права, към което се числи и препечатването на текстове от книгата за каквито и да е цели без писмено разрешение на издателството, се наказва от закона.

ISBN 954 - 90685 - 8 - 7

ЗАЩО ТАЗИ КНИГА Е НЕПОВТОРИМА

Информацията за тази енциклопедия е събирана много години от немски, австрийски, чешки и руски библиотеки, използвани са данни и от обширна ин-тернет кореспонденция. Разбира се, невъзможно е всичко по темата да се поднесе наведнъж. Още по-трудно е то да се подреди така, че читателят не само да го осмисли, но и да го превърне в опора за изграждането на своя обща култура, чийто обем количествено и качествено да обогатява непрекъснато.

През последните години на българския книжен пазар се появиха редица книги, които афишират като своя цел осветляването на темата за лечебните свойства на минералите. За съжаление достойнствата на повечето от тях се изчерпват най-вече с цветните илюстрации, с които се опитват да привлекат читатели. Не е тук мястото да ги анализираме, но считаме, че това издание ще запълни в голяма степен празнината от липса на информация по този толкова значим за съвременния свят проблем - лечебните възможности на минералите.

Безспорно е, че отношението на човека към естествените земни дарове - води, билки, минерали, дори и към собственото му здраве, няма да се промени изведнъж. Чудеса в това отношение не бива и не могат да се очакват - особено в България, където семената на отрицанието на всичко ново са дълбоко посята. Но също така е безспорно, че за човечеството,

ако иска да оцелее и да твори своето съществуване, друг път, освен на този на единение с природните закони, няма.

Написаното в книгата не отрича нито традиционната медицина, нито която и да е друга методика на лечение. Но не бива да се забравя, че минералите са най-древните природни творения, стигнали до нас. Те са свидетели на историята на Земята от нейното зараждане до днес. В тях е кодирана информация за процесите на строежа на материята в целия Космос. И въпреки че човечеството днес използва огромни количества минерали за осигуряване на своето икономическо развитие, много от техните възможности за него са все още непознати.

Твоето посягане към тази книга, читателю, ще бъде жест за отдръпване на завесата, отвъд която се извива пътеката към тайните на природата.

Авторите

СЛЕД ПЪРВОТО ИЗДАНИЕ

МОЕТО СПАСЕНИЕ СЕ НАРИЧА "КЛИНОПТИЛОЛИТ"

Научих за лечебната сила на минерала и започнах да пия изворна вода, йонизирана с него. Заболяванията ми са хипертония, безсъние, обилно изпотяване (по всяко време на годината), колит, бързо изморяване. След три седмици се почувствах много добре. Първо изпотяването, което ме мъчеше с години, изчезна, нервната ми система се успокои. Имам чувството, че са ми сложили инжекция за успокоение. Кръвното ми се нормализира, не пия вече лекарства. Имам спокоен сън и не се будя нощем. Много се радвам, че този минерал ми подейства така добре. Ако не бях разбрала за него, сигурно цял живот щях да пия лекарства.

Помагайте на този беден народ, Бог да ви благослови! Успех!

Лиляна Петкова, Лом

НЕ МОГА ДА ПОВЯРВАМ

Над 25 години боледувам от бронхиална астма, предизвикана от лекарско вмешателство в белия ми дроб. Пристъпите бяха много и чести. Лекуван съм в болници десетки пъти, но без успех. Преди 15 дни започнах да изпълнявам рецептата с кехлибар по вашата схема.

Резултатът е такъв, че се страхувам да го кажа (да не предизвикам дявола). Още след първите пет-шест дни пристъп не съм получавал. А преди това те бяха ежедневни и се налагаше да ползвам лекарство, което не е безвредно за организма.

Вашата рецепта се оказа първата действително ефективна за предотвратяване на астматичните ми пристъпи, за което най-искрено и с уважение ви благодаря.

Влад Божков, Разград

ПЛАНИНСКИЯТ КРИСТАЛ НИ ПРОМЕНИ

След като поставих в стаята планинския кристал, който ми изпратихте, всички се успокоихме вкъщи. Даже и съпругът ми, който се отнася скептично към подобни неща, започна по-рядко да посяга към чашката.

Появата на минерала в нашия дом ни накара да погледнем по нов начин на живота си.

Величка Тонева, Димитровград

ДУМИТЕ НЕ СТИГАТ

Вече близо месец пия йонизирана с клиноптилолит минерална вода. Поемам я по една чаена чаша четири пъти дневно. Резултатите са смайващи.

Първо: справих се с безсънието, което бе бич за мен. Второ: успокоих се. Трето: нормализира се кръвното ми налягане, което непрекъснато скачаше нагоре и надолу. Четвърто: подобри се храносмилането ми. Пето: направих си изследвания на липидния обмен и всички стойности са в рамките на нормалните (за разлика от предишното).

Думите не стигат, за да ви благодаря!

Боянка Дудова, Велико Търново

РЕЗУЛТАТЪТ Е ОТЛИЧЕН

В края на февруари се сдобих с минерала клиноптилолит. Оттогава досега го използвам съгласно указаниято. В продължение на години страдам от артериална хипертония в размер над 190/100. От април тези граници са 140/85. Имам и исхемична болест на сърцето с доказана стенокардия, съпроводена с чести болки и стягане в гръдната област. Сега много рядко получавам тези пристъпи, тонусът ми се повиши, уринирането почти се нормализира, а имам и нефрит.

Гиргин Гиргинов, Горна Оряховица

ИДЕ МИ ДА ВИКАМ: С МЕН СЕ СЛУЧИ ЧУДО!

... В резултат на това, че мъжът ми всеки ден се напиваше, псуваше и ме обиждаше, още на 35 години се разболях тежко. Заболя душата ми, а душевната болка в никакъв случай не е по-малка от физическата. Изведнъж спрях да върша ежедневната си работа - да пера, да готвя, да чистя. Ходех на работа, там се справях, но вкъщи ми беше трудно. Щом се приберях, силите ме напусаха. Сутрин с мъка се вдигах от леглото. Ходих при невролог, направих си пълни изследвания, на видеозон ме гледаха, но резултатите бяха отрицателни. Тогава отидох в пси-ходиспансера и станах техен постоянен пациент. Вземах таблетки, но и те не ми помагаша. А да не ви казвам при колко екстрасенси, гледачки и ходжи съм ходила. Три пъти под езика ми пускаха кръв. Отникъде помощ не видях. С годините болестта ми се задълбочаваше, гърлото постоянно ме стягаше и стомахът ми непрекъснато беше свит на топка.

Когато ми изпратихте минералите, чудото се случи. Не можех да повярвам, че след 20 години мога да бъда пак норма-

лен човек. Гърлото спря да ме стяга, топката в стомаха ми из-чезна. Спрях всички хапчета. Чувствам прилив на енергия. Идва ми да вървя по улиците и да викам: Хора, здрава съм! С мен се случи чудо!

С.Д.,Русе

ЛЕЧЕБНИТЕ МИНЕРАЛИ ДАРЯВАТ КРАСОТА, ЗДРАВЕ И НАДЕЖДА

Трудно намирам обяснение за досегашното ми дистанциране от минералотерапията. Може би липсата на информация, съчетана с определено официално недооценяване на въпроса. Може би инерция... Убедена съм обаче, че ако мои близки не ме бяха насочили към г-н Иван Митев и досега щях да разчитам само на няколкото десетки таблетки в ежедневното ми лечебно меню. Още при първата ни, телефонна, среща ме удиви неговата сърдечност, доброжелателство и безгранично търпение в общуването ни. Последното - много важно при болните и възрастните, които понякога могат да бъдат прекалено досадни.

И така - разговор след разговор, многобройни въпроси и с последвалите ги точни и окуражителни думи и напътствия г-н Митев много бързо ме спечели за каузата на минералите. Предаде ми своята вяра в тях, а с това ми подари и една голяма надежда.

И отново, за кой ли път, се убедих, че нищо в живота не става случайно. В края на миналото лято със сина ми бяхме на почивка в Нареченски минерални бани. Само човек с увредени сетива би останал безразличен към неотразимата красота на Родопска планина. Тази красота ни зареди със сили и издръж-

ливост и ние всеки ден с часове се катерихме по стръмните пътечки. На по-голяма височина по тези пътечки блещукаха на слънцето различни по произход, цвят, форма и големина отроени късчета от планината. Вървахме внимателно - да не ги настъпим и да не им причиним болка. Те като че ли ни казваха: "Вземете ни, ще ви дарим радост!" Събирането на тия рожби на планината се превърна в истинско удоволствие за нас. Навярно ни е водило предчувствието за предстоящата среща с минералите. И сега в жилището ни в жк "Лудогорие" в Разград, на масата в хола, събира погледите на гостите ни една голяма керамична чиния с подредени в нея няколко шишарки от Кръстова гора, десетина желядчета от дъба до Почивен дом № 1 и може би две - три дузини бели, червени, сиви и шарени камъчета - едно пренесено в Лудогорието кътче от Родопска планина.

Неслучайно минералите насочиха учените и през 1954 г. потвърдиха извода им, че животът на Земята е възникнал преди два милиарда години. На 25 януари 2004 г., в 5:06 часа по Гринуич, роботът-близък "Опортюнити" (в превод на български език - "Възможност") предаде на земяните сигнал от равнината Меридиани платум на планетата Марс, от който следваше изводът, че тази равнина в дълбока древност е била море. А там, където има вода, има и условия за възникване на живот. Основание за подобен извод дадоха минералите. Оказва се, че Меридиани платум е равнина, много богата на минерала хематит, който обикновено се образува и в морска среда. Погалвам моето малко късче хематит и си мисля, че то е родственник на хематитите от Червената планета.

Моите усилия за лечение с помощта на минералите са още почти в началото си. Сутрин, преди да пристъпя към посочените от минералотерапевта указания, аз се привеждам в изряден вид, измивам ритуално ръцете си и сядам пред "из-

къпаните" след нощната им усилна работа за моето здраве и наредени едно до друго лечебни камъчета. Съзрявам ги мълчаливо, отдавайки се на мислите си за пътя, който са изминали дотук, за необикновената им целебна мощ и моите надежди. Убедена съм, че тяхната невероятна красота и насладата, която изпитвам от нейното въздействие, предшества, съпътства и улеснява оздравителните им функции. Както сме учили от учебниците по естетика, естетическата наслада, в случая предизвикана от моите прекрасни камъчета, е и условие, и следствие, и критерий за тяхната ефективност. Споделям мислите си с моите гости - хора образовани, интелигентни и заедно с това критични, недоверчиви към подобни теми. Минералите им харесват. Даже забелязвам как им се любуват в отделни моменти. Но явно обясненията ми за оздравителните им качества не ги устройват, защото ми поставят въпроса: "И ти вярваш, че тези красиви лъскави нещица могат да лекуват? Къде ти е здравият разум!"

Значи, мисля си, и досега, даже в средите на образованите хора, продължава да битува старото, буквално разбиране за "здравия разум", според което за истина се приема само информацията от естествените човешки сетива. Та нали корекцията на това разбиране, включването в него на нешаблонното мислене, парадокса, интуицията, въображението и т.н. беше едно от най-важните условия за "примиряването", "хармонизирането" на основните положения на класическата, нютоновата механика и неklasическата, квантова механика и за утвърждаването на новата, неklasическа картина на света.

Явно някои хора все още живеят във времето, когато се е смятало, че не е възможно Земята да се върти след като това не се възприема от човешките сетива. И такива мисли и разсъждения можели да предизвикат минералите...

Моят макар и кратък опит показва, че "тези лъскави нещица" не само носят радост за очите, но и лекуват човешкото тяло и дух. Ето някои от основанията ми да им вярвам. Вече не помня от колко години се боря с безсънието. Няма сънотворно средство на разположение на нашия лекарствен пазар, което да е оставало извън моето и на лекуващите ме лекари внимание. При това на каква цена! Не помагаша и билките. Нощите ми бяха изпълнени с бодърстване. Времето, предназначено за отход в леглото, запълвах с домакинска работа, четене и какво ли не още. Веднага след лягане не знам откъде пристигаха мислите - толкова различни по произход и съдържание, но единни в усилията си да не допуснат съня до мен.

Безпокойство, нерви, непълноценен следващ ден, болести и хвърлени пари "на вятъра" за лекарства - такива бяха резултатите от описаната ситуация. С влизането на клиноптилолита в моя дом дойде и жадуваният, оздравителен сън. Тези непретенциозни на вид източнородопски минерали, към които ме насочи г-н Митев, се оказаха по-силни и от пълнолунието. Цената за спокойния сън с тяхна помощ е повече от символична. Звучи невероятно, нали? Разбира се, клиноптилолитът не беше сам в усилията си да премахне причините и за безсънието, и за редица други мои болести. Помагаша му и останалите минерали, които г-н Иван Митев ми изпрати: планински кристал, нефрит, аметист, лабрадор, пирит, содалит, огнен опал, кехлибар, хематит, сардоникс, тигрово око, венерини коси, ахат, яспис, турмалин и др. С тяхна задружна помощ кръвното ми налягане постепенно се нормализира. Стихват болките в главата. Спотайха се стомашно-чревните ми проблеми. Оперираното ми гърло вече не ме души преди заспиване. Чувствам, че депресията все повече губи своята власт, а самотата и болестите не ми изглеждат толкова страшни. Напуска ме желанието

да си поплаквам и все по-често си тананикам през деня. С минералите нещо в дома ми много силно се промени. Стана по-светло и уютно. Пейзажът към хотел "Разград" придоби различни, по-красиви очертания - прилича ми на нарисувана от Васко Карадимов картина. Ще го помоля да я направи. Лошите предчувствия отстъпиха място на очакването за нещо по-добро. Появи се желание да се върна към старите любими занимания. И всичко - благодарение на тях - минералите.

Хубавите неща препологат взаимност, затова бих искала да направя нещо, с което да се умножава доброто и повече хора да познаят оздравителната сила на минералите. Сега посрещам повече гости вкъщи. Показвам им с гордост новите си красиви и даровити приятели. Според мен хора като Иван Митев са апостоли на една голяма идея и трябва да получат възможност да я разпространяват и внедряват. За такива хора трябва да се пише и разказва. Да им се помага да създават свои школи, да обучават свои ученици.

В енциклопедията за минералите, чийто съавтор е г-н Митев, прочетох, че още преди седемнайсет века във всички големи градове на Индия студенти от много страни наред с останалите дисциплини са изучавали и лечебните свойства на минералите. Но аз поне не съм чела или чувала в някое от медицинските или други висши учебни заведения у нас да има такава дисциплина. Дано греша! Липсва ми информация в нашите болници официално да се използва минералолечението. А живеем във време, обременено с толкова болка и социална безпомощност. Има и още един проблем, чийто негативни последици могат да постигнат всеки. Появяват се "инициативни" и "изобретателни" разпространители на менте-минерали с менте-познания по темата "минералолечение", които събират леки печалби за сметка на наивните и неинформирани болни и

компрометират лечебната сила на минералите. Затова отговорността на професионалистите пред обществото ни и необходимостта да се издига тяхната роля стават още по-големи. Болните следва да се обръщаме само към добри познавачи на проблема, нравствено чисти и с високо чувство за отговорност хора. Такъв човек за мен е г-н Иван Митев.

Благодаря Ви, г-н Митев!

За новото усещане, че не съм сама с болестите и тревогите си!

За радостните очаквания, които следват всеки разговор с Вас!

За търпението и щедростта Ви!

За празниците, в които вълшебните камъчета превръщат дните ми!

Петранка Луканчевска, Разград

БИОВАМПИРИЗЪМ ИЛИ ПРИЧИНИТЕ ЗА ПОЯВАТА НА НАД СТО БОЛЕСТИ

Научно е доказано, че в човешкия организъм съществува гъста мрежа от канали, по която се движи жизнената енергия. Когато състоянието на тези пътища е перфектно, човек се чувства физически стабилен, мислите му са подредени, а психиката му дарява онова самочувствие, което прави живота лъчезарен. Но с течение на времето по едни или други причини проходимостта в енергийната система намалява. Мястото, до което не достига енергия, може да реагира по различни начини, най-често то сигнализира за проблема с болка. Ако не се вземат необходимите мерки, органът, свързан неврогенно и енергийно с това място, може сериозно да заболее.

Но тъй като човекът е част от огромната космическа енергийна база, организъмът има способността да възстановява изгубената енергия - основно чрез вдишвания въздух и поеманата храна и вода. Въпреки че количеството възстановявана енергия по правило е по-малко от изразходваната, през човешкия живот съществува някакво относително равновесие - поне до момента, в който разликата стане осезаема. Човек губи енергия при физическо и психологическо изтощение, при поставяне на тялото в екстрени условия - преграждане, премръзване и прочие. Но тази загуба може да бъде предизвикана и от друг човек, съзнателно - тогава говорим за явлението биовампиризм - явление, което се разпространява обезпокояващо бързо в началото на новия век.

Става дума за интуитивното умение на вече голям брой хора да черпят от жизнените сили на околните. Причините за

този опасен навик са породени както от невъзможността човек да възстановява по естествен начин нормалното си състояние, така и от "даровете" на цивилизацията - пренапрежение, струпуване на огромни маси хора на едно място, липса на движение, некачествени храни и напитки, отровен въздух.

Отначало хората, които попадат в категорията биовампири, изпитват остър недостиг от енергия. После почти несъзнателно усещат, че при определено насочване на мисълта -най-често към енергиен вход в тялото на човек близо до тях, душевният им уют се връща, физическата активност се повишава. Впоследствие, учудени и въодушевени от възможността за бързата промяна, те започват да извършват това действие напълно съзнателно. Нещо повече - отделят целенасочено време за него, избират обектите си и правят всичко възможно да се сближат с тях.

Разбира се, не всичко е толкова просто, колкото изглежда. Енергията изтича от енергийните центрове на тялото най-лесно когато сме напрегнати, притеснени или ядосани. Спокойният човек е защитен от биополето си. Затова целта на биовампира е да ни въвлече в своята орбита, да ни направи съпричастни на своето душевно състояние.

Можем ли да се научим да разпознаваме тези хора?

Недостигът на енергия започва да подтиква психиката след двайсетата година при жените и двайсет и шестата при мъжете. Горна възрастова граница няма. Няма и особени белези по отношение на професия, облекло, интелект и прочие. Отличава ги само поведението им.

На първо място, това е човек, който често ни посещава или ни кани ние да го посетим. Може да бъде колега, съсед, близък роднина; може дори да бъде брат, сестра или приятел. Вторият признак, който съпътства поведението му, е да ни учу-

ди с нещо, да ни въвлече в подходяща тема, с която да предизвика раздвижване на енергията ни - най-често - съобщение за трети човек или казано другояче - клюка. Може да се хване за някое наше оплакване и да не се "пусне" повече от него. Може да се хвали с нови придобивки - действителни или очаквани. Може просто да ни предложи торта и питие и да ни се лобува мълчаливо.

Характерно за подобна ситуация е вторачването на събеседника в един момент в наш енергиен център - най-често - челото, гърлото; при дълбоко деколте - гръдната кост. Сигурно никое от момичетата, които през лятото демонстрират бодита и разгопени коремни, дори и не предполага защо още на седемнайсет започват да му треперят пръстите, докато държи цигара, която изпитва неистово желание да запали. Впрочем, хората, които посещават заведения на открито, са най-уязвими. След тях се нареждат тези, които работят в големи помещения заедно със своите колеги.

Симптомите: неоправдано безпокойство, горещи вълни, отказ на мозъка да функционира нормално - т.е. едни и същи мисли започват да измъчват съзнанието ни. Тези усещания се трансформират по-късно в страх от срещата с определени хора, в страх от извършването на определени действия, в страх от излизане дори на улицата. Ако биоампирът е отнел от енергията, необходима на белите дробове, ще реагира кожата ви - най-невинните прояви са посивяване, зачервяване, изпърхване; по-тежките - обриви, алергии, псориазис. Когато ви е отнета енергията, нужна на стомаха - тогава идват натрапчивите мисли и страховата невроза. Когато не достига енергия на десния му бъбрек, мъжът може да стигне до импотентност. Недостигът на енергия в левия бъбрек може да причини проблеми със скелетната система, зъбите и косата. Загубата на енер-

гия, необходима на бъбреците, се отразява и на ушите - започва се с шум в едното или другото, от който може да се стигне до пълна загуба на слуха. Оплешивяването при мъжете е класически случай на недостиг на енергия в бъбреците.

Ако ви е отнета енергията от сърдечния енергиен център, това веднага се отразява на имунната система. Ако пък ви източат енергия от гърлото, очаквайте проблеми с щитовидната жлеза. Безспорно най-лесно се осъществява интервенцията върху челния енергиен център или т.н. трето око. Той е свързан с централната нервна система и недостигът на енергия там създава веднага проблем с нервите и кръвното налягане.

Излишно е да изброяваме всички заболявания, които могат да възникнат от срещата ни с биоампир - списъкът ще бъде прекалено дълъг. По-важно е как да се опазим от това посегателство, от което никой не е застрахован.

На първо място — не позволявайте на хората, с които контактувате, да ви се оплакват - напълно е възможно енергийно да ви прехвърлят своите безпокойства и дори свои заболявания. Избягвайте четенето на некролози, възпоменания, черни хроники. Не проявявайте съпричастност към проблемите на ядосани и озлобени хора. Не позволявайте да ви разказват съзливни истории и да се самосъжаляват пред вас. Не забравяйте, че ако се страхувате, само затормозявате връзката с космическите енергийни полета и ставате много податливи за източване на енергията ви. Вглеждате се в поведението на хората около вас, без да стигате до излишна мнителност. Ако някой ви каже, че не изглеждате добре, бъдете сигурни, че това е чиста проба психологическа провокация. Прекалено дългото опипване на новата ви дреха също е показателно. Не подарявайте свои снимки без да сте убедени в доброто отношение на човека към вас. Обърнете внимание кои хора ви търсят само

по два повода - да се похвалят или да се оплачат от нещо. Не водете дълги телефонни разговори, независимо от темата - по гласа ви също изтича енергия. Нещо повече - никак не е случайно, че след уж безобиден телефонен разговор много хора вдигат кръвно, а други стигат до инсулт.

Разбира се, съществуват и средства за защита. Тя се осъществява изключително с минерали, които се определят индивидуално за всеки човек в зависимост от здравословното му състояние. Много е важно и какви са наличните съпротивителни сили на организма.

ЦИВИЛИЗАЦИЯ И МИНЕРАЛИ

Минералите са природни творения, ненадминати по красотата, връстници на Земята.

Човекът започва да ги използва в своята дейност от мига, когато мисълта му сътворява първото оръдие на труда. Разновидностите на кварца са първите материали, чиято обработка достига високо ниво. За полирането им се използва стрит на фин прах планински кристал. Отначало този процес се извършва върху изгладена скала, по-късно - върху оловна плоча.

В различни краища на света са открити шила и брадвички от яспис, датирани към десетото хилядолетие преди н.е. По времето на новокаменната епоха (осмо - трето хил. пр. н. е.) техниката за обработка на минерали се усъвършенства толкова, че вече позволява полирането на по-твърди от кварца скъпоценни камъни. От този период в Чехия са намерени гранатови украшения. По това време в много страни по света минералите и изделията от тях започват да изпълняват култово значение и се свързват със знаците на зодиака.

Най-старите данни за използване на минералите като лечебно средство са намерени върху египетски папирус, датиран към 16 в. пр. н. е. Тогава Египет е покорен от хиксоите - западноазиатски племена, които остават смаяни от нивото на изкуството и медицината около делтата на Нил.

Други папируси, писани от 13 до 10 в. пр. н. е., дават сведения за използване на стрити на прах минерали за налагане на рани, за приготвяне на минерална боя за ритуални сцени и за използването на скалпели от обсидиан. През този период някои от обработените минерали започват да се ценят като скъпоценни камъни и цената им се изравнява с тази на златото,

дори често я надвишава. В египетска повест от времето на т.н. Ново царство (1570 -1100 г пр. н. е.) се отбелязва, че сирийската богиня Астарта "трябва да донесе данък в сребро, злато, лазурит и дърво". Лазуритът и тюркоазът са сред любимите минерали на египетските фараони. В гробницата на Тутанкамон са открити множество предмети, изработени от тях.

През второто хилядолетие пр. н. е. голям разцвет достига индийската цивилизация около басейна на река Инд, наречена по-късно "Култура на Харапа" по името на един от градовете там. Освен всички други изкуства до високо ниво е издигната обработката и използването на минералите за различни цели. От тях се правят ножове и лемежи, боздугани, съдове, пластинки за стриване на бои, върхове на пробивни инструменти, мъниста и печати, украсени с изящно гравирани хералдически елементи и надписи. Подобни бижута от яспис, ахат и лазурит с изобразени на тях магически сцени, епизоди от сражения или символи от професията на притежателя им са широко популярни и сред жителите на богатите градове на Месопотамия (трето - първо хил. пр. н. е.) - Ур, Урук, Ериду, Ларса, Вавилон. В своята "История" Херодот отбелязва, че всеки знатен жител на Вавилон подпечатва пратките си със свой пръстен със скъпоценен камък на него.

Характерно за цивилизацията от този период както в Месопотамия, така и в Индия и Китай, е култът към природата - най-вече към планините, камъните и водата.

В Индия обществото е разделено на четири съсловия, наречени "варни". Според тях жреците се наричат брахмани, войните - кшатрии, земеделците, занаятчиите и търговците -вайшии, бедняците и робите — шудри. Браковете между хора от различните касти се считат за недопустими. На тези класове се разделят и скъпоценните камъни: брахмани - безцветни диа-

мантени кристали, кшатрии - червени прозрачни камъни, вайшии — зелени бистри кристали, шудри - сиви и други на цветя кристални форми. В преливащите от скъпоценни камъни съкровищници на индийските владетели са допускани само минерали от първите три класа. Те са толкова популярни и сред обществото, че в знаменитата "Панчатантра" се казва, че за обеци със сапфири не си струва жената да си пробива ушите.

При археологически разкопки на древен китайски град в провинция Хънан (с. Сяотун, окръг Янян) е открита царска съкровищница с шест хиляди предмета в нея. Всички те са изящни произведения на изкуството, изработени изключително от нефрит, злато, бронз, черупки на костенурки и седеф и са датирани от епохата на първата историческа държава Шан-Ин (16 в. пр. н. е.). Пак там са открити огромно количество предмети от минерали: ножове, върхове на стрели, различни по размер копия, хаванчета, статуетки и украшения. През този период специфичен за Китай вид разменни пари са скъпоценните мидени черупки каури. Неслучайно йероглифът за "пленник, роб" от онова време изобразява човек, събиращ седефени черупки.

Между шести и пети в. пр. н. е. в Китай нефритът вече се радва на изключителна почит. В един от социално-философските трактати на Лао Дзъ се казва: "Кой би могъл да опази пълна със злато и нефрит зала?".

Отпреди 2500 г. пр. н. е. датира и обработката на кехлибар, събиран по бреговете на Балтийско море. Предмети от него са намирани както в критските, така и в египетските гробници. Векове наред народите от района на Средиземноморието организират търговски експедиции, чиято цел е закупуването на кехлибар срещу злато и сребро.

Две хиляди и двеста години преди н. е. е създаден шумерски сборник с лекарски рецепти. Въпреки че медицината

все още е съпътствана от религиозни и магически представи, фармакологията се е опирала на природни продукти - билки и минерали. Почти по същото време на територията на днешна Югозападна Англия възниква култовото средище на мегалитовата култура - Стоунхендж, от чиито строителни елементи е видно, че създателите му притежават висока астрономическа култура.

Хиляда и петстотин години преди н. е. излиза на бял свят т. н. папирус на Еберс, намерен в египетска Тива. В него се дават рецепти за лечение, в част от които се използват минерали.

Седем века пр. н. е. е създадена библиотеката на асирийския крал Ашурбанипал, която се състои от 25 000 клинописни плочки. Тя съдържа преписи на текстове от преди хиляда години. Наред с данните за развитието на живота и науките в Месопотамия, сред тях фигурират и указания за използването на минералите за различни цели - лекарствени, за приготвянето на бои за оцветяване на емайлирани плочки и др. Оттам научаваме, че още през 12 в. пр. н. е. е създаден асирийски рецептурен справочник, описващ начините за приготвяне на лекарства, а зодиакалните съзвездия, чиято символика ползваме и днес, е известна на жителите на Междуречието тринайсет века преди н. е.

През 7 в. пр. н. е. в древна Гърция се развива глиптиката - изкуството за резба върху камък. Най-добрите образци от онова време могат да спрат дъха на всеки ценител. Особено оригинални и въздействащи са фино изработените митични сцени върху цветен многослоен оникс. Освен познатите кварцови разновидности - ахат, карнеол, планински кристал, аметист, зелен яспис, за материали са използвани и скъпоценните аквамарин и хелиодор. Сред най-известните произведения на

древногръцките майстори са миниатюрни портрети на Александър Македонски - върху сардоникс, на египетския цар Птолемея и съпругата му Арсиния - върху трислоен оникс и др., съхранявани днес в Ермитажа в Санкт Петербург.

Много от старогръцките писатели отделят внимание на различните лечебни качества на минералите - особено оптимистично към тях са настроени Херодот и Платон. Но в античността безспорно най-голям в това отношение е приносът на римския историк Гай Секунд Плиний, наречен Стари, който в съчиненията си прави енциклопедичен преглед на знанията за минералите, достигнали до неговото време. Плиний посвещава по една книга на употребата на минералите в изкуството и на обработката на скъпоценните камъни. По ирония на съдбата писателят е злят от лавата на Везувий при изригването му през 79 г.

В Индия през 6 век пр. н. е. се появява системата за лечение "сушрута". Авторът ѝ описва 760 начина за приготвяне на лекарства от растителен и минерален произход. В Гърция Талес Милетски изучава и описва свойствата на кехлибара и магнетита.

Един век по-късно Емпедокъл прозира, че земното ядро се състои от огнетечна топилка, която оказва влияние върху температурата на минералните извори.

През втората половина на 5 век пр. н. е. Хипократ, един от великите медици на древността, създава своя лекарска школа, основа на която е терапията с естествени, природни средства - билки, минерали, слънце и вода. По това време гърците използват лещи от кварц за обгаряне на рани.

Четвъртото столетие преди новата ера е паметно с усилията на Аристотел да обобщи съществуващите до този момент космологични познания. Той създава своя философско-

природонаучна школа в Атина, където наред с ботаниката, зоологията и физиологията, се отделя изключително внимание и на минералите.

Малко след Аристотел Теофраст пише трактат със заглавие "За минералите", с което поставя началото на систематичните проучвания за тях. Изследва цвета, плътността, твърдостта, както и температурата им на топене.

Увеличен интерес към минералите и тяхното използване бележи началото на новата ера. За медицински нужди в Китай започват да използват селитра и сяра, а в Индия в занаятчийството и медицината намират широко приложение синият и зеленият камък, арсенът и сярата.

След Плиний Стари и Луций Аней Сенека прави природонаучна енциклопедия от седем книги. Два века по-късно започва да се създава гръцката народна книга "Физиологос", описваща характерните белези на всички растения, животни и минерали, които представляват интерес за тогавашното общество. През този период се появява и т. н. Лайденски гръцки ръкопис, намерен през 1928 г. Той съдържа 100 рецепти за обработка на минерали. Подобно е съдържанието и на Стокхолмския ръкопис, датиращ от 3 век. В него се обръща внимание на начините за уподобяване на скъпоценни камъни.

Във всички големи градове на Индия през четвърти век работят университети, в които се обучават студенти от Китай, Тибет, Монголия и Япония. Наред с другите дисциплини основно внимание се обръща и на лечебните свойства на минералите.

Зосим Панаполски написва енциклопедия на алхимията, състояща се от 28 книги и озаглавена "Хемеотика". В нея са описани всички познания за свойствата на най-известните до този момент минерали.

Китайският химик Ко Хуанг получава живак от загаряване на цинобър и кондензиране на живачните пари. В Делхи, Индия, е построена от желязо т.н. колона на Чандрагупта. Желязото е заварявано и ковано и до днес не е корозирало,

Бенедикт от Нурсия основава през 6 век т. н. бенедиктински манастири. Като основна задача бенедиктинците си поставят овладяване на научните знания до съвършенство. Те приготвят различни балсами за лечение изключително на природна основа — с билки и минерали.

В началото на 7 век Изидор Севилски издава енциклопедия в 20 книги, наречена "Етимология". Наред с многото теми в нея се отделя внимание и на лечението с минерали. Там се намира и първата рецепта за производство на бира с хмел.

Една година след създаване на българската държава китайският алхимик Сун Съ Миао описва производството на барут от смес на минерали и органични вещества.

Халифът ал-Мамун създава в Багдат в края на 8 век астрономическа обсерватория с библиотека и лицей към нея. Нарича го Дом на мъдростта и събира в него учени, владеещи чужди езици. Под ръководството на Мухамед ибн Муса ал-Хорезми те превеждат основните трудове на древногръцките, персийските и индийските философи. Халифът изкупува от всички покорени от него земи книги за библиотеката си. Голямо внимание в Дома на мъдростта наред с другите научни дисциплини се отделя и на науката за минералите.

В края на 9 и началото на 10 век ал-Фараби създава арабска енциклопедия на тогавашната наука. За основа му служат произведенията на Аристотел, Платон и другите антични философи. В нея подобаващо място е отделено на използването на минералите. Малко след това в Салерно е основана медицинска школа, базираща се на арабските школи и чрез тяхното

посредничество там се усвояват античните познания в областта на медицината, в това число и лечебните качества на минералите.

Известният ислямски учен и енциклопедист ал-Бируни, живял в средноазиатския град Хорасан в края на 10 век, определя с голяма точност качествата на 18 метали и скъпоценни камъни. През 975 година друг учен - Абу Мансур ал-Харави издава "Тактаг за основите на фармакологията". В него той описва лечебните качества на познатите му минерали, както и начините за приготвяне от тях на мазила и дестилати. Някои от описаните рецепти за лечение продължават да се използват и днес: кръвоспиране със стипца, интервенция върху кожни заболявания с мазила, в чиято основа е бораксът и др.

Ал-Бируни превежда на санскрит древногръцки съчинения през първата половина на 11 век и сам пише обширни трудове за използването на минералите в медицината - "Минералогия", "Книга за лечебните средства" и др.

Авицена преработва античните познания на Гален по медицина в своя сборник "Медицински канон", като отделя подобаващо място на минералите, използвани в тази област.

През 12 век алхимиците постигат получаването на кристали от чисти химически съединения. Могат да произвеждат сярна киселина от загряване на син камък и стипца или сяра и селитра; за добив на солна киселина използват смес от морска сол и сярна киселина; азотна киселина получават от загряването на селитра, зелен камък и стипца. Описват и действието на царската вода върху златото.

Въпреки официалното обявяване на Инквизицията през 13 век немският епископ Албертус Магнус написва множество съчинения по всички въпроси, които са интересували и Аристотел. В тях регистрира обновените познания за фауната,

флората, минералите и металите.

От 1260 до 1295 година венецианецът Марко Поло пътува из Далечния Изток през Пекин и стига до остров Суматра. Пътеписът му "Милион" дава на съвременниците му много нови познания по география и използването на минералите в различни области.

В края на 13 век се появяват трактати по алхимия, в които е описано получаването на различни химически съединения. Потаж (суровина за азотна киселина) се получава от изгарянето на пирит, сода - от горенето на морски водорасли, а с натриева луга от сода и вар се разтваря сяра.

Четиринадесетото столетие бележи формирането на научна терминология, съставят се учебници и помагала; византийският монах Изсакос Агрипос превежда персийските астрономически трактати и написва "Геодезия". През 1303 година Чжу Ши-цзе издава математическия трактат "Ясписовото огледало на четирите елемента".

Множество големи библиотеки се създават през 15 век. Те побират в себе си научните познания в различните области. Гутенберг изобретява печатането с подвижни метални букви, с което тласка бързото развитие на много дисциплини. Векът изобилства от географски открития, някои от които са повратни в човешката история.

Огюстен Жан Френел написва през 1542 година съчинение, в което обобщава научните знания по медицина на своето време. През 1551 година Андреас Аурифабер издава книга за кехлибара, в която описва десетки рецепти за неговото приложение. Различни мехлеми - като смес от стрит кехлибар с мед и розово масло, се използват за лечение на очни и ушни болести. Освен това авторът описва лечебното действие на кехлибара при простудни, неврологични и ставни заболявания. Отбе-

лязано е неговото антистресово действие при допира му с кожата.

След Аурифабер в свои трактати едни от най-известните лекари на онова време - Теофраст Бомбаст фон Хохенхайм-Парацелз и Боеций де Бот дават сведения за лечебните свойства на скъпоценните камъни, в които безрезервно вярват.

Николай Коперник лекува болни основно със субстанции от минерали. За приготвяне на балсамите си използва прах от изумруди, корунди, перли, слонова кост, скъпоценни метали и др. В същото време в Южна Америка испанските завоеватели заличават богатата духовна култура на майите и си поделят скъпоценните предмети от храмовете, изработени от жадеит и други скъпоценни камъни. Кортес разсипва държавата на ацтеките с техните импозантни строежи от камък, а отрядите на Писаро бастисват невероятната култура на инките, които достигат ненадминато за времето си съвършенство при обработката на бронз, злато, сребро и скъпоценни камъни.

През 17 век се полага началото на системното изучаване на кристалите. В 1600 година излиза трудът на Уилям Гилбърт "Магнитът", съдържащ неговата теория за магнитните и електрични свойства на материята. Той определя Земята като гигантски магнит.

Първата карта на Луната вижда бял свят през 1636 година, а две години по-късно Атанасиус Кирхер описва и обобщава своите наблюдения върху Везувий.

Голям принос за развитието на кристалографията дава Нилс Стено, който работи и твори през втората половина на 17 век. Неговите познания са разширени от Хюйгенс и Льовенхук и обобщени от Ломоносов.

Фридрих Хофман изследва качествата на минералната вода и описва получаването на магнезиев окис от минерални-

те извори. Свой принос за развитието на науката за минералите дават Ойлер, Йохан Бернули, Жефроа. Степан Крашеников изучава вулканите, земетресенията и минералите на полуостров Камчатка и описва географията му.

Жан Етиен Гетар създава през 1746 година първата геоложка карта в съвременния смисъл на думата. В областта на минералогията работят Пиер Жозеф Макар, Ломоносов, Антонио Моро, Джоузеф Блек, Карл Цимерман, Торберн Бергман, Абраам Вернер и много други. В края на века Жан Батист Луи Роме дьо Лил в произведението си "Кристалография" обобщава познанията в тази област до момента и заедно с Рьоне Жус Хаюи полага основите на научните изследвания за кристалите.

Гьоте започва събирането на колекция, която има амбицията да попълни с всички европейски минерали, познати до този момент.

В началото на 19 век използването на химични методи в минералогията води до появата на нов етап в развитието ѝ. През първата половина на столетието учените определят химическия състав на 450 минерала и при техния анализ откриват 28 нови химически елемента.

Народният музей в Прага поставя началото на своята дейност през 1818 година. В днешно време той притежава една от най-големите и интересни колекции от минерали в Европа.

Деветнайсти век полага началото и на учредяването на десетки научни дружества, академии и университети, в различните области на научното познание започва непознат дотогава подем. Появяват се нови науки - астрофизика, палеонтология, хидрогеология и др.

Алфред Нобел получава динамит от смесването на нитроглицерин с определени минерали.

Първата третина на 20 век кипи от научни открития, в т. ч. и в областта на науката за минералите. Продължават да възникват институти, лаборатории, обсерватории. До 1914 година само в Япония те са 72. Светът обезумява по златните находища в басейна на река Макензи в Канада, хиляди златотърсачи намират смъртта си там.

През 1954 година Патрик Мейсън Хърли открива във вкаменелости по бреговете на Горното езеро в Канада зелени водорасли. Две години по-късно в тях се установява наличието на осем аминокиселини от органичен произход. От този факт става известно, че живогът на Земята е възникнал преди два милиарда години.

Установява се, че на Луната има изригвания и трусове, сходни със земните. От 1957 до средата на седемдесетте години на 20 век са изстреляни 8530 изкуствени космически тела, спътници и други обекти с научна цел. Само през 1975 година са изведени в орбита 151 космически кораби и спътници. Осъществено е посещение на човек на Луната и многократно донасяне на почва оттам.

През 1986 година е създаден Националният музей "Земията и хората" в София. Това е уникален минераложки музей с над 20 000 образци от цял свят, представени чрез 3 500 експоната в седем постоянни експозиции. Особен интерес предизвиква експозицията "Гигантски кристали", съхранила част от колекцията на Илия Делев и съдържаща 53 редки природни творения.

ТАЙНАТА СИЛА НА МИНЕРАЛИТЕ

Минералите са неми учители, те карат наблюдателя да занемее, а най-доброто, което се научава от тях, не може да се сподели.

Гьоте

От хилядолетия човечеството разчита на минералите за решаване на свои проблеми от различен характер. Феноменалните им качества са трудно обясними и днес, което е добро дошло за критиците на терапията с тях. Но това не пречи този вид практика да продължава да печели привърженици. Още повече, че лечебните качества на минералите се проявяват най-добре там, където традиционната медицина среща трудности.

Познаването на историческите и съвременните достижения в областта на минералогията не само помага по-лесно да определим камъка, който би ни въздействал положително, но и способства да подходим избирателно към информацията, с която непрекъснато сме атакувани от различни страни. Друг голям проблем днес е потопеният в синтетични аналози пазар на тези изделия. На практика няма скъпоценен камък, който да не се произвежда по изкуствен начин - като се започне от диаманта и се стигне до кварцовите разновидности. Затова, когато решим да протегнем ръка към бижу, което ни харесва, не трябва да разчитаме само на добросъвестността на продавача, а и на собствената си култура.

Началото на 21 век заварва европейските ювелирни щандове наситени най-вече с разноцветен корунд, който отлично имитира диамант, изумруд, аквамарин, топаз и др. Още отпре-

ди сто години той се произвежда в индустриални количества. По изкуствен път се получава и корунд, притежаващ ефекта астеризъм, който се изразява в сиянието на шестлъчева звезда. Предлага се в изобилие и синтетичен александрит. Всички тези минерали се различават от естествените по неравномерното разпределение на цвета, което обаче е неуловимо с невъоръжено око.

Диамант, сапфир, рубин, изумруд, аквамарин, гранат, турмалин, лунен камък, циркон и топаз много често се заместват и от синтетичен шпинел в различна окраска. Изумрудът се синтезира още от 1848 година. Синтетичният се отличава от природния по малките включения в него с черен и кафяв цвят, видими най-вече за специалистите.

Огромни количества синтетичен кварц в различни цветове постъпва на борсите от Русия, САЩ, Япония и Франция. Той се предлага като карнеол, аметист, цитрин, хризопраз, морион.

Като имитация на диамант се използва и обезцветен рутил. Блясъкът му на практика не се различава от този на брилянтите, но твърдостта му е значително по-ниска.

Като заместители на диаманта се използват и синтетични камъни без аналози в природата - стронциев титанат, наричан още фабулит, литиев ниобат и др. Итриево-алуминиевият и гадолиний-галиевият гранат успешно заместват както диаманта, така и редица други минерали.

През последните години изключителна популярност като заместител на много минерали получава фианитът. Той може да бъде във всякаква окраска с изключение на изумрудена.

Синтетичният александрит се отличава от природния по наличието в него на миниатюрни включения, а тюркоазът - по плътността. Ако върху естествения тюркоаз се капне солна ки-

селина, тя ще поопие, докато синтетичният няма да я приеме.

Синтетичният опал се различава от природния по равномерната зърнесто-мозаечна структура и голямата прозрачност. Полученият по изкуствен път малахит на практика е неотличим от естествения.

Имитации на скъпоценни камъни са се правели още в древността. Три хиляди години пр. н. е. в Египет използват цветно стъкло за тази цел. Този процес получава силно развитие през Средновековието, а през 18 и 19 век отбелязва своя апогей. Преди 300 години имитират рубин и изумруд с оцветено с окиси оловно стъкло. Имитират успешно и перли. Перлите и днес са сред най-заместваните със синтетика бижута.

Синтетичните минерали се отличават от естествените единствено по липсата на онази потенциална сила, която само природата може да заложи в камъка. Въпреки че изкуствените камъни са перфектни по отношение на своята чистота, блясък и цвят и изглеждат изящно в сребърен или златен обков, тяхното въздействие върху притежателите им не е на очакваното ниво.

Минералът може да направи човека щастлив, може и да го убие. Немалко исторически личности са били отстранени от властта посредством изключително силната отрова от минерален произход арсеник. Но в същото време арсеникът (двуарсенов триокис) се използва във фармацевтиката за приготвяне на лекарства.

Класически случай за минерал, който влияе пагубно на своите притежатели, е този със синия диамант "Хоуп". Намерен в рудник Голконда в Индия, през 1712 г той попада във Франция и става притежание на Людовик XIV. Камъкът е обработен във вид на тристенна пирамида и е окачен на панделка, която кралят поставя на врата си. Седем месеца по-късно той

вече не е между живите. Следващият притежател на бижутото е Людовик XV. Дълго време той не се докосва до него, но честолюбието му надделява и кралят нарежда на придворния бижутер диамантът да бъде изваден от обкова си и вграден в ордена "Златното руно". След този акт съдбата го дарява с нелепа смърт - монархът умира от едра шарка.

Впоследствие камъкът краси одеждите на кралица Мария-Антоанета. Удоволствието споделят и приятелките ѝ княгиня Дюбари и княгиня Ламбал. По време на революционните събития през 1789 г и трите загиват от жестока смърт, а диамантът е купен от холандския бижутер Фалс. Синът на бижутера го присвоява от бащата, след което смъртта настига и двамата. Брилянтът попада у английския крал Джордж IV, който, след като започва да го носи, загубва разсъдък си. Потресен, кралят го продава на банкера Хоуп, както се казва, за жълти стотинки. Внукът на Хоуп залага бижутото на комар и го губи. Печели го американският търговец Френкел, след което нещастията започват да го преследват до пълното му разорение.

Диамантът е обявен за продажба на търг и с него се сдобива турският султан Абдул Хамид. С бижутото той закичва коприненото боди на любимата си жена Зелма. Мълвата от онова време говори, че за да ѝ угоди, султанът заповядва да бъдат хвърлени в морето двеста жени от харема му. Но след като удовлетворява и последния ѝ каприз, той убива и фаворитката си, след което стига до умопомрачение и умира. Диамантът попада у гръцкия търговец Мантаридес, който загива в дълбока пропаст заедно с жена си и дъщеря си. Въпреки че историята на тези нещастия пълни страниците на световния печат, французинът Коле пожелава да стане притежател на диаманта и го купува. Сполетява го съдбата на Френкел - делата му тръгват със страшна сила наопаки, следва разорение и

смърт. През 1941 г. с обвезаното с тъмна слава бижуте се сдобива руският княз Калитовски, когото смъртта застига няколко дни след това. През 1958 г. диамантът е подарен на колекцията на Смитсъновия институт в САЩ, където се намира и сега.

Немалко са и описаните случаи, когато минерал помага на притежателя си да постигне целта на живота си. Сам Александър Пушкин твърди, че най-честият източник за неговото вдъхновение е карнеолът, вграден в любимия му пръстен. Друг велик поет - Йохан Волфганг фон Гьоте, през целия си живот е тясно свързан с минералите. Освен с чистотата и елегантността на литературния си стил, той впечатлява съвременниците си и като учен-естественик, автор на съчиненията "Теория за цветовете", "Метаморфозата на растенията", "Оптика" и др.

През 1775 г. Гьоте се отзовава на поканата на своя приятел принц Карл Август да започне служебна кариера във Ваймар. За тогавашното време е сензационна ситуация обикновен гражданин да бъде посветен във висшите държавни дела. Но поетът бързо навлиза в многообразната работа и скоро е назначен за член на управителния орган на провинцията - т. н. Таен легационен съвет. По време на едно от заседанията на този съвет Гьоте се явява с куп книги — това са съчиненията на естествениците от античността, и смайва присъстващите със съобщението си за минерал с чудни свойства. Който го притежава, може да оказва влияние върху умовете и сърцата на хората, уверява поетът.

Днес е известно, че Гьоте има предвид един от видовете опал - хиалита. Амбициозният му покровител Карл Август подкрепя идеята за организиране на експедиция за намиране на странния минерал и с нетърпение очаква завръщането на търсачите. Тя се осъществява на територията на днешна Чехия и продължава два месеца. Гьоте лично отваря донесения сандък

и подава първия къс хиалит в ръцете на херцога. Останалите образци раздава на своите приятели, които творят заедно с него в имението - Шилер, Хердер, Вийланд, от него получава майката на херцога Анна Амалия, както и дворцовата дама Шарлоте фон Щайн, с която поетът е в топли отношения.

Едва ли е случайно, че след този ритуал започва бурен разцвет в литературата, изкуството и науката в Германия, като центърът на този процес се оформя във Ваймар, който получава прозвището "дворец на музите". Тук се раждат едни от великите произведения на Гьоте и Шилер, а през 1782 г Йохан Вол-фганг получава и аристократичен сан.

Десет години от пристигането се излизват неусетно; по време на една от сутрешните разходки из парка през 1785 г херцогът се оплаква, че е изчезнал хиалитът от писалището му. До вечерта всички от кръга, поставил началото на новия творчески подем, установяват, че и техните минерали липсват.

Гьоте предприема нова експедиция. Покровителят му го насърчава и за това дело. Този път то продължава значително по-дълго, но търсачите се връщат без нито едно камъче. Сякаш някой е минал преди тях и е обрал всичко.

Гьоте се скарва за кратко време с големия си приятел Шилер, рязко охладнява отношението към него и на Шарлоте фон Щайн. Изнервен, той се заравя отново в старите книги и установява, че римските войници са намирали от минералачудо в провинция Тракия, откъдето са пренесли от него в Рим. Но за поета по онова време Балканите са terra inkognita, затова той решава да замине за Италия. През следващата 1768 г пристига там и цели две години се рови в хранилищата на музеи да открие поне едно късче хиалит.

Уви. В Германия, останала без камъка на Гьоте, тръгва началото на упадък, който ще продължи дълго.

В най-ново време много световноизвестни знаменитости се обръщат за помощ към минералите. Наскоро печатът афишира изявленията на американската актриса Деми Мур. Тя заявява, че може да доживее до 130 години благодарение на съветите на специалиста от индийски произход д-р Чопра. Актрисата изпълнявала стриктно неговите указания за здравословен начин на живот, в които водещо място се отделяло на обграждането с определени минерали и растения.

За да постигне желания успех, човек трябва да направи възможно най-добрия избор. Аномалиите, получени при естествения растеж на кристала - пукнатини, мехурчета и облачета, не влияят отрицателно върху неговото въздействие. Но когато те са с по-тъмен цвят от основния, това означава, че камъкът е изкуствено оцветяван. Диамантът, аквамаринът и топазът рядко съществуват в природата в плътни свежи цветове. За тях са характерни по-скоро отгънците на синьото, зеленото, жълтото. За да се насити цветът им, те често се облъчват. При това третиране камъните задължително губят лечебните си качества. Твърде често на химическа интервенция се подлагат и кварцовите разновидности: карнеол, аметист, розов кварц, яспис. Цяло щастие е да се намери на пазара естествен авантюрин или тюркоаз.

Друг подведен камък, съпътстващ избора, е наличието на много зодиакални списъци. Познати са китайски, египетски, гръцки, римски, средновековен и др. С най-голяма популярност днес се ползва европейският, който отразява най-точно измененията в астрологическия календар през последните векове.

На невярващите във влиянието на връзката минерали-съзвездия може да се каже, че тя е изпитвана непрекъснато през хилядолетията. Според астрологическата наука скъпоцен-

ните камъни са посредниците между силите на макрокосмоса и микрокосмическия свят на човека и оказват влияние върху неговите действия. Това се дължи на възникването на определени вибрационни свойства в минералите в резултат на звездното излъчване. Като пример за влияние на небесно тяло върху живота на Земята може да се посочи Луната, която "притиска" ритмично водите на всички морета и океани. По подобен начин чрез потоци магнитна енергия върху земния живот влияят и различни по-близки и по-далечни звезди и ако не е задължително да се съобразяваме с определените минерали за всеки месец или ден от седмицата, то от благоприятното си към зодиакалните списъци можем само да спечелим.

Крадените минерали носят нещастие.

Когато ви подаряват минерал, платете го символично с дребна монета- по този начин и подсъзнанието ви ще го приеме, той ще се свърже по-дълбоко с вас. Ако други хора искат да разгледат вашите камъни за терапия, след допира до техните ръце ги поставете за малко под течаща вода.

При покупка на минерал се отдайте на влечението на сърцето си към него, без да се притеснявате дали той ви съответства зодиакално. Ако бъдете привлечени от цвета, формата или шарките на даден камък, купете го-тази инвестиция ще ви се върне многократно. Нещо повече - след време ще разберете, че точно той ви е бил необходим.

ЕНЕРГИЙНИ ЦЕНТРОВЕ В ОРГАНИЗМА

Освен чрез храната, човек приема енергия и от космическата среда през определени вихрови центрове в своето тяло. В източната философия те се наричат чакри и са свързани с жлезите, които излъчват секрети директно в кръвта и управляват процесите в целия организъм.

БАЗИСНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Муладхара) се намира в основата на гръбнака, в опашния център. Той достига на тялото физическа енергия, от него се влияят сексуалността, размножителните способности, кръвта, както и надбъбречните жлези. Всички чувствени усещания зависят от тази чакра. Според древната медицина тя е свързана с елемента земя. С нейна помощ се лекуват всички смущения в сексуалността. Въздействието върху ѝ се осъществява с червени и черни минерали.

Минералите с черен цвят - андрадит, морион, турмалин шерл, хематит, черен опал и др. успокояват целия енергиен поток, намаляват болката и засилват съпротивителните сили.

Червените минерали въздействат върху кръвоснабдяването и стимулират сексуалността, ускоряват интензитета на чувствата, независимо дали те са положителни или отрицателни; червеното премахва умората и оказва тонизиращ ефект върху организма, но с него не бива да се прекалява. Минералите, които въздействат в този план, са рубин, гранат пироп, шпинел, циркон, огнен опал и др.

САКРАЛНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Свадиштхана), е разположен в кръста, в далачния център. Когато човек постави дясната си ръка върху корема така, че палецът да лежи под пъпа, тогава ръката попада върху чакрата. От нея се влияят енергийно всички телесни течности - кръв, лимфа,

пот, стомашни сокове, сълзи. Оказва хормонално влияние върху яйчниците, половите жлези и тестисите. Свързана е с елемента вода. Съответства на оранжевия цвят, а минералите, които ѝ въздействат, са цитрин, оранжев яспис, хелиодор и др.

Оранжевите минерали стабилизират кръвообращението и обмяната на веществата и осигуряват интелектуална енергия. Терапията с тези минерали активира жлезите с вътрешна секреция.

ПЪПНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Манипура) е разположен в центъра на слънчевия сплит. Когато поставите дясната си ръка върху стомаха така, че ръбът на малкия пръст да е върху пъпа, тогава ръката покрива тази чакра. Тя, както останалите две, се отваря навън, за да поема енергия. Това е чакрата на панкреасната жлеза, която отделя инсулин и глюкагон. Въздейства върху целия храносмилателен процес и върху слънчевия сплит, чието състояние е особено важно за цялата вегетативна нервна система. В тази чакра са заложили корените, върху които израства нашата личност, целият ни умствен процес. Отговаря на жълтия цвят и се влияе от цитрин, пирит, злато, топаз, флуорит, сярна и др.

Минералите с жълт цвят влияят пряко върху нервната система в благоприятен аспект, засилват имунната система, терапията с тях се отразява добре върху състоянието на кожата. Жълтите минерали активират отделянето на стомашен сок и стимулират храносмилането.

СЪРДЕЧНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Анахата) се намира по средата на гръдния кош. Той отговаря енергийно за сърцето и кръвообращението, освен това са му подвластни тимусната жлеза и имунната система. В синхрон е с хармонията, нежността и чувствата. Това е чакрата на любовта. Неин цвят е зеленият. Влияе се и от розовия.

Зелените минерали стимулират сърдечната дейност, работата на черния дроб и жлъчния мехур, освобождават напрежението от организма, отпускат мускулите. Повечето от минералите от тази група са носители на култова символика - изумруд, нефрит, жадеит, амазонит, зелен яспис и др. Те са изразители на силите, които продължават и обновяват живота. Терапията с тях оказва влияние върху възстановяването на клетките и балансира състоянието на организма. Най-популярните представители, освен изброените, са и празопал, хризопраз, празем, хризосола, малахит, турмалин верделит и др.

ГЪРЛЕНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Вишутха) се намира в долната част на гърлото. Той снабдява с енергия щитовидната жлеза. Управлява ушите и гласните връзки, гладът и жаждата също зависят от него. В духовен аспект се свързва с вярата и красноречието. На тази чакра съответства светлосиният цвят. Въздействащите ѝ минерали са тюркоазът, целестинът, аквамаринът, халцедонът, синият топаз, лунният камък, перлата, опалът джирозол.

Светлосините минерали символизират дълбокото спокойствие, стимулират работата на бъбреците и очистителните процеси. Терапията с тях нормализира кръвното налягане, намалява мускулното напрежение и успокоява дишането.

ЧЕЛНИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР се нарича още "трето око". В източната философия носи името Агя. Той се намира над основата на носа, между веждите. Интуитивните ни способности са тясно свързани с него. Осигурява въздействие върху епифизата, както и върху работата на всички жлези в тялото. С него е обвързана и централната нервна система.

Цветът на тази чакра е тъмносиният, индиговият. Влияе се от содалит, лазурит, аметист, сапфир, флуорит. Когато тази чакра получава достатъчно енергия, у човек изчезват страхо-

вете, депресията, чувството за несигурност. Тя дава сили и на вдъхновението.

Тъмносините минерали освобождават отрицателна енергия от човека и стимулират мисленето. Те съдействат и за възстановяване на нервната система.

ТЕМЕННИЯТ ЕНЕРГИЕН ЦЕНТЪР (чакра Сахашрара или хилядолистен лотос) е разположен на върха на главата и е свързан с хипофизната жлеза. През него може да преминава надолу енергия с най-висока честота. Той се съотнася с духовния елемент у човека, както и със свръхестественото, с Космоса. Свързан е с предния дял на хипофизата и оказва влияние върху физическия и духовния ръст на човека. Тази чакра кореспондира цветове с виолетово, бяло и златисто. Освен минералите с тези цветове, изключително добро въздействие върху нея оказват диамантът и планинският кристал.

Виолетовите минерали оказват влияние върху белия дроб и снабдяването на мозъка с кислород, прогонват безпокойството. За постигане на ефект тук се разчита на аметист, флуорит, чароит.

Белите минерали са в състояние на стимулират хора с висок умствен и духовен потенциал. Преди използването им се препоръчва терапия със сини или зелени камъни. Ефектът се получава от работа с кахолонг, хаулит, млечен опал, албит.

Златистият цвят при хелиодора, слънчевия камък, халкопирита и златото провокира веселие и радост. Повишава телесната температура и осигурява жизненост.

Както вече казахме, енергията от космическата среда навлиза в тялото през чакрите и познанията за този процес, за взаимосвързаността му с различните минерали, може да ни помогне значително да подобрим качеството на физическото и духовното си състояние.

КРИСТАЛИТЕ

Един разговор за кристалите може да се започне по безброй начини. Темата за тези съвършени природни творения е, от една страна, изключително атрактивна, от друга - не по-малко отговорна. За съжаление повечето от книгите в тази област, появили се в последно време на българския пазар и засягащи терапията с тях, изобилстват от самоцелни съждения.

Първите кристални форми се появяват при застиването на огнетечната топилка, оформила земната кора преди повече от 4,5 милиарда години. Постепенното понижаване на температурата на магмата води до снижаване скоростта на движение на най-малките ѝ частици - атоми, молекули и йони. При този процес те се ориентират закономерно по точно определен начин и се установяват на точно определени разстояния една от друга. Най-простата тяхна постройка се нарича точкова редица. Няколко точкови редици, разположени една до друга, образуват равнинна мрежа, а няколко равнинни мрежи съставят пространствената решетка на кристала. Точно тя определя и невероятните свойства на тези магични произведения на природата.

При изграждането на един кристал се отделя голямо количество топлинна енергия, която в специализираната литература се нарича кристализационна. Неин източник са усилията на частиците да се подредят по най-съвършения начин, или казано по научному - тяхната кинетична енергия. Поради тази причина в кристалната решетка остава изключително малко вътрешна енергия, което я прави най-устойчивото състояние на материята. След като преминат в покой, градивните частици на кристалите не се преместват повече и извършват само фини

колебателни движения, достигащи при определени условия до милион трептения в секунда.

Свършеният строеж на идеалните кристали обяснява и техните еднакви свойства. Но образуваните в природата кристали на различните вещества почти винаги съдържат включения или имат изменения в решетката, което от своя страна създава условия всеки кристал да осъществява свой "характер на поведение". Те притежават и т.н. анизотропност - проявяват свойствата си различно в различните посоки - имат различна твърдост, различна цепителност, различни възможности за пречупване и разпространение на светлинните лъчи.

Друга характерна особеност на кристалите е тяхната симетрия, която се дължи на правилния им вътрешен строеж. Опитно и теоретично е доказано, че броят на възможните съчетания и комбинации между елементите на симетрията-равнини, оси и център, е 32, т.е. от научна гледна точка съществуващите на Земята кристали се групират в 32 кристалографски класа, които пък от своя страна се групират в седем системи или сингонии - кубична, хексагонална, тетрагонална, тригонална, ромбична, моноклинна и триклинна.

Освен единичните кристали в посочените сингонии се срещат и кристални срастъци, които образуват красиви друзи. Тяхното великолепие е толкова голямо, че често човек не може да повярва, че в действителност е възможно да съществуват такива свършени творения - например кръстовете, образувани от минерала ставролит, в някои моменти трудно биха могли да бъдат отличени по изящност от кръст на орден за храброст.

Друго свойство, което влияе върху характера на кристалните вещества, е възможно най-плътното подреждане на градивните им частици. Тази плътна атомна опаковка опреде-

ля и качествата на т.н. трансляционни решетки на кристалите -твърдост, цепителност, възможности за приемане и предаване на енергийни вълни и прочее. Най-разпространени в природата са минералите с твърдост до 7 по десетстепенната скала на Фридрих Моос. Тази скала се явява първата буква в минералогическата азбука и е хубаво човек да я има в съзнанието си. **С твърдост 1 е минералът талк, 2 - гипс, 3 - калцит, 4 - флуорит, 5 - апатит, 6 - ортоклаз, 7 - кварц, 8 - топаз, 9 - корунд, 10 - диамант.** Твърдостта на всички останали минерали се определя като се сравнява с тази на посочените. Добре е и човек да знае, че нокътят му има твърдост 2,5, медната тел - 3, иглата за шиене - 4, стъклото - 5, джобното ножче - почти 6.

Интересна особеност на кристалите е и, че те разпространяват топлината, приета от различни източници с различна скорост в различните посоки. От своя страна всяко триене, нагряване, охлаждане, натиск или дори само докосване възбужда електричество в тях. Всеки кристал изравнява електромагнитните трептения, които го атакуват, независимо от техния източник или амплитуда. При отразяване или преминаване през повечето от кристалните вещества електричните и магнитните трептения се свеждат в една плоскост, т.е. поляризират се.

Много хора отъждествяват понятието "кристал" единствено с правилната шестстенна пирамида. Някои дори не предполагат, че кристалите на много минерали копират идеално кръгли топчета-азурит, вавелит, корнвалит, меланофлобит, други приличат на разцъфнали астри в различни цветове - розовият еритрин, яркочълпите уранофан, бераунит и неалит, яркозеленият миксит, белият натролит. Пиритът и галенитът моделират толкова точни кубчета, че понякога имаме усещането, че природата се шегува с нас. Много от минералите изграждат своите кристали като сложни многостенни форми, други об-

разуват неопикуемо красиви срастъци. В цветово отношение многообразието също е невероятно - от люляковосиния коп-ринен блясък на чароита през маковочервеното на реалгара и цинабарита до класическо зеленото на изумруда и пролетно синьото на глаукокеринита.

Онези кристални разновидности, които съчетават в себе си определени качества като красота и износоустойчивост, още преди хилядолетия са дарени със символни значения - спрямо властта, любовта, психофизическото състояние на човека. Още в началото на развитието на нашата цивилизация предците ни са установили, че кристалите са основни регулатори на жизнените процеси на Земята. Въпреки че нямат собствена енергия, те непрекъснато приемат магнитни и електрически потоци, излъчвани от различни източници в Космоса и ги ретранслират около нас. Кристалите са приемници и на информацията от торсионните полета, която също пропускат избирателно - т.е. те ни дават онова, което ни е нужно не само да оцелеем, но и да се развиваме съобразно законите на Природата. Ако у даден човек е достатъчно развито желанието да се придържа към тези закони, той лесно ще може да "чете" тази информация и да се ползва от нея.

За изключително мощните биоенергийни възможности на кристалите говори следният случай. Преди време един от местните жители на Маджарово на име Стойо ни беше повел -няколко души, към връх Кулата, за да ни покаже къде е открил аметистови жили. По пътя спряхме до една чешма. В храстите до нея лилавееше красивият цвят на дива циклама. Той беше толкова изящен, че пожелахме да я засеем в саксия у дома. Въпреки че Стойо ни убеждаваше, че равнинният въздух няма да ѝ понесе, с геоложки чук и едно шило се заехме да извадим грудката на цикламата.

Учудването ни беше безкрайно, когато установихме, че дръжките на листата на цветето са дълги по над един метър. Изумени, запитахме водача ни на какво се дължи тази аномалия, а той възкликна: Тук има аметист!

И ни обясни, че минералът под цветето го зарежда до такава степен с енергия, че то ускорява силно растежа си.

Когато малко след това започнахме да копаем там, наистина открихме аметистови кристали.

Пак в Маджарово, през същото онова лято, докато лежах (б.а. - Иван Митев) на леглото в тясната стаичка, чиито полици баща ми беше изпълнил с билки и кварцови кристали, с удивление установих, че мозъкът ми изведнъж се "изпразни" откъм информацията, която съставяше опорните точки на ежедневието ми. Без никакво усилие и каквито и да е терапии се усетих като едно синьо кълбо, което стремително се понесе нанякъде. Видях Земята смалена като орехче и изпитах ужасен страх, че всичко на нея ми е до болка познато. Малко след това в мен нахлу невероятно спокойствие. Това състояние продължи близо час и се повтаряше цял месец. Достатъчно беше да легна под кристалите на полицата и да се отпусна. Интересно е и това, че след края на "сеанса" имах усещането, че няма нещо, което да пожелае и да не мога да го постигна.

Огромните възможности на кристалите в различните области са ги направили неразделни спътници на хората още от мига, когато те са се докоснали до силата им. Поставен на мястото, където човек прекарва по-голяма част от денонощието, кристалът оказва своето магично въздействие върху неговата съдба. Кристалите стимулират всички живи същества - не е случайно, че от векове в ботаническите градини на Европа се използва минерален пясък за ускоряване растежа на цветята. Като илюстрация от тяхното биовъздействие ще посочим още

една случка. Наскоро прибрахме у дома едно пребито котенце, което имаше сили само да гледа. От всички възможности къде да легне то избра купчинка аметисти, настани се върху тази неравна и твърда възглавничка, отпусна се и два дни не мръдна оттам, а на третия реакциите му бяха възвърнати - все едно, че нищо не бе преживяло.

Безспорно най-силно въздействие върху енергийното поле на човека оказват относително чистите кристали. Неслучайно с най-голяма популярност за лечебни цели в древността са се ползвали диамантът, смарагдът, рубинът, сапфирът, аквамаринът. Ненадминати остават и различните кварцови разновидности - планински кристал, аметист, морион и други. Още преди хилядолетия китайците са установили невероятните възможности на нефрита, а южноамериканските индианци - на жадеита. Арабският философ и учен от таджикски произход Абу Али ибн Сина-Авицена (980-1037) лекува успешно различни заболявания с полагане на нефритова възглавничка под врата на пациента.

В по-ново време нашумява славата на апофилита, калцита, халцедона, ахата, гранатите, ставролита, магнетита и на още много други разновидности от минералния свят, чиито възможности са описани в тази книга.

ЕВРОПЕЙСКИ ЗОДИАКАЛЕН СПИСЪК

ОВЕН - (21.03 - 20.04) 1. Диамант 2. Аметист 3. Планински кристал, карнеол, рубин, опал, сардоникс, червен яспис, циркон, розов кварц, хелиотроп, аналцим.

ТЕЛЕЦ - (21.04 - 21.05) 1. Смарагд 2. Хризопраз 3. Розов кварц, циркон, карнеол, авантюрин, корал, соколово око, ахат, нефрит, александрит, верделит, планински кристал, родохрозит, хаулит.

БЛИЗНАЦИ - (22.05 - 21.06) 1. Топаз 2. Опал 3. Цитрин, сардоникс, хематит, лунен камък, перла, лазурит, тигрово око, рубелит, хризопраз, хелиодор, унакит, карнеол, кехлибар, ахат.

РАК - (22.06 - 22.07) 1. Лунен камък 2. Перла 3. Смарагд, хризолит, седеф, аметист, авантюрин, лабрадор, тюркоаз, кордиерит, оникс, яспис, хесонит, жадеит, нефрит, апофилит.

ЛЪВ - (23.07 - 23.08) 1. Рубин 2. Гранат пироп 3. Сардоникс, карнеол, родохрозит, планински кристал, яспис, кехлибар, слънчев камък, александрит, топаз, аналцим.

ДЕВА - (24.08 - 23.09) 1. Турмалин 2. Смарагд 3. Лазурит, зелен яспис, хризолит, тюркоаз, тигрово око, карнеол, топаз, цитрин, ахат, хризопраз, сапфир, аналцим.

ВЕЗНИ - (24.09 - 23.10) 1. Опал 2. Аквамарин 3. Цитрин, опушен кварц, морион, хематит, седеф, перла, розов кварц, обсидиан, лунен камък, берил, жадеит, турмалин, унакит, сугилит.

СКОРПИОН - (24.10-22.11) 1. Тюркоаз 2. Топаз 3. Опал, карнеол, сардер, кехлибар, малахит, яспис, тигрово око, лабрадор, азурит, обсидиан, шпинел, корал, турмалин, гранат алмандин.

СТРЕЛЕЦ- (23.11 -21.12) 1. Гранат 2. Сапфир 3. Лазурит, аметист, халцедон, тюркоаз, родонит, авантюрин, сапфирин, циркон, шпинел, обсидиан, содалит, апатит.

КОЗИРОГ-(22.12-20.01) 1. Шпинел 2. Рубин 3. Оникс, опал, котешко око, демантоид, флуорит, епидот, обсидиан, корал, ахат, малахит, перла, турмалин, азурит, калцит.

ВОДОЛЕЙ - (21.01 - 19.02) 1. Сапфир 2. Аквамарин 3. Аметист, тюркоаз, лазурит, соколово око, кехлибар, топаз, амезонит, жадеит, варисцит, рубелит, хиацинт, лабрадор, малахит.

РИБИ - (20.02 - 20.03) 1. Аквамарин 2. Аметист 3. Хри-золит, сапфир, халцедон, родохрозит, розов кварц, циркон, кехлибар, млечен кварц, дравит, оникс, опал, сугилит, лунен камък, жадеит.

ЛЕГЕНДА:

1. Основен минерал за зодиакалния знак;

2. Заместващ минерал;

3. Съпътстващи минерали

ЗАБОЛЯВАНИЯ И ВЪЗДЕЙСТВАЩИ МИНЕРАЛИ

По-надолу са посочени минералите, които могат да облекчат страданията или да излекуват съответното заболяване. При терапията с тях няма възрастови ограничения, нито противопоказания или странични явления. Желателно е преди да пристъпите към решаване на съответния проблем да сте наясно с точната диагноза и да имате мнението на минералотерапевт. Не забравяйте и че страната е удавена със синтетични аналози и минерали със съмнително качество, така че не е без значение откъде ще се снабдите с тях.

По време на лечението не е необходимо да се настройвате по определен начин. Нужно е единствено да не забравяте казаното от американския писател Ричард Бах: "Ние привличаме като с магнит в живота си всичко, което е в мислите ни".

Абсцеси - кехлибар, оникс

Артрит - андалузит, лабрадор, магнетит, флуорит

Артроза - кехлибар, магнетит

Акне - авантюрин, родохрозит, талк

Анемия - хематит

Алергии - аквамарин, апофилит, кехлибар, клиноптилолит, талк, хелиодор, циркон

Ангина - кианит, тюркоаз, хелиодор, хризосола

Астма - кехлибар, тигрово око

Безапетитие - карнеол, сапфир

Безпокойство - амазонит, йолит, клиноптилолит, **огнен опал**, пирит, планински кристал, празем

Безпокойство при пътуване - кианит, хелиодор

Белези от рани - калцит, карнеол

Болки - биотит, диоптаз, карнеол, кунцит, лабрадор, молдавит, обсидиан, розов кварц, сугилит

Белодробни проблеми - кехлибар, оливин, пирит, тигрово око, тюркоаз

Биоинтервенции - анализ, планински кристал, розов кварц, турмалин, флуорит

Бременност, оплаквания - ахат, жадеит, карнеол, лунен камък, хелиотроп

Бронхит - кехлибар, тигрово око, циркон

Бъбреци, проблеми - жадеит, клиноптилолит, мъхест ахат; нефрит, хелиотроп

Венци, възпаления - карнеол, кехлибар

Витилиго - кехлибар

Виене на свят - кехлибар, нефрит

Видения - нефрит, планински кристал

Воля, отслабване - лабрадор, сапфир, ставролит, сугилит, хелиодор

Газове - пирит, цитрин, яспис

Гастрит - клиноптилолит, пирит, яспис

Главоболие - амазонит, ахат, кехлибар, лазурит, опал, перла, розов кварц, смарагд, целестин

Главозамайване - ахат, кехлибар, смарагд, турмалин

Грип - кехлибар

Гласни струни, проблеми - аквамарин, кианит, лазурит, топаз, халцедон

Гърло, проблеми - кианит, тюркоаз, халцедон, хризосола

Гърчове-циркон

Дебело черво, възпаления - клиноптилолит

Дерматит - калцит, кехлибар, талк

Дископатия - лабрадор

Депресии - амазонит, апатит, клиноптилолит, лазурит,

нефрит, огнен опал, пирит, тигрово око, тюркоаз, хелиодор

Дихателни алергии - кехлибар

Дихателни пътища, възпаления - апофилит, малахит,

празем, родонит

Диабет - клиноптилолит, пирит, цитрин, яспис

Епилепсия - кунцит, смарагд

Жлези, нарушени функции - азурит, жадеит, опал, содалит, хризопраз

Жлъчен мехур, раздразненост - диоптаз, клиноптилолит, розов кварц, яспис

Заекване - огнен опал, пирит

Запек - клиноптилолит, яспис

Задържане на течности - клиноптилолит, сребро

Зрение, замъгляне - планински кристал

Зъби, проблеми - исландски шпат, кехлибар

Изгаряния - планински кристал, хризосола

Изпотвяване - клиноптилолит, талк

Изтощеност - гранат, диамант, корал, огнен опал, рубин, ставролит, смарагд

Изтръпване на крайниците - лабрадор, флуорит

Импотентност - родонит, рубин

Имунна система, проблеми - диамант, кехлибар, клиноптилолит, корал, лабрадор, лазурит, молдавит, перла, планински кристал, рубин, сугилит, тюркоаз, турмалин, унакит, флуорит, хелиодор, яспис

Ишиас - биотит, лабрадор

Кашлица-кехлибар, хелиодор

Киселини в хранопровода - йолит, карнеол, опал, сребро

Камъни в бъбреците - клиноптилолит

Краста, лишен - кехлибар

Климактериум, проблеми - клиноптилолит, корал, лунен камък, турмалин, яспис

Кисти - сардер, сардоникс, турмалин

Кожа, проблеми - авантюрин, калцит, каменна сол, кехлибар, оливин, оникс, талк

Контузии - карнеол, розов кварц

Коремни болки - кехлибар, малахит

Коса, проблеми - авантюрин

Кости, проблеми - апатит, исландски шпат, лабрадор, опушен кварц

Крака, умора, отичане - клиноптилолит, халцедон, хематит

Кръвна захар, повишена - клиноптилолит, пирит, слюда, цитрин

Кръвно налягане, хипертония - амазонит, йолит, клиноптилолит, лазурит, нефрит, празем, содалит, хризопраз

Кръвно налягане, хипотония - рубин

Кръвно оросяване, проблеми - гранат, кехлибар, лабрадор, родохрозит, турмалин

Кръвообращение, проблеми - авантюрин, аквамарин, йолит, каменна сол, карнеол, кунцит, лабрадор, обсидиан, родохрозит, розов кварц, слюда, хелиотроп, хематит

Кърма, недостиг - халцедон

Ларингит - кианит, лазурит

Лимфна система, проблеми - аквамарин, мъхест ахат

Лумбаго - лабрадор, флуорит

Мигрена - амазонит, кехлибар, нефрит, перла, планински кристал, сугилит, тигрово око

Мускулни проблеми - лабрадор, обсидиан, опушен кварц, турмалин

Миоми - сардер, сардоникс, турмалин

Мастопатии - карнеол, турмалин

Мозъчна дейност, преумора - азурит, аквамарин, аметист, исландски шпат, нефрит, опал, родохрозит, содалит, флуорит, хаулит

Нервна система, проблеми - аметист, клиноптилолит, нефрит, огнен опал, лабрадор, планински кристал, флуорит, цитрин

Нервни възпаления - планински кристал

Напрегнатост - аметист, ахат, клиноптилолит, нефрит, обсидиан, пирит, планински кристал, празем, смарагд, содалит, сугилит, тигрово око, флуорит, хризоберил, хризокола

Натрапчиви мисли - апофилит, кианит, пирит, планински кристал

Нощно напикаване при деца - розов кварц, пирит

Нокти, проблеми - исландски шпат

Отпадналост - диамант, гранат

Обмяна на веществата, смущения - каменна сол, клиноптилолит, магнезит, мъхест ахат, хаулит, опал, родохрозит, топаз, унакит

Обриви-калцит

Остеопороза - лабрадор, корал

Очни проблеми - аквамарин, апатит, ахат, малахит, оникс, розов кварц, рубин, смарагд, хелиодор, хематит, хризоберил, целестин

Облъчване - розов кварц

Простудни заболявания - аквамарин, кехлибар, слюда

Псориазис - кехлибар

Простата, хипертрофия - клиноптилолит, лабрадор

Панкреатични оплаквания - клиноптилолит, мъхест ахат, пирит, цитрин

Паралич, частичен - апофилит, планински кристал

Плахост - апатит, лабрадор, огнен опал, сребро
 Подагра - андалузит, диамант, топаз
Повръщане - йолит
Подтиснатост - лабрадор, огнен опал, пирит
Памет, отслабване - аметист, диамант, опал, сугилит
Преумора - ставролит, унакит
Психологически проблеми в семейството - анализим, планински кристал, хризопраз
Равновесие, смущения - ахат, кехлибар, смарагд, турмалин
Разсеяност - гранат, исландски шпат, слюда, хелиотроп, хризоберил, цитрин
Рахит - андалузит
Раздразнителност- **клиноптилолит, планински кристал,** топаз, тюркоаз
Разширени вени - хематит
Рани - карнеол, празем
Ранички в устата - кехлибар
Ревматични проблеми - андалузит, **лабрадор, магнетит,** сапфир
Радикулит - лабрадор
Свърхвъзбуда - йолит, клиноптилолит
Стрес - диамант, клиноптилолит, опушен кварц, пирит, планински кристал, серпентин, хелиодор, хризокола, цитрин
Ставни възпаления - андалузит, лабрадор, магнетит, опушен кварц, тигрово око, флуорит
Страхова невроза - авантюрин, амазонит, апофилит, жадеит, йолит, клиноптилолит, нефрит, обсидиан, огнен опал, пирит, розов кварц, турмалин
Сърбежи - калцит, кехлибар
Сливици, възпаления - кианит, **топаз**

Сексуални **проблеми** - гранат, жадеит, лабрадор, лунен камък, опушен кварц, родонит, розов кварц, рубин, хризопраз, яспис

Сенна хрема - кехлибар

Склерози - аметист, диамант, исландски шпат, калцит, смарагд, турмалин

Стомашно-чревни проблеми - клиноптилолит, опушен кварц, пирит, серпентин, слюда, тюркоаз, цитрин, яспис

Сън, смущения - аметист, жадеит, клиноптилолит, пирит, розов кварц, халцедон, хематит

Сърце, проблеми - авантюрин, гранат, диоптаз, кехлибар, клиноптилолит, кунцит, малахит, нефрит, оливин, празопал, родонит, розов кварц, сапфир, серпентин, унакит, флуорит, хелиотроп, хризопраз

Синузит - аметист, каменна сол, соколово око

Токсикация - слюда, клиноптилолит, хаулит

Температура - ахат, жадеит, кехлибар, халцедон, **хризокола**

Тромбофлебит - диамант

Тумори - сардер, сардоникс, турмалин

Умствен труд, изтощеност - аметист, диамант

Ухапвания от насекоми - карнеол

Уши, проблеми - турмалин

Фарингит - кехлибар, кианит

Фобии-родонит

Хемороиди-хематит

Хормонални проблеми - лунен камък, перла

Хълцане - аквамарин

Херпеси - кехлибар

Хепатит - кехлибар, яспис

Храносмилане, проблеми - биотит, карнеол, пирит, флу-

орит, целестин

Чернодробни проблеми - азурит, диоптаз, розов кварц, слюда, тигрово око, хелиодор

Шипове - лабрадор

Щитовидна жлеза, смущения - азурит, лазурит; сапфир, содалит

Язва на стомаха - клиноптилолит, топаз

Яйчници, проблеми - карнеол

ВНИМАНИЕ: Силата на въздействие на минералите не е свързана с подреждането им в списъка. Тя се засилва при подходящото им комбиниране. За тази цел и при проблеми извън посочените е необходимо да се консултирате с минералотерапевт.

ЛЕЧЕБНИ МИНЕРАЛИ

АВАНТЮРИН

Зодия: Рак, Телец, Стрелец

Чакра: сърдечна

Цвят: светлозелен, кафявожълт до червен със златисти отблясъци от слюдени и хематитови частици

Химически състав: силициев двуокис с различни включения

Твърдост: 7

Облик: кристализира в тригоналната система, образува плътни дребнозърнести маси.

Подобни минерали: зелен яспис

Находища: Бразилия, Русия - Урал и Сибир, Индия и др.

Търговски вид: като заоблени топчета, висулки, пирамидки и др., необработен - за поставяне в стая, полиран - за налагане върху част от тялото или за масаж

Предания: В античността гръцките воители са го зашивали в дрехите, за да поддържа оптимизма им; почитали са го и като източник на сили и смелост. Вярвали са, че той прави притежателя си весел, остроумен и любознателен и му помага да различава добрите от лошите приятели.

Лечебни свойства: Кожа, повлияна от различни неблагоприятни фактори - замърсяване, акне и др., се почиства с чаша дъждовна вода, в която е престоял със авантюрин една нощ. С такава вода се мие и изтощена коса.

Авантюриновата вода стимулира кръвообращението и регенерацията на кожата. Идеалната комбинация е използването ѝ с талк на прах за масажно втриване. С нея се успокояват

и напрегнати очи; положен върху засегнатите места, авантюринът действа болкоуспокояващо. Минералът защитава от състояния на страх, ако се държи продължително в ръка или се носи във вид на гердан. Поставен върху областта на сърцето, стимулира релаксацията.

Други указания: Голяма е вероятността да ви продадат оцветен кварц вместо авантюрин - ще го познаете по наситеността на цвета в пукнатинките на минерала.

Преди употреба е необходимо минералът да се измива. Остава се да изсъхне без да се бърше.

АЗУРИТ

Зодия: Азуритът е подходящ за Козирог и Скорпион.

Чакри: челна и теменна

Цвят: от небесносин до тъмносин, на места просветляващ; стъклен блясък

Облик: добре оформени кристалчета в сталактитовидни и радиалнолъчести агрегати, крехка структура

Химически състав: меден карбонат

Твърдост: 3,5 до 4

Находища: в България - Бургаско, Панагюрско, Западна Стара планина; САЩ, Германия, Мароко и др.

Търговски вид: необработен, много рядко се среща като украшение

Подобни минерали: трудно може да се сбърка с друг; принадлежи към групата на малахита, но той е зелен.

Лечебни свойства: Държан продължително време върху областта на черния дроб, минералът стимулира дейността му и по този начин пречиства организма от отрови. Положен

върху челния енергиен център, въздейства положително върху жлезите и най-вече върху щитовидната, активира мисленето и помага при вземането на решения в критични ситуации. Продължителният контакт с него изостря чувството за справедливост.

Други указания: След употреба се поставя за секунди под тънка струя вода. Съхранява се в защитна опаковка.

АКВАМАРИН

Зодия: Основен минерал за Риби - дарява им ясен поглед за нещата, засилва приятелството и любовта при Водолей, предпазва от опасности Везни.

Чакра: гърлена

Находища: в България - района на град Ардино, Рила; Бразилия, Мадагаскар, Русия, Афганистан и др.

Цвят: прозрачен светлосин до синкавозеленикав, предизвикан от железни примеси

Химически състав: берилиево-алуминиев силикат с железни йони

Твърдост: 7,5 до 8

Облик: кристализира в шестстенни призми.

Търговски вид: Изключително популярен е като скъпоценен камък за остенияване и вграждане в различни бижута; продава се и необработен.

Подобни минерали: Апатитът копира идеално формата и цвета му, но е по-мек; син топаз.

Предания: През Средновековието аквамаринът е камъкът, с който са украсявани статуите на Дева Мария. По това време се приема като символ на целомъдрието. Популярна е

легендата, че е камък от съкровището на морска нимфа. Името му означава "морска вода". Той е изразител на неопетнената любов. Побеляването му се счита за показател, че притежателят му е обграден от лицемерни приятели.

Лечебни свойства: Положен върху гърлената чакра, успокоява лимфните възли и подпомага кръвообращението, подсилва имунната система и предпазва от всички видове простудни заболявания.

Носен като украшение, стимулира организма за преодоляване на проблеми с гласните струни и предпазва от морска болест, помага и при пътувания по суша и въздух. При алергии е необходимо да престои в чаша с вода през нощта. С нея сутрин се мие засегнатото място, след което се третира с мехлем от мас и стрит кехлибар.

При хълцане се поставя върху гърлената чакра.

Помага на очите, като вечер се полага за половин час върху затворените клепачи. Продължителното общуване с него премахва усещането за хаос и подрежда мислите, носи спокойствие и стимулира възстановяването. Може да се съчетава с халцедон, тюркоаз, лазурит и син топаз.

Други указания: Периодично се измива под течаща вода и се оставя да изсъхне без да се бърше. Наситеносините образци по търговските щандове в повечето случаи са с интензифициран цвят.

АМАЗОНИТ

Зодия: Амазонитът дава сили на Водолей.

Чакри: сърдечна и гърлена

Находища: В България не е открит; Бразилия, САЩ, Ру-

сия, Мадагаскар, Югозападна Африка

Цвят: яркозелен до синьозелен

Химически състав: микроклин с примеси от мед, вид калиев фелдшпат

Твърдост: 6 до 6,5

Облик: моноклинен, със стъклен блясък и съвършена цепителност

Подобни минерали: малахит.

Търговски вид: полирани топчета за налагане върху засегнатото място или чакра, висулки и гerdани.

История: Свещен камък за индианците от поречието на р. Амазонка. Най-качественият амазонит се намира в този район. Находищата му са на изчерпване и цената му на световните пазари непрекъснато расте.

Лечебни свойства: При депресии и безпокойства трябва да бъде винаги у притежателя си. При усещане на психологически или физически дискомфорт се поставя за няколко минути върху третото око. Тази терапия елиминира енергийните блокади по основния жизнен меридиан.

Изключително ефективен при терапия на страхови неврози. Освен върху третото око при необходимост, сутрин и вечер задължително се поставя за 15 минути върху слънчевия сплит, през останалото време се държи в ръка.

При главоболие и мигрена се масажират без натиск слепоочията продължително време, след което се полага върху челния енергиен център.

При високо кръвно налягане и смущения в ритъма на сърцето се полага при всеки удобен случай (или поне три пъти дневно) върху гръдната кост.

Други указания: След ползване се измива и се оставя да изсъхне без да се бърше.

АМЕТИСТ

Зодия: Замества основния минерал при Овен и Риби, помага на Водолей, Стрелец и Рак

Чакра: теменна

Находища: в България - Източните Родопи, в района на Маджарово; Бразилия, Уругвай, Мексико, Мароко, Западна Австралия и др.

Цвят: от светло до тъмновиолетов

Химически състав: силициев двуокис с железни йони в кристалната решетка. Възможни са и примеси от алуминий, калций, магнезий и натрий.

Твърдост: 7

Облик: шестстенни полупрозрачни или прозрачни кристали

Подобни минерали: флуорит, содалит, йолит/кордиерит/

Търговски вид: топчета, висулки, гerdани, друзи или полирани късове за масаж и налагане

Предания: Старите гърци са носели аметист за предпазване от магии, срещу носталгия и лоши мисли, но най-вече срещу алкохолизъм, поради което виното е било поднасяно в аметистови чаши. През античността е наречен още и "камък на Бакхус", защото богинята Диана от ревност превръща в аметист нимфата, в която Бакхус се влюбва. Отрезвяващото и проясняващо съзнание въздействие на аметиста е подчертано отдавна в много култури. Будистките монаси го използват за медитация. Камъкът прави човека мил и благ и му дарява любов. Затова срещу кошмари се слага вечер под възглавницата.

Лечебни свойства: Известно е изключително силното му положително въздействие при различни форми на склероза, на мигрена и напрегнатост. При физически контакт с тялото

отпуска нервите и ги стабилизира. На хора, занимаващи се умствен труд, се препоръчва да изпиват сутрин по чаша вода, в която минералът е престоял една нощ.

При главоболие периодично се полага върху третото око и се масажират слепоочията. Тази терапия, изпълнявана редовно сутрин и вечер, осигурява през деня ясна мисъл, през нощта - здрав сън.

При склерози се масажират челото вертикално по средата с капка зехтин, след което камъкът се полага върху третото око.

При синусит минералът се затопля в чаша с вода, в която е поставена една чаена лъжичка сол и многократно се масажират синусите.

Във вид на друза камъкът се поставя там, където човек прекарва по-голяма част от денонощието. На работното място е добре притежателят му да е във визуален контакт с него, в спалнята се препоръчва да бъде на нивото на главата.

Други указания: Необходимо е периодично да се поставя под затоплена течаша вода. За провеждане на терапия се използват както обработени, така и необработени кристали.

АНАЛЦИМ

Зодия: Овен, Рак и Дева

Чакра: теменна

Находища: САЩ, Канада, Италия и др.; в България - Крумовградско

Цвят: безцветен до бял, прозрачен до полупрозрачен

Химически състав: силикат на алуминия с натрий в сътава си

Облик: многостенни кристали с четириъгълни стенички

Твърдост: 5,5

Подобни минерали: планински кристал, албит, топаз

Търговски вид: като единични необработени кристали или във вид на друзи; прозрачните образци се използват като ювелирен материал.

Лечебни свойства: Един от силните минерали за защита от негативни енергии - поставя се на работното място или в стаята, в която човек си почива у дома. По време на движение се носи в джобче или чанта.

При психологически проблеми в семейството всеки от членовете трябва да го носи винаги в себе си. Вечер минералите се измиват и се оставят да пренощуват заедно един до друг.

При главозамайване се държи поне няколко пъти дневно по за десет минути върху третото око. При претоварване с умствен труд се поставя за 15 минути върху теменния енергиен център.

Други указания: Преди и след употреба се измива с топла течаща вода. Да се избягва излагането му на слънце.

АНДАЛУЗИТ

Зодия: Този минерал не е зодиакален.

Чакри: сакрална и пъпна

Находища: в България - край Чепеларе, Ардино, в Странджа; Бразилия, САЩ, Франция, Швеция и Испания

Цвят: розов, червен, сивочерен или жълт

Химически състав: алуминиев силикат с примеси от въглерод, калций, хром, желязо, магнезий, манган и др.

Твърдост: 7,5

Облик: призматични кристали с ясна цепителност, прозрачната разновидност с кръстовидни включения от въглищни частици се нарича хиастолит.

Търговски вид: Предлага се както в обработен, така и в необработен вид.

Подобни минерали: турмалин, авгит, актинолит

Лечебни свойства: Затоплен в чаша с вода и поставен върху болните места, активира органите за преодоляване на болки при ревматични заболявания, артрит, подагра и ставни възпаления.

Затоплен на слънце и полаган върху пъпния енергиен център дори за няколко минути дневно, предпазва децата от рахит.

Амулет от андалузит дава сили на тинейджърите за преодоляване на наболелите в тази възраст проблеми и изграждане на усет за самоопределяне и самостоятелност. Препоръчва се минералът да контактува директно с кожата.

Други указания: Не се мие.

АПАТИТ

Зодия: Апатитът е камъкът на Стрелец.

Чакра: гърлена

Находища: в България - Витоша, Пирин, Ихтиманско, Бургаско; за промишлен добив - Русия; за ювелирни изделия - Мианма /Бирма/, Мароко, Алжир, Тунис

Цвят: светлозелен, бял, жълт, розов, сив, син

Химически състав: фосфат с примеси от магнезий, манган, силиций и др., един от най-разпространените на Земята

Твърдост: 5

Облик: призматични шестенни кристали със стъклен блясък, крехък

Подобни минерали: кварц, берил, калцит, фенакит, пироморфит

Търговски вид: в различни изделия, най-вече в гердани с ефект "котешко око"

Предания: Името произхожда от гръцкото "apatao" -измамлив, поради приликата му с други минерали.

Лечебни свойства: Положен върху челния енергиен център, мобилизира енергийните резерви за справяне с проблеми на костите. При възпаление на очите син апатит се налага върху затворените клепачи.

Амулет от апатит помага за преодоляване на плахостта. Този ефект се засилва, когато се използва и огнен опал.

При депресивни състояния светлозелен или светлосин апатит се държи продължително време в ръка. За заздравяване на счупвания и стабилизиране на костите се препоръчва да се пие апатитова вода, в която минералът е престоял една нощ в закрит съд.

Други указания: След употреба се измива под течаща вода и се оставя да изсъхне без да се бърше.

АПОФИЛИТ

Зодия: Оказва положително влияние върху Близнаци.

Чакра: сърдечна

Находища: в България - Източни Родопи; Исландия, Норвегия, Русия, Индия, Бразилия и др.

Цвят: бял, зелен, жълт, розов, кафяв, полупрозрачен и

прозрачен

Химически състав: силикат със съдържание на калий, калций, флуор и вода

Твърдост: 4,5 до 5

Облик: Кристалите му имат различни форми, крехък е, с перлен блясък.

Търговски вид: Предлага се като срастъци, агрегати и друзи.

Лечебни свойства: При заболявания на дихателните пътища необработен къс се полага внимателно между слънчевия сплит и гръдната кост.

Държан продължително време в лявата ръка, смекчава последствията от паралич, успокоява натрапчиви мисли и страхове. Същата терапия активира организма за справяне с алергии.

Други указания: При редовна употреба е задължително веднъж седмично да престоява в съд с вода. Не се бърше, да се избягва излагането му на пряка слънчева светлина.

АХАТ

Зодия: Засилва волята и чувствителността при Дева, Телец, Близнаци и Козирог

Чакри: ахат с преобладаващи червени тонове - сакрална; в сиви и сини - гърлена

Находища: в България - поречието на река Арда, Момчилградско, Крумовградско; Индия, Бразилия, Уругвай, Мексико, САЩ и др.

Химически състав: силициев двуокис с различни при-меси

Цвят: сив, черен, червен, зелен, жълт, кафяв и др. **Облик:** Ахатите са многоцветни халцедони с ивичест строеж. Формата им е различна - срещат се като жили, натечи, геоди, миндали и др. Ивиците могат да бъдат разположени концентрично (класически тип ахат), успоредно (уругвайски тип или оникс), могат да бъдат комбинация от двата типа или пък да оформят различни причудливи картини, прилични често на пейзажи (пейзажен ахат) или на фини водорасли във вода (мъхест ахат). Често ахатите съдържат включения от опал и селадонит или пък са в комбинация с планински кристал и аметист. Оцветяването им се дължи на различни окиси в тях. В България класическият тип се среща най-често в сивобяло, при мъхестите преобладава зеленият цвят, пейзажните изобилстват с жълто, зелено, червено, кафяво и други цветове. Ахатите са оцветявани изкуствено още от античността. Чрез химическо въздействие при тях се постига черен, зелен, син или виолетов цвят на ивиците, а червеният се усилва.

Твърдост: 6,5 - 7

Търговски вид: разрязани и полирани геоди - колкото по-тънки са филийките, толкова е по-голяма вероятността цветът им да е стабилизирани; предлага се и като висулки в капковидна форма, като топчета, гривни, гердани, необработени геоди с планински кристал или аметист в тях.

Подобни минерали: Ахатът трудно може да се сбърка. Подобен на него е мраморният оникс, но той е по-мек.

Предания: Много са легендите, свързани с ахатите. Името най-вероятно идва от това на река Ахат в Сицилия. Те са познати на човека от дълбока древност и оттогава са едни от най-популярните и уважавани скъпоценни камъни. Използвани са широко в изкуството и медицината. Описани са като стимулатори на интуицията, като пазители на приятелството между

мъжете, като носители на силата да опазват любовта от подводни рифове.

Лечебни свойства: Ахатът е камъкът-пазител на бременните жени, пази майката и плода. Държан в ръка, предпазва от главоболие и замайване. Положен върху сърдечната или челната чакра, помага при температурни инфекции. Уморените и възпалени очи могат да се успокоят като върху клепащите се положат късчета обработен ахат.

Пиенето на вода, в която минералът е престоял една нощ, помага при смущения в усещането за равновесие. Препоръчва се това да става на малки глътки през целия ден.

Ахатов амулет предпазва от душевно напрежение и дава усещане за защитеност.

Други указания: Препоръчва се ахатът да контактува продължително с кожата. Измиването му след употреба е задължително. Слънчевото въздействие усилва енергията му.

БИОТИТ

Зодия: Подходящ е за всяка зодия.

Чакри: базисна, пъпна и челна

Цвят: жълт, кафяв до кафявочерен

Химически състав: силикат от групата на слюдите

Облик: тънки пластини със силен блясък

Твърдост: 2 до 2,5

Находища: широко разпространен минерал, включително и в България

Търговски вид: Не се предлага на щандовете за ювелирни изделия, може да се купи от специализиран магазин.

Лечебни свойства: Обработената с този минерал вода

стимулира храносмилането и подпомага детоксикацията на тялото. Биотитът въздейства болкоуспокояващо при ишиасни болки и ревматични заболявания, като се постави върху болното място. Стимулира интуицията и творческата енергия, поставен върху челната чакра.

Други указания: Не се мие и не се излага на слънце.

ГРАНАТ

Зодия: Гранатът е основен минерал за Стрелец, червените гранати стимулират Лъв, кафявите - родените под знака на Скорпион.

Чакри: базисна и сакрална

Видове гранати: *алмандинова редица:* алмандин-кафявочервен, пироп и спесаргин - червени; *андрадитова редица:* grosular - от жълт до кафяв, андрадит - жълтозелен, уваровит - изумруденозелен.

Разновидности:

на пироп: бохемски рубин - яркочервен, родолит-розов;

на grosulara: хесонит - меднооранжев, румянецвит-червенокафяв, розолит-розов, цаизит-тривнозелен, цаворит - изумруденозелен, левкогранат - безцветен и прозрачен, африкански жад - жадеитовозелен;

на андрадита: демантоид - зелен прозрачен, желетит-светлозелен, топазолит—златистожълт, алохроид - червенокафяв, бисерен гранат - кехлибаренокафяв, меланит—черен гранат.

Химически състав: пироп - силикат на магнезия и алуминия; алмандин - силикат на желязото и алуминия; спесар-

тин - силикат на мангана и алуминия; grosular - силикат на калция и алуминия; андрадит - силикат на калция и желязото; уваровит - силикат на калция и хрома

Твърдост: от 7 до 7,5

Облик: Гранатите се срещат в различни вариации, но всички имат еднаква структура - от непрозрачни до прозрачни форми от кубичната система със стъклен, мастен, при някои почти диамантен блясък.

Търговски вид: обработени - вградени в златни бижута, като гердани и висулки; необработени - като отделни образци за лечебни цели; за колекции - в слюден шист или пегматитов къс

Предания: Гранатът е един от познатите на човечеството от дълбока древност минерали и затова на него са приписвани много качества и голяма магическа сила. В Талмуда е записано, че има свещени гранати, които светят сами отвътре. Говори се, че камъкът на Свещения граал е точно такъв. Индийската митология дарява граната с Огъня на Кундалини - огъня на вечното обновление. За будизма гранатът е свещен камък, който прояснява душата и дарява мъдрост. Много воители в античността са пожелавали да го имат вграден в оръжията си, а жените са го носели зашит в подгъва на дрехите за предпазване от чужди лоши мисли, насочени към семейното огнище.

Лечебни свойства: Положен върху челния енергиен център, алмандинът помага при проблеми с кръвното оросяване и дарява сили при силно изтощени организми.

Държани продължително време върху гръдната кост, демантоидът и уваровитът въздействат благоприятно при сърдечна недостатъчност.

Пиропът дарява сексуална енергия. За тази цел трябва да се държи всяка вечер в продължение на 20 минути върху

базисната чакра. Носенето на бижу независимо от кой вид гранат стимулира мисленето. Особено добър ефект се постига с гердан. При избора му е задължителен съветът на специалист, тъй като гранатът е един от най-синтезираните минерали.

Други указания: Естествените гранати, ползвани за лечебни цели, имат нужда от "душ" под течаща хладка вода след терапията. Оставят се да изсъхнат без да се бършат.

ДИАМАНТ

Зодия: Диамантът е щастливият камък за Овен.

Чакри: челна чакра; действа хармонизиращо върху всички чакри.

Находища: Най-известни са диамантените мини в Южна Африка. Те захранват почти целия световен пазар с необработени диаманти. Известни количества се добиват още в Бразилия, Австралия, Индия и Русия.

Цвят: безцветен, син, жълт, сив, зелен, кафяв и черен, Прозрачен

Химически състав: чист въглерод с примеси от окиси на магнезия, калция, желязото и др.

Твърдост: 10, най-твърдият от всички минерали; на практика не се износва и не се разтваря в киселини и основи.

Облик: Кристализира дълбоко в стари вулканични тръби под голямо налягане и температура около 1300 градуса по Целзий в кубове и октаедри или като комбинация от тях.

Търговски вид: Предлагат се остенени и вградени в различни украшения брилянти, възможно е да се намери и необработено кристалче. То е достатъчно за лечебни цели.

Предания: Около диамантите витаят истории за слава и

величие, за смърт и нещастие. Този "цар на камъните" Плиний посочва като най-ценното от всички човешки блага, което дълго време е известно само на царете и някои техни приближени. През религиозното Средновековие диамантът е наречен "божественият блясък на Земята" поради невероятно високата му способност за пречупване на светлината. Името му е от гръцки произход и означава "непревземаем". В Индия от древни времена диамантът е символ на абсолютната добродетел и справедливост.

Брилянтовата му обработка, открита през 1456 г. от Луис ван Берквен прави диаманта най-скъпият и най-търсеният камък за украшения по целия свят. Съвременната промишленост е немислима без качествата на този минерал.

Лечебни свойства: Като подсилващо средство при изтощение след стрес, за възстановяване след боледуване: един необработен диамант се поставя нощем в чаша с вода, която на сутринта се изпива на малки глътки. Освен това е добре кожата да контактува и с корали. Чрез диамантена вода се отстраняват всякакви енергийни блокади — включително и тромбози.

Диамантът е единственият камък, който може да помогне при душевни болести - когато се прикрепи с левкопласт за продължително време върху челната чакра.

Срещу подагра: сутрин се пие диамантена вода. Камъкът трябва да е престоял най-малко 12 часа във водата. По време на терапията е добре да се носи кехлибар или тюркоаз.

Носен като бижу, диамантът развива самосъзнанието, подсилва желанието за самостоятелност и успокоява ревността. Той засилва въздействието на всички минерали, с които се комбинира.

Рецепта на Абу Рейхан ал-Бируни (X век) за прояснява-

не на ума и дълголетие: Минералът се поставя вечер в чаша вода (100 г), която не се покрива. Водата се изпива сутринта на гладно бавно, на малки глътки. Чашата се зарежда с 3 части вода и 1 част леко червено вино. Този еликсир се изпива преди лягане, а чашата се пълни отново с вода.

Други указания: За терапия се препоръчват необработени диаманти. Те нямат нужда от специални грижи при използването им.

ДИОПТАЗ

Зодия: Диоптазът няма зодиакален знак. -

Чакра: сърдечна

Цвят: тъмнозелен, прозрачен

Химически състав: съдържащ вода силикат на медта

Твърдост: 5

Находища: Югозападна Африка, Заир, Чили, САЩ, Казахстан

Облик: Образува дребни кристали на групички. Може да се открие в пукнатини на варовикови скали и пясъчници в близост до медни находища.

Търговски вид: като необработени друзички, рядко като полиран и фасетиран във вид на украшения

Предания: Едва през 1797 г. диоптазът е различен от смарагда и определен като меден минерал. Заради прозрачния му зелен цвят дълго време е наричан меден изумруд. Името му произхожда от гръцки език и идва от "прозрачен". От античността е считан за пазител на благополучието и красотата и за камък на Венера.

Лечебни **свойства:** Въздейства върху сърцето успокоя-

ващо и подсилващо - особено в комбинация с розов кунцит. Има положително влияние при сърдечна недостатъчност. Оказва болкоуспокояващо и противоспазматично въздействие в чердробно-жлъчната област. Облекчава главоболието. Засилва усещането за връзка с природата и изостря чувствителността. **Други указания:** Използва се положен върху сърдечната чакра или съответното място за половин час. Тъй като кристалите му са крехки, с него се работи внимателно. Не се подлага под вода.

ЖАДЕИТ

Зодия: Жадеитът е подходящ за родените под знака на Везни, Риби и Рак.

Чакри: според терапевтичната необходимост - сакрална, челна и пъпна

Находища: Мианма (Бирма), Китай, Мексико и др.

Цвят: от светлозелен до тъмнозелен, полупрозрачен; рядко - виолетов, жълт и черен

Химически състав: натриево-алуминиев силикат от групата на пироксените, често съдържа калций, желязо, магнезий, манган

Твърдост: 6,5

Облик: финовлакнеста структура, плътни агрегати

Търговски вид: под формата на различни декоративно-художествени изделия - гердани, обеци, пръстени, брошки, полирани или необработени късове за налагане върху болното място или за амулети

Подобни минерали: нефрит

Предания: Още преди 7 000 години жадеитът е привля-

къл вниманието към себе си. В китайската култура е наречен "камък на небето" и символизира петте добродетели на човека: мъдрост, справедливост, решителност, милосърдие, смелост. Символи на тези добродетели са изрязвани от жадеит и нефрит и са носени като талисмани, даряващи енергия. Към тези му качества старите египтяни добавят и способността му да събужда и опазва любовта. За майте в Южна Америка е култов камък с цена, по-висока от златото. Жадеитова плочка с дупка в средата символизира небето, от което светлината пада върху земята.

Лечебни свойства: Носен като амулет близо до тялото, въздейства положително върху функциите на жлезите. Ефектът се увеличава, когато всяка сутрин се пие вода, в която е престояло късче жадеит през нощта.

При бездетност, когато няма органични причини за това, в чаша с вода се поставят жадеит, червен яспис, лунен камък, опушен кварц и розов кварц. Водата трябва да се изпива от двамата партньори сутрин на гладно.

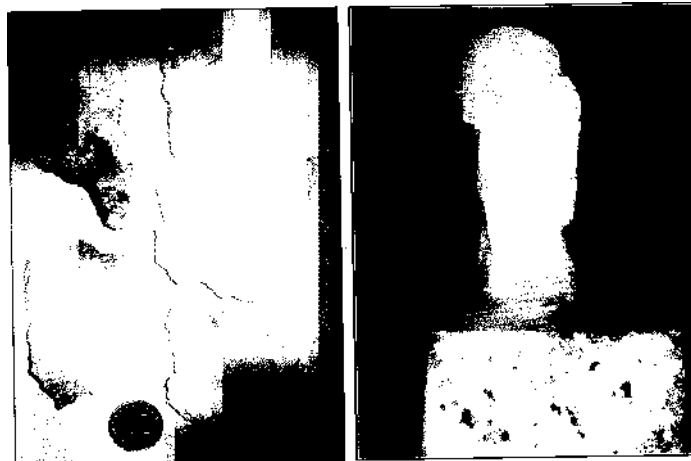
По време на бременността се препоръчва жената да носи жадеит и карнеол независимо под каква форма. В съчетание с карнеол засилва функциите на коремната област по време на раждане. Понижава температурата, когато се положи върху сърдечната или челната чакра.

Препоръчва се терапия с него при всякакви бъбречни проблеми - името му буквално означава "камък на пояса". През нощта се поставя късче жадеит заедно с хематит в чаша с вода, която се изпива сутрин на гладно.

Масаж с жадеитово топче въздейства успокояващо и носи удовлетворение, помага срещу предрасъдъци и изостря чувството за справедливост. За лек сън е добре късче жадеит да се постави за около 15 минути върху челото.

Опал, тюркоаз, хризокола

Тюркоаз

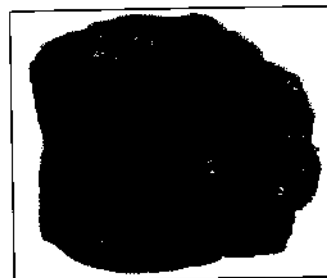
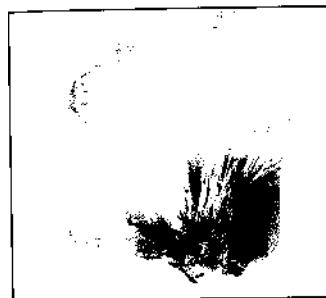
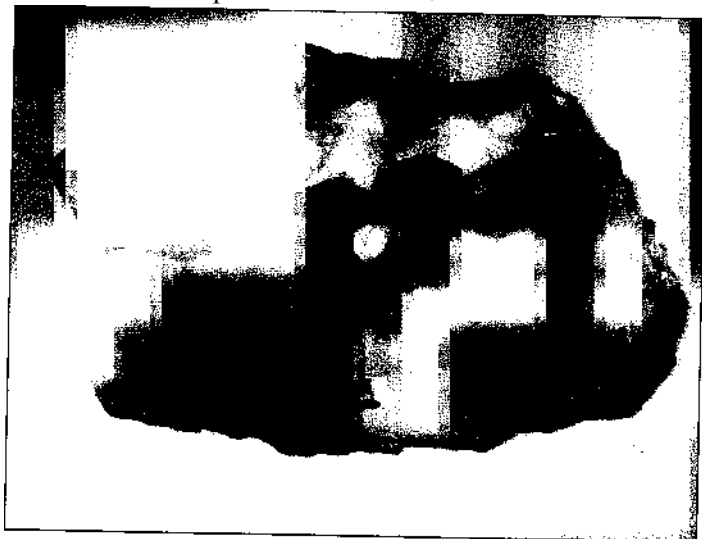
Вавелит върху кварцов кристал

Находки от България. Колекция на сем. Митеви

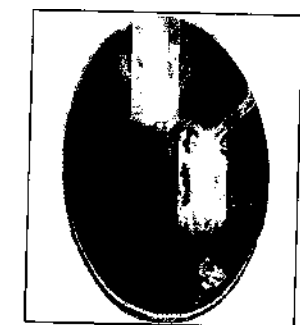

Самородна мед

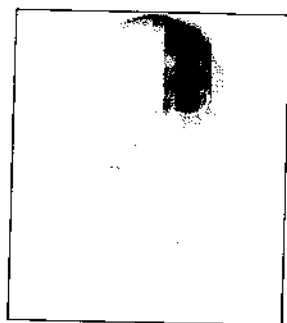
Уникален български ахат. Колекция на сем. Митеви

Уникални български ахати. Колекция на Евгени Вулев.

Пейзажен ахат

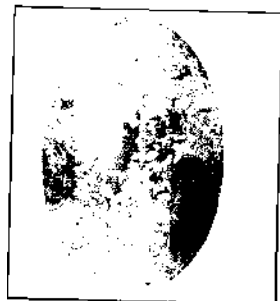
Коралим

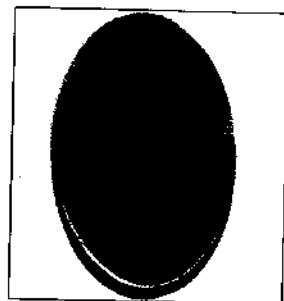
Опализирано гърбо

Рогоним

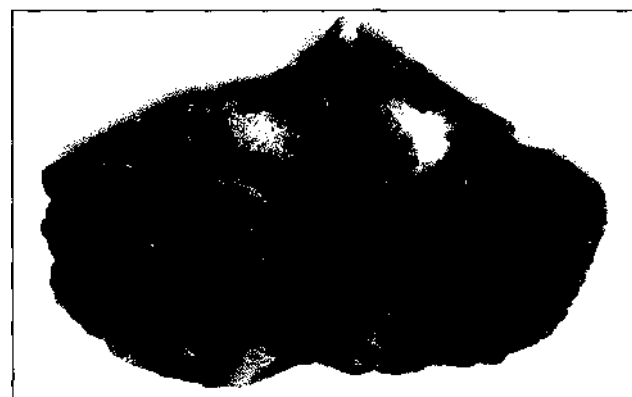

Мъхест ахат

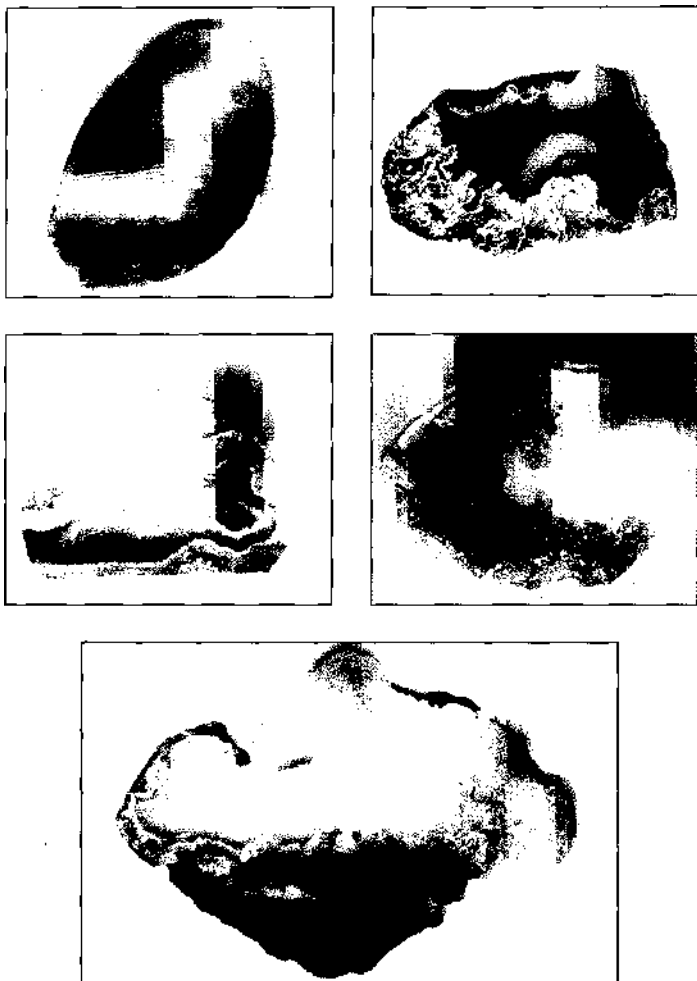

Пейзажен ахат

Колекция на Евгени Вулев

Уникални български ахати. Колекция на Евгени Вулев.

Уникални български ахати. Колекция на Евгени Вулев.

Ахатът „Небесен полилей“. Колекция на сем. Митеви

Други указания: Когато повърхността на минерала по-тъмнее или той остава задълго хладен върху тялото, трябва да се подържи под течаша вода.

ЗЛАТО

Зодия: Златото е минерал, подходящ за всички зодиакални знаци.

Чакри: сърдечна и гърлена

Цвет: златножълт

Химически състав: Au. Чисто злато в природата се среща изключително рядко. Обикновено съдържа примеси от сребро, мед, паладий, радий, бисмут.

Твърдост: 2,5 до 3

Облик: самороден елемент, мек, ковък, без цепителност. Лесно се изтегля на листове. Рядко образува кристали. Среща се сраснат с други минерали във вид на зрънца с неправилна форма и миниатюрни клончета.

Находища: в България - край Челопеч, Спахиево, Гугутка, Седефче, в наносите на реките Тополница, Янтра, Арда, Огоста, Струма и др.; Южна Африка, Русия, Австралия, САЩ.

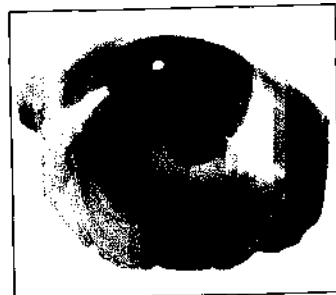
Подобни минерали: пирит, халкопирит, самородна мед

Търговски вид: За по-лесната си обработка златото се свързва в сплави: с титан образува т.н. бяло злато, с месинг -жълто злато и с мед - червено злато. В бижутерските магазини се предлага във вид на различни украшения - гривни, пръстени, обеци, колиета, брошки и др. и е подходящо за всички, които желаят да го носят като чист продукт или с вградени в него скъпоценни и декоративни камъни.

Предания: Богатството и властта от хилядолетия са били

Огнен опал

Ахат в опал

Опализирано гърбо

Царски опал

Лечебни минерали: тъмнозелени - нефрит, светлозелени - жадеит, бели - хаулит, червени - карнеол, оранжеви - кехлибар, в средата - планински кристал

представяни чрез златото. И днес много правителства се стремят да осигурят в трезорите на държавите си действителния златен еквивалент на намиращите се в обръщение пари. Досега на Земята са добити повече от 75 000 тона злато като 100 кг. от тях са открити в гробницата на Тутанкамон. От незапомнени времена стойността на златото е доказвана чрез употребата му като украшения, амулети, посмъртни маски, фигури, одежди, обкови, златотъкани тъкани. Неслучайно Демокрит казва: "Златото е владетелят на всички владетели".

Лечебни свойства: Златото засилва лечебната сила на всички минерали, така че, обковани с него, те добиват особена енергия.

Любовта може да бъде привлечена с амулет от злато. Златото повишава самочувствието, но може същевременно да акумулира в съзнанието надменност. Във вид на пръстен е идеално съчетанието му с естествени безцветни, червени и зелени прозрачни камъни. Терапевтичните минерали, обковани със злато, увеличават силата си.

Други указания: Всеки златен предмет трябва поне веднъж седмично да се подлага под течаша топла вода.

ИСЛАНДСКИ ШПАТ

Зодия: За него няма определен зодиакален знак.

Чакра: челна и пъпна **Цвят:** бял, жълтеникав,

розов **Химически състав:** калциев карбонат

Твърдост: 3

Находища: В България е установен в Източните Родопи; Исландия, САЩ, Мексико.

Подобни минерали: улексит

Облик: ромбодрични прозрачни кристали със съвършена цепителност, пречупващи светлината

Търговски вид: ромбични кристални късове, които положени върху букви, ги удвояват

Лечебни свойства: Помага за доброто състояние на костите, зъбите, косата и ноктите. Въздейства положително при кожни възпаления, гъбички, краста и лишеи, като същевременно се използва и кехлибар. Подобрява състоянието при артрит, подагра и болки в гърба, използван заедно с лабрадор. При всички тези симптоми се пие вода, в която къс исландски шпат е престоял една нощ. За чаша вода е достатъчно кристалче колкото бучка захар.

Държан върху челната чакра, камъкът прояснява съзнанието и помага при склероза.

Други указания: Необходимо е поне веднъж месечно да се измива с течаша хладка вода. Не се препоръчва излагането му на пряка слънчева светлина.

ЙОЛИТ (КОРДИЕРИТ)

Зодия: За йолита няма определен зодиакален знак.

Чакри: гърлена и челна

Находища: в България - като скалообразуващ минерал в Западна Стара планина и Рила; Бразилия, Китай, Индия, Мадагаскар и др.

Цвят: Гледан от различни посоки, показва тъмно син или жълт цвят.

Химически състав: магнезиево-алуминиев силикат от групата на берила

Твърдост: 7

Облик: в масивни агрегати, добре оформени кристали се срещат рядко.

Търговски вид: Предлага се като полирани топчета и украшения.

Подобни минерали: аметист, содалит, виолетов флуорит

Лечебни свойства: Препоръчва се при свръхвъзбуда, киселини в стомаха и повръщане. Засилва кръвообращението, понижава кръвното налягане. Предотвратява задържането на вода в тялото. Намалва страховете и депресиите.

При всички тези симптоми в началото на деня се поставя върху челната чакра, като допълнително се изпива чаша вода с потопен в нея от вечерта йолит.

Други указания: След употреба се измива с топла вода и се оставя да изсъхне без да се бърше.

КАЛЦИТ

Зодия: Калцитът е камъкът на Козирог.

Чакри: Синкавият калцит е за гърлената чакра, зеленкавият и розовесият - за сърдечната, а червенокафявият - за пъпната.

Находища: по целия свят, но най-големите калцитови находища са в Исландия; в България - в Източните Родопи и Бургаско се срещат добре оформени кристали.

Химически състав: калциев карбонат с примеси от желязо, манган, кобалт, олово

Цвят: изключително разнообразно оцветяване -жълто, оранжево, розово, кафяво, зелено, синьо; прозрачен

Твърдост: 3

Подобни минерали: арагонит, флуорит

Търговски вид: Предлага се като суров материал или вграден в украшения, най-често висулки.

Лечебни свойства: Камъкът символизира вътрешната яснота и духовния растеж.

Възпалена и сърбяща кожа се намазва до пълното ѝ оздравяване със стрит калцит, примесен с мас или вазелин. Мехлемът помага за регенерацията на кожата върху белези от рани или след хирургическа намеса.

Държан върху челния енергиен център, прояснява съзнанието и помага при склерози. Тази терапия се извършва сутрин и вечер по за 10 минути.

Други указания: След употреба се измива със студена вода.

КАМЕННА СОЛ

Зодия: Не принадлежи към зодиакален знак.

Чакри: Няма определена чакра.

Находища: в България - край Провадия; САЩ, Русия, Китай и Германия

Цвят: безцветен, розов, синкав, прозрачен

Химически състав: натриев хлорид

Твърдост: 2 до 2,5

Подобни минерали: флуорит; различава се от всички други минерали по специфичния си вкус.

Търговски вид: на по-големи и по-малки късове, в определни случаи се използва и като декоративен камък за изработване на сувенири.

Лечебни свойства: Каменната сол активира кръвообра-

щението и обмяната на веществата, особено когато сутрин човек изпие чаша леко подсолена вода. Тя е жизнено необходима за уравновесяване на водния баланс в нашето тяло.

При синусит се масажират синусите многократно, като минералът се затопля преди това.

Солените бани подобряват тургура на кожата, растежа на косата и могат да помогнат при тежки кожни страдания. Не бива да се забравя, че прекаляването с минерала е вредно.

Други указания: Съхранява се на сухо място.

КАРНЕОЛ

Зодия: Много зодиакални знаци могат да ползват енергията на карнеола. Той дарява сили на Телец и носи жизнерадост на Овен, Близнаци и Дева.

Чакра: сакрална

Находища: в България - поречието на Арда, Крумовградско и др.; Индия, Уругвай, Бразилия, Австралия

Цвят: от жълтооранжев до тъмночервен

Химически състав: силициев двуокис с примеси на желязо

Твърдост: 6,5 до 7

Подобни минерали: огнен опал

Облик: скритокристален, влакнест кварц; среща се под формата на жили, геоди, натечни образувания и др.

Търговски вид: като полирани топчета, предлагат се и шлифовани късове за украса или вграждане в бижута.

Предания: Името му произлиза от латинското "carneolus" - череша. Почитан е от дълбока древност. В Египет на него се е разчитало за възстановяване на жизнените сили на

воините след тежки битки. Полаган е и в гробниците на фараоните като магическо средство, което да улесни задгробния им живот. През Средновековието е ценен като камък, който предпазва от различни природни стихии - гръмотевици, наводнения, земетресения. Откак е познат на човека, се вярва, че носи щастие и късмет на притежателя си.

Лечебни свойства: Един от най-силните минерали за подпомагане на оздравителните процеси в организма. Контактът с него (държан в ръка, носен като бижу) стимулира растежа на клетките и зарастването на рани. При кървене на венците за промиване се използва карнеолова вода. Когато водата се изпие, чрез кръвообращението тя се отразява благоприятно и на кожата.

Положен върху сакралната чакра, карнеолът активира храносмилателните процеси и засилва апетита. Налагане на същото място помага за бързо преодоляване на менструални болки.

За облекчаване на болката се поставя веднага върху опарено, изгорено, ухапвания от пчели, оси и други жилещи насекоми.

При бременност бъдещата майка трябва да носи постоянно карнеол и жадеит. По време на раждане тези минерали подсилват коремните функции.

Карнеолът помага и при възпаление на яйчниците: всяка вечер за по 15 минути се поставя върху местата на двата яйчника. Карнеоловата вода въздейства стабилизиращо върху кръвообращението. Тя може да помогне при раздразнение и възпаление на стомаха и червата - една чаша се изпива на части през целия ден.

Носенето на карнеол осигурява виталност и радост от живота.

88 ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

Други указания: Желателно е при носене да е в пряк допир с кожата. След употреба се измива под течаща вода.

КЕХЛИБАР

Зодия: Кехлибарът внася светлина в живота на Близнаци, Скорпион, Лъв и Риби.

Чакра: пъпна

Находища: В България не е открит. Най-известните му находища са по брега на Балтийско море и поречието на река Днепър.

Цвят: от светложълт до червеникавокафяв, но може да бъде и бял, синкав, зеленикав.

Химически състав: въглерод, водород, кислород и сяра
Твърдост: 2 до 2,5

Подобни минерали: Цитринът му прилича, но е много по-твърд от него; някои видове восъчен опал също го имитират добре.

Облик: Кехлибарът е минерализирано органично вещество - смола от терциерни борове, вкаменявала се в продължение на 50 млн. години. Той е с аморфна структура, в повечето случаи се среща на ядки и късове с неправилна форма; много често съдържа различни включения в себе си. От тях са регистрирани над 3 000 вида - паяци, мравки, мухи, гущери и жабчета, дори водни капки.

Търговски вид: Предлага се обработен във вид на гердани, пръстени, обеци или висулки. През последните години пазарът изобилства с изделия от пресован кехлибар - това са преработени опадъчни късчета. Предлагат се и десетки имитации, някои от които са твърде лошокачествени.

Предания: За владетелите от Античността са приготвяни дълги нанизы от дребни парченца кехлибар, които са можели да носят незабелязано под ризите си. От 7 000 години той се употребява срещу различни проблеми, свързани с обмяната на веществата. При употребата му не трябва да се забравя, че успех може да осигури дългосрочният контакт с него.

Гърците са го наричали "електрон"- слънчево злато, той е "кръстник" и на думата електричество - всеизвестно е, че при триене акумулира енергия. Още Теофраст описва това му качество. Но свойствата, както и произходът му, дълго време остават необясними за хората, въпреки че на много места той е почитан като божество.

Лечебни свойства: Кехлибарът е един от важните и силни лечебни минерали. От хилядолетия се употребява срещу упорити кожни заболявания. Помага при абсцеси: през нощта се залепя с левкопласт върху болното място и това се повтаря до пълното оздравяване.

При ранички в устата тя се изплаква със спиртна нае-тойка от кехлибар.

Минералът помага при краста и лишеи - както за лечение, така и за бързото възстановяване на кожата след тези заболявания. Прави се смес от стрит кехлибар и мас в съотношение 1:1 и се мажат засегнатите места. Този мехлем се използва при псориазис и витилиго заедно с подходяща диета.

Носен като гердан или амулет, предпазва от главоболие.

Положен върху пъпната чакра, помага при проблеми с кръвното оросяване; действа и температуросвалящо.

Ненадминат като лечебно средство за предпазване и лечение на бронхит, простудни заболявания, дихателни алергии, сenna хрема, фарингит, възпаление на венците и херпеси: късче кехлибар престоява в 200 г мека водка една седмица, след

90 ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

което се изважда. От получения еликсир се пие по определена схема в зависимост от проблема и здравословното състояние на болния. Същата терапия укрепва-имунната система и предпазва от грип. Тя се употребява и при виене на свят, горещи вълни от нервни проблеми, често притъмняване пред очите и проблеми с равновесието. Въздейства добре при мускулни и ставни възпаления, при киселини в стомаха и болки в корема.

Кехлибарът е един от най-подходящите минерали за лечение на хронична мигрена - голям къс кехлибар се поставя за 15 минути върху челния енергиен център - сутрин и вечер за дължително.

Държан върху сърдечния енергиен център поне три пъти дневно по за 15 минути, подпомага дейността на сърцето при сърдечна недостатъчност.

При хепатит като допълваща терапия къс необработен кехлибар се полага сутрин и вечер върху областта на черния дроб за по 20 минути.

Освен лечебно въздействие, кехлибарът дарява жизненост на притежателите си.

Други указания: Кехлибарът трябва да се носи по възможност по-близо до кожата. Когато при допир с тялото се затопля трудно, се поставя за малко под течаша хладка вода.

ВНИМАНИЕ: За лечебни цели се използва единствено естествен кехлибар. За съжаление малко хора могат да го различат от синтетичния или пресования, затова е наложително при покупката да се консултирате с добросъвестен специалист.

КИАНИТ(ДНСТЕН)

Зодия: Подходящ е за всички зодиакални знаци.

Чакра гърлена

Находища: в България - край Чепеларе, Давидково, в Ихтиманско и Тополовградско; в света - Русия, Индия, САЩ, Македония и др.

Цвят: от бял до син, по-рядко зелен или жълт **Химически**

състав: алуминиев силикат с примеси на калций, хром, желязо, калий, магнезий, титан **Твърдост:** 4 до 7

Облик: дългопризматични кристали със съвършена це-пителност и различна твърдост в различните посоки; името "дистен" означава двойк, а "кианит" идва от гръцкото "син".

Търговски вид: най-често в суров вид, защото трудно се обработва.

Лечебни свойства: Полаган сутрин и вечер за по 10 минути върху гърления енергиен център, стимулира говоренето, способността на човека да се изразява, ученето на езици. Затоплена кианитова вода (камъкът се поставя в чаша вода през нощта) успокоява болки в гърлото. Освен това тя разбива енергийните блокади и активира жизнената енергия. Кианитът има много силно въздействие при прогонване на мрачни мисли и безпокойство преди пътуване. За тази цел се държи в ръка до отзвучаване на проблема.

Други указания: След употреба се подлага под студена вода. Не се бърше.

КЛИНОПТИЛОЛИТ

Зодия: Няма зодиакален знак.

Чакра: Не е обвързан с определена чакра.

Цвят: сив, сивозеленикав, розов и синкав

Облик: плътни масиви; при раздробяване - късове с неправилна форма

Химически състав: видеозелит, алумосиликат. Кристалната му решетка е прорязана от микрокухини и канали, запълнени с водни молекули и нестабилно закрепени най-често калиеви и натриеви йони. Притежава свойството да обменя йоните си с други от средата, в която е поставен. Това въздействие, което може да бъде и селективно, го е направило най-използвания за различни цели минерал през изминалите сто години.

Твърдост: между 3 и 5

Находища: над 1000 находища в повече от 40 страни; България е на едно от първите места в света по запаси на качествен клиноптилолит - над 10 милиарда тона в Източните Родопи.

Търговски вид: Добива се промишлено, основно за износ.

Приложение: Почти няма област от икономиката, в която този минерал да не се използва. Внася се в почвата като носител на хранителни съставки и адсорбатор на тежките йони в нея. Добавя се в храната на птици и животни за подобряване на здравословното им състояние. То се постига от наличните в минерала калций, натрий, калий и микроелементи в лесноусвоима форма. Използва се за почистване на водата от амонячен азот. Влага се в праховете за пране като заместител на фосфатите и омекотител. В пастите за зъби замества редица вредни

компоненти. Служи за пречистване на сокове, вина, захарни разтвори, зехтини от разнообразни примеси. Намира широко приложение при производството на маргарин и шоколадови изделия. Обезмирисва идеално различни субстанции. Пречиства течности от амониеви йони и йони на тежките метали -кадмий, мед, арсен и др. Незаменим при почистване на замърсени с радиация течности. Без него са немислими редица нови технологии в химическата, хранително-вкусовата, фармацевтичната, военната промишленост. В много публикации е обявен за минерал на 20 век заради изключителните му качества.

Лечебни свойства: Вода, йонизирана с клиноптилолит, оказва мощно лечебно въздействие върху организма. Тя изхвърля отровите, приети чрез храната и регулира обмяната на веществата. Има силен стимулиращ ефект върху сърдечно-съдовата, нервната и храносмилателната система. Влияе благоприятно при нервни безпокойства, безсъние, напрегнатост, язви, гастрити, колити. Пречиства бъбреците и жлъчката от пещчинки, нормализира кръвното налягане. Единственият минерал, който помага при обилно изпотяване, предизвикано от нервни проблеми: 150 г клиноптилолитова вода се смесва с 50 г ябълков оцет или лимонов сок и сместта се пие минимум три пъти дневно преди ядене леко затоплена.

За постигане на лечебен ефект при изброените проблеми е необходимо да се употребява ежедневно клиноптилолитова вода. За целта е нужно минимум 90 грама клиноптилолит да престои най-малко 8 часа в съд с питейна вода, необработена с хлор. Минералът може да въздейства върху водата близо три месеца, след което трябва да се замени.

ВНИМАНИЕ: Използваният за лечебни цели клиноптилолит трябва да отговаря на определени условия: чистота, процентно съдържание, термообработка и др.

Други указания: Водата се пие по всяко време на деня. Няма противопоказания, възрастови ограничения, нито странични явления при нейната употреба. През първите няколко дни след започване на терапията е възможно да действа диуретично. При наличието на замърсявания в бъбреците и жлъчката може да се появят болки в тази област, които скоро отзвучават.

Клиноптилолитова вода може да се пие неограничено време.

КОРАЛ

Зодия: червен корал - Скорпион, черен - Козирог, розов - Телец

Чакри: Червените корали въздействат на базисната чакра, черните - на пъпната, а розовите - на сърдечната.

Находища: Всички рифове по крайбрежието на топлите морета са изградени от корали. Най-красивите образци се намират край Източна Австралия, Япония, Африка, в Средиземно море и около Канарските острови.

Цвят: розов, червен, бял, черен

Химически състав: органически субстанции и калциев карбонат

Твърдост: 3 до 4

Облик: Коралите са построения от органичен произход. Представяват по-малки или по-големи клончета. Изграждат острови и рифове, високи стотици и дълги хиляди километри. Тези построения са се образували в продължение на милиони години. Те изпълняват важни екологични функции. Тяхното по-нататъшно съществуване е силно застрашено от безоглед-

ната им експлоатация, замърсяването и затоплянето на водите на световния океан. В редица страни те са под закрилата на специални закони.

Търговски вид: обработени-като украшения; по-големите коралови късове служат за декоративна украса.

Предания: Коралът е надарен с магически свойства по всички краища на Земята, откакто е познат на човечеството. За старите египтяни той е камъкът-пазител на мъртвите, който ги защитава от мощта на злите сили чрез съдържанието на божествени капки кръв в себе си. В гръцката митология се казва, че когато Персей отсича главата на Горгона, нейните капки кръв прокапват в морето и застиват в корали. Днес с името горгонарии се наричат 16 вида корали, приемани за благородни. Освен тях съществуват още над 6 000 вида.

Заратустра нарича корала магичен камък-пазител на здравето на човека, което твърди и Парацелз.

Лечебни свойства: Подобно на естествения кехлибар и опала, коралът е много силен лечебен минерал, използван за различни цели. Когато се носи, въздейства подсилващо при изтощност, както и при оздравителни процеси. При терапия с него допълнително се пие диамантена вода. Кораловите украшения помагат за туширане на оплаквания по време на климактериума. Минералът засилва възможностите на организма за предотвратяване опасността от остеопороза, когато се пие стрит на прах - по половин чаена лъжичка на ден.

Носенето на украшения от корали стимулира организма за преодоляване на проблеми с имунната система.

Всички видове корали пазят от негативни енергии, засилват любовното чувство и необходимостта от партньорство. Освен това не позволяват човек да бъде обладан от завист и недоброжелателство.

Други указания: При подбор на изделия от корал или къс от него е необходимо голямо внимание, тъй като пазарът е наситен с фалшификати. След използване коралът се поставя за една нощ в солена вода или върху морска сол.

КУНЦИТ

Зодия: Няма определен зодиакален знак.

Чакри: розов кунцит - за сърдечната чакра, виолетов - за челната

Находища: Световният пазар се задоволява от находища в Мианма/Бирма/, Бразилия, Мадагаскар, Афганистан и др.

Цвят: бял, розов, червен, виолетов; прозрачен

Химически състав: литиево-алуминиев силикат от групата на пироксените с примеси от манган

Твърдост: 6 до 7

Облик: малки прозрачни кристали

Търговски вид: Предлага се в суров вид или обработен, като украшение.

Предания: Камъкът е открит в началото на 20 век и е наречен на откривателя си гемолога Кунц.

Лечебни свойства: Кунцитът е много силен лечебен минерал. Въздейства успокояващо при болки от различен произход. За тази цел се залепва с левкопласт върху болното място. При редовно пиене на кунцитова вода се стабилизира кръвообращението.

Контактът с минерала, независимо в суров вид или като украшение, действа успокояващо при сърдечни проблеми и предотвратява епилептичните пристъпи. Държан в ръка, отстранява усещането за непълноценност и осигурява равновесие

между разума и чувствата.

Други указания: Преди употреба се поставя за малко под течаща топла вода. При закупуването на минерала бъдете с повишено внимание, защото на пазара се предлагат предимно синтетични аналози.

ЛАБРАДОР

Зодия: Лабрадорът е камъкът на Водолей, Скорпион и Рак.

Чакра: пъпна

Находища: В България не е открит. Най-красивият лабрадор е черният финландски, чиято иризация прилича на фойерверк от светлини; останалите находища са в Канада, САЩ, Русия, Австралия, Мексико и др.

Цвят: сивосин с иризираща в бронзови, сини и зелени цветове повърхност; полупрозрачната му разновидност с иризация във всички цветове на дъгата се нарича електролит.

Химически състав: натриево-калиев фелдшпат

Твърдост: 6 до 6,5

Облик: скалообразуващ минерал. Не може да се събърка лесно с друг, иризацията му е специфична и се нарича лабрадоризация по името му.

Търговски вид: като украшения - пръстени, брошки, висулки; като полирани топчета

История: За първи път попада на европейските пазари в края на 18 век от находищата му на п-в Лабрадор в Канада. Камък на мъдростта и дълголетие според канадските индианци. Ценен от тях повече от златото.

Лечебни свойства: Лабрадорът стимулира функцията

на тимусната жлеза при децата и стабилизира имунната система. Този ефект се постига, когато се масажират дланите, след което минералът се полага за 10 минути върху гръдната кост. При продължително носене в дланта лабрадорът укрепва нервната система и активира волята.

Има изключително силно въздействие при проблеми на скелетната система - артрит, шипове, ставни заболявания, невралгични болки, радикулит, дископатия, изтръпване на крайниците, болки в мускулите, нарушено кръвообращение и оросяване с кръв. Препоръчва се няколкоминутен масаж върху основата на опашната кост (базисният енергиен център). Той се осъществява с умерено силен натиск отдолу нагоре с използването на няколко капки зехтин. Извършвана сутрин, тази терапия премахва енергийните блокади в целия организъм, активира работата на жлезите с вътрешна секреция и стимулира кръвообращението. Тя оказва положително въздействие върху състоянието на мускулите, половите органи и надбъбречните жлези. Може да се практикува няколко пъти дневно.

Други указания: Преди употреба минералът се измива с вода.

ЛАЗУРИТ

Зодия: Лазуритът е камъкът на Стрелец, Водолей и Дева; на представителите на тези зодии дава сили за създаване на приятелски връзки и помага за вземането на решения.

Чакри: челна и гърлена

Находища: в Афганистан, Мианма (Бирма), Русия и др.

Цвят: от светлосин през синьозелен до виолетов с пролясващи в златно включения, непрозрачен

Химически състав: натриево-калиев алумосиликат със сярата в състава си

Твърдост: 5 до 6

Подобни минерали: содалит, лазуритът принадлежи към неговата група.

Облик: във вид на плътни дребнозърнести маси с включения от пирит, диопсид, калцит и други минерали. Именно те са причината за появата на златистите проблясъци.

Търговски вид: необработени късчета за налагане върху чакра или болно място, амулети за носене; обработен - във вид на фигури или бижута.

Предания: Обвеян е в легенди, предания и разкази. Първите от тях датират отпреди 7 000 години. За асирийците лазуритът е свещеният камък, дал синьото на небето. Думата произхожда от арабското "азул" - синьо небе. Според египтяните той има божествен произход: "когато Сириус разделил небето на Слънце и Луна, тогава се откъснал лапис-лазули, за да отдаде лечебната си сила" - е записано в един йероглиф от времето на най-старата египетска култура.

Всички култури на Запада и на Изтока ценят лазурита като култов минерал. Той е камъкът на античните владетели. Още в старите царски гробници край Ур до Ефрат са намирани предмети от лазурит, известен тогава с името лапис-лазули. Кралят-слънце Людовик XIV също разчита на неговата сила, а Наполеон го носи по време на похода си през Египет, защото вярва, че той ще го направи ненараним. Император Вилхелм I обявява лазурита за свой любим камък.

Лечебни свойства: Носен като висулка или гердан, предпазва от раздразнения и възпаления на гърлото, действа стабилизиращо в областта на гласните струни и ларингса. Препоръчва се да се носи за засилване на имунната система. Действа

уравновесяващо на щитовидната жлеза. За тази цел се поставя върху гърления енергиен център.

Поставен върху сърдечния енергиен център, намаля кръвното налягане. Държан в ръка, облекчава главоболието.

Честият контакт с лазурит поддържа разума ясен, развива интуицията и действа срещу депресии. Той дава сили на партньорството между мъжа и жената.

Други указания: Необходимо е преди употреба да се измива с вода.

ЛУНЕН КАМЪК

Зодия: Основен минерал за Рак, дарява сили на Везни, Близнаци и Риби.

Чакра: сакрална

Находища: Шри Ланка, Мадагаскар, Бразилия, САЩ и други.

Цвят: светлобежов, жълтеникав, синкав, син, зелен

Химически състав: калциев алумосиликат със съдържание на барий, желязо или натрий; вид фелдшпат

Твърдост: 6 до 6,5

Подобни минерали: млечен опал, опал-джиразол

Облик: късопризматични плочести кристали с подобна на млечно лунно сияние иризация

Търговски вид: Предлага се най-вече обработен - като украшения, защото полировката разкрива качествата му на скъпоценен камък. Един от най-имитираните и фалшифицирани минерали.

Предания: Той е обект на легенди от векове. В древността са го наричали селенит. За него Плиний смята, че се прояс-

нява, когато Луната расте и помътнява, когато тя намалява. Като камък, свързан с най-близкото небесно светило, е смятан за минерал на любовта и влюбените. В арабските страни се подарява като символ на благополучието на бъдещите семейства. На жените се поднася като пожелание за голямо плодородие. И днес в много страни се зашива в нощното бельо, за да активира силата на притежателите си.

Лечебни свойства: Носенето на лунен камък осигурява на жените естествено енергетично и хормонално равновесие. Той помага при менструационни болки и пази от нещастия по време на бременност или раждане. Камъкът може да стимулира желанието за сдобиване с дете. Заедно с червен яспис, жадеит, опушен кварц и розов кварц се поставя през нощта в чаша с вода. На сутринта водата се изпива на гладно от двамата партньори.

На жени в климактериума помага по-леко да преодолеят физическите неудобства. Тук се препоръчва комбинацията му с кварцови разновидности.

Лунният камък дарява любов и жизнерадост на притежателите си.

Други указания: След употреба се измива с вода и се отдава да изсъхне без да се бърше.

МАГНЕЗИТ

Зодия: Няма определен зодиакален знак. **Чакри:** Влияе чрез енергийните входове на ръцете. **Находища:** в България - Асеновградско, Крумовградско-коидр.; Австрия, Русия, Китай

Цвят: бял, жълтеникав до кафевещ

Облик: зърнест, плътен, порцеланоподобен; крехък

Твърдост: 4 до 4,5

Химически състав: магнезиев карбонат с примеси на калций, желязо, манган

Подобни минерали: калцит, доломит

Търговски вид: в специализираните магазини - като необработени късове; понякога - и като полирани топчета

Лечебни свойства: Магnezитът е камък за хората с наднормено тегло, защото притежава способността да активира обмяната на веществата. Този ефект се постига чрез масажиране на дланите.

Минералът освобождава напрежението и се справя се с главоболието и мигрената. Полага се поне три пъти дневно върху третото око за по 10 минути.

При стомашни и чревни спазми се поставя върху слънчевия сплит до отзвучаване на проблема.

Комбиниран със зелени минерали, помага за преодоляване на страхови неврози. Сутрин и вечер се поставя магnezит върху челния енергиен център, амазонит - върху гръдната кост по за 10 минути. Допълнително вечер се полага пирит върху слънчевия сплит.

Други указания: Необходимо е преди употреба да се поставя под течаша гореща вода.

МАГНЕТИТ

Зодия: Няма определен зодиакален знак.

Чакра: теменна

Находища: в България-Ямболско, Ихтиманско, Странджа; Швеция, Русия, САЩ и др.

Цвят: желязочерен, непрозрачен, със силен блясък

Химически състав: окис на желязото

Твърдост: 5 до 6

Облик: Кристализира в кубичната система най-често под формата на октаедри.

Подобни минерали: хромид

Търговски вид: предимно като необработен

Предания: Според едни източници името му произхожда от областта Магнезия в Мала Азия, според други - от името на римския пастир Магнус, който пръв установил, че късчета магнетит полепват по железни предмети.

Лечебни свойства: Магнетитът се счуква на ситно в хаванче, смесва се в съотношение 1:1 с мас или вазелин. С този мехлем се мажат засегнатите места от артрит, атроза, ревматични заболявания и деформация на ставите.

Пиене на обработена през нощта с магнетит вода помага за пречистване на кръвта.

Други указания: Не се мие с вода. Препоръчва се съхраняването му заедно с магнит.

МАЛАХИТ

Зодия: носител на щастие за Водолей и Козирог.

Чакри: Всички, най-голяма енергия развива при сърдечната.

Находища: в България - в медните рудници в Панагюрско и в оловно-цинковите в Родопите; Русия, Австралия, Заир.

Цвят: светлозелен до тъмнозелен

Химически състав: алкален меден карбонат с примеси на калцит и желязо

Твърдост: 3,5 до 4

Облик: като иглести кристали или натечни агрегати с ивичест тъмно и светлозелен рисунък; непрозрачен

Подобни минерали: в кристална форма-диоптаз; обработеният трудно може да се сбърка.

Търговски вид: необработен и полиран - като топчета или бижута

Предания: Едно от обясненията за произхода на името му гласи, че то е от старинната руска дума "малахос" - тревистозелен. Старите египтяни са получавали малахит от Синайския полуостров и са изготвяли от него амулети. В египетската "Книга на мъртвите" се казва, че този зелен камък има божествен произход. Мекотата на минерала е позволявала, стрит на прах, той да се използва за гримиране на очите и за изготвяне на боя за фрески. В Алпите и до днес малахитът се смята за камък на бременните и раждащите жени.

Лечебни свойства: Доказано е, че поставен върху пъпния енергиен център, намалява менструационните болки. Укрепва очните нерви, ако ежедневно очите се мият с малахитова вода. При всякакъв вид дихателни оплаквания като съпътстваща терапия минералът се поставя в горещата вода във ваната поне 10 минути преди къпане.

Поставен върху пъпния енергиен център, късче полиран малахит се справя с коремни болки, а върху гръдната кост възстановява нормалния сърдечен ритъм.

Други указания: Малахитовата вода дарява физически и духовни сили и трябва да се пие, като се започне от по една глътка и се стигне до чаша на ден. **Внимание:** малахитът е един от най-имитираните и заместван от синтетични аналози минерал.

МОЛДАВИТ (ВЪЛТАВИН)

Зодия: Няма определен зодиакален знак. **Чакри:** челна, сърдечна и теменна **Находища:** край река Вълтава, Чехия, и в Молдова. Там преди милиони години са паднали метеорити, чиито хиляди късчета са се разпръснали на голямо разстояние. Днес те са известни с името молдавити или вълтавини.

Химически състав: силициев двуокис с примеси от алуминий, калцит, желязо, калий, натрий

Цвят: светлозелен до маслинозелен, изменя се според химическия си състав. **Твърдост: 6,5 до 7**

Облик: метеоритно стъкло под формата на продълговати или заоблени късчета, пробляскващи и полупрозрачни **Подобни минерали:** турмалин

Търговски форми: като необработени късчета и вграден в бижута

Предания: Находки от неолита в Чехия подсказват, че камъкът още тогава се е използвал за направа на амулети.

Лечебни свойства: Молдавитът /вълтавин/ подпомага лечението на всички болести. Полага се върху чакрата, свързана със съответния орган. При тази терапия отстранява енергийните блокади в организма.

Върху челния енергиен център стабилизира имунната система и действа болкоуспокояващо в областта на главата. В духовен план ускорява развитието и символизира преображението.

Други указания: Необходимо е преди употреба да се постави под топла вода, след което се оставя да изсъхне без да се бърше.

МЪХЕСТ АХАТ

Зодия: Мъхестият ахат е камък на Козирог.

Чакра: сърдечна

Находища: в България-поречието на Арда, Крумовградско и Момчилградско; САЩ, Индия, Бразилия

Цвят: предимно безцветен или сив; жълтеникав до кафяв и червенеещ

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на алуминий, калций, желязо, магнезий и др.

Твърдост: 6,5 до 7

Облик: натечни агрегати или геоди от халцедон със зелени мъхести включения, предимно от селадонит

Подобни минерали: яспис, ахат с рутил

Търговски вид: като обработени късове, полирани топчета, висулки и украшения

Предания: От векове мъхестият ахат се приема като даряващ щастие на актьорите, носенето му предпазва от лицемерни приятели.

Лечебни свойства: Преди всичко този минерал стимулира панкреатичната жлеза да произвежда инсулин и подобрява обмяната на веществата. За тази цел всяка вечер за половин час се поставя върху нея, като в същото време върху слънчевия сплит се налага пиритово кубче.

Мъхестият ахат дава сили на бъбреците и лимфните възли - за подобряване на работата им сутрин се пие вода, обработвана с камъка в продължение поне на една седмица. Носен като украшение помага при нервност и раздразнителност.

Други указания: Мъхестият ахат разгръща енергията си само в директен контакт с кожата. Необходимо е често да се поставя под течаща хладка вода.

НЕФРИТ

Зодия: Подходящ е за родените под знака Рак.

Чакри: сърдечна и гърлена

Находища: Китай, Русия, Австралия, Канада, САЩ, Нова Зеландия и др. В България не е открит.

Цвят: светло- през сиво- до тъмнозелен, непрозрачен, често с петниста окраска

Химически състав: силикат на магнезия, желязото и калция; скритокристална разновидност на минералите актинолит или тремолит

Твърдост: 6 до 6,5

Облик: Обикновено се среща под формата на жили в скалите, но са известни разсипии находища, откъдето се добива като късове с преобладаваща големина до няколко килограма.

Тежината на отделни находки достига до 10-20 тона. **Подобни минерали:** жадеит, зелен авантюрин **Търговски вид:**

Обработен се предлага в различни варианти: като художествено-декоративни предмети - култови фигурки, животни, риби; вази, пепелници; пръстени, гривни, обеци. Може да се намери по щандовете и във вид на топчета и неголеми амулети.

Изключително фалшифициран и заместван от синтетични аналози.

Предания: Името му идва от гръцки, където *nefros* означава бъбрек. Смята се за камък-пазител и лечител на бъбреците. Почитан от майите в Южна Америка като култов минерал наред с жадеита; в Китай се е вярвало, че обработен и носен във формата на сърце, опазва този орган от поражения от всякакъв характер. В старите култури нефритът е бил враждан в различни оръжия с изрязани по него култови знаци. Китайците

и днес го приемат за свой национален камък. Смята се, че предпазва от земетресения и мълнии и дарява дълголетие.

Лечебни свойства: От хилядолетия е символ на силите, които обновяват живота и пазител на сърцето и бъбреците. При физически контакт съдейства за възстановяване на нервната система и балансира работата на всички органи. Предпазва от всякакви критични състояния, в това число и от хипертонични кризи.

Трябва да бъде винаги на разположение на притежателя си - носи се в чантата или в джоба. При всяко усещане на напрежение, душевен или физически дискомфорт се поставя върху зоната на третото око - между веждите.

При страхови неврози тази терапия се извършва задължително сутрин минимум за десет минути, а вечер се използва пирит.

Положен за 15 минути върху гръдната кост, минералът успокоява сърдечния ритъм и отпуска нервната система.

При бъбречни проблеми се масажира средата на двете стъпала и се пие вода, йонизирана с клиноптилолит.

При хронична мигрена обработен къс от минерала се подлага в легнало положение под задната част на главата. Прилагана продължително време, тази терапия дава много добър ефект.

Нефритът е един от най-силните стимулатори на творческата енергия на всеки човек. Ефект се постига при полагане на третото око и дори само при визуален контакт.

Нощем късче нефрит под възглавницата елиминира кошмарните видения.

Други указания: След употреба се измива с топла вода.

ОБСИДИАН

Зодия: Обсидианът дава сили на родените под знака на Скорпион и Стрелец.

Чакри: Черните му представители са за челната чакра, тъмнокафявите - за базисната, а иризиращите - за всички чакри.

Находища: Най-качественият обсидиан се добива в Армения; известни са също неговите находища в САЩ и Мексико; в България находки с колекционна стойност се срещат в Източните Родопи и по Черноморието.

Цвят: сив, зеленикав, кафяв до черен, полупрозрачен до прозрачен, петнист, ивичест, понякога с шупли и мехурчета или с иризация.

Химически състав: сложен силикатен състав с възможно съдържание на алуминий, въглерод, калций, желязо, калий и натрий

Твърдост: 5,5

Облик: природно вулканско стъкло, образувано при бързо изстиване на лавата.

Подобни минерали: опал

Търговски вид: като необработени късове, топчета, висулки, пирамиди и декоративни предмети - свещници, часовници, ключодържатели и др.

Легенди: Името му вероятно произлиза от гръцкото orpis - гледка, тъй като в древността е използван за направата на огледала. Съществува предание, според което камъкът носи името на римлянина Обсидиус, пренесъл скалпели от обсидиан от Египет в Рим.

Лечебни свойства: Обсидианът освобождава напреже-

нието и енергийните блокади и ускорява зарастването на рани. Използва се за подобряване на кръвообращението; като такъв е подходящ за терапия на студени ръце и стъпала. Доказано е въздействието му при мускулни проблеми и болки в гърба. За постигане на лечебен ефект се масажират продължително време с няколко капки зехтин засегнатите области.

Камъкът има живително въздействие при шок и страхове. Масажира се двете стъпала по линията от втория пръст до петата, след което минералът се поставя за десет минути върху слънчевия сплит.

Други указания: След употреба се измива под течаща вода.

ОЛИВИН (ХРИЗОЛИТ, ПЕРИДОТ)

Зодия: Оливинът е предназначен за родените под знака на Рак.

Чакра: сърдечна

Находища: Най-добрите образци-бистри, жълтозелени кристали се добиват на египетския остров Зебергед в Червено море; в САЩ, Норвегия, Мианмар, Италия - около Везувий. В България е установен единствено като скалообразуващ минерал.

Други наименования: хризолит, перидот

Цвят: жълт, жълтозелен до тъмнозелен

Химически състав: магнезиевожелезен силикат с възможно съдържание на алуминий, калций, манган, никел, кобалт, хром, титан

Твърдост: 6,5 до 7

Облик: Среща се във вид на неправилни зърна с големина от глава на топлийка до бадемова ядка в посочените цветове; полупрозрачен до прозрачен.

Подобни минерали: прозрачен епидот

Търговски вид: Основно - като неголеми обработени късчета с неправилна форма; със сребърна или позлатена шапчица за носене на верижка; прозрачните образци се ценят като ювелирна суровина и се предлагат, вградени в злато.

Легенди: В древността са смятали, че предпазва от нещастие притежателите си, прогонва злите духове и страха от тъмнината. Съществува предание, според което Мойсей е носел в своя нагръдник оливин като камък-пазител от беди. През Средновековието е смятан за един от основните лечебни минерали, повлияващ меланхоличните състояния.

Лечебни свойства: Носен като украшение при директен контакт с кожата, влияе положително върху работата на органите в гръдния кош, най-вече на сърцето и белите дробове; помага за възстановяване след сърдечен инфаркт.

При упорити кожни заболявания няколко късчета се поставят в маслиново масло да престоят седем дни. Засегнатите места се мажат сутрин, а вечер се използва и мехлем от стрит кехлибар и мас.

Продължителният контакт с оливина възстановява вътрешното равновесие и прогонва отрицателните емоции.

Други указания: След терапия се измива; обича слънчевата светлина.

ОНИКС

Зодия: Ониксът е един от камъните на Козирог.

Чакри: за всички чакри, по възможност да се съчетава с други минерали, чиято енергия повишава

Находища: Бразилия, Индия, Мадагаскар, САЩ, Мексико; в България - Източни Родопи

Цвят: черен, на ивици с бяло, червено, сиво, кафяво

Химически състав: халцедон с възможно присъствие на въглерод и желязо

Твърдост: 7

Облик: Ониксът е халцедон с редуващи се ивици - обикновено в два цвята. При класическия оникс имаме редуване на черни и бели ленти, при карнеолоникса - на червени и бели, при сардоникса - на тъмночервени до кафяви и бели.

Подобни минерали: Класическият тип ахати са с концентрично разположени слойчета с различно оцветяване.

Търговски вид: На търговските щандове като оникс се предлагат всички плътни чернокафяви халцедонови разновидности. Може да се намери полиран като топчета, висулки, камъни за масаж; в пръстени, брошки и други украшения.

Легенди: Ониксът е един от най-ценените камъни през Античността; по целия свят се използва като магичен камък, чиято сила се увеличава от инкрустираните върху него знаци. Откриван е в гробни камери на американските индианци, при гърците и римляните. От хилядолетия му се приписва лечебно въздействие върху очите. В древността върху оникс са изработвани великолепни камеи, запазените от които са обявени за ненадминати произведения на художественото изкуство.

Лечебни свойства: Ониксът е камък със силно въздействие върху кожата; лекува дори абсцеси. Помага при гъбички,

възпаления и слънчево изгаряне: приготвя се ониксова вода, с която се мият засегнатите места няколко пъти на ден, след което се използва мехлем с кехлибар.

При възпаления очите се измиват внимателно с ониксова вода. Минералът прави кожата мека и еластична, когато тя се мие продължително време с вода, обработена с него.

При ушни болки и шум в ушите се полага зад долната част на ушната мида многократно през деня, вечер - минимум за 15 минути.

Ониксът засилва съпротивителните сили на биополето. За тази цел е необходимо с него сутрин да се масажират дланите. За постигане на лечебен ефект минералът се използва продължително време.

Други указания: По търговските щандове ониксът масово се замества от оцветени в черно халцедони.

След употреба се измива с топла вода.

ОПАЛ

Зодия: Опалът е основен минерал на зодиакален знак Везни, заместващ основния на Близнаци и оказва влияние на Овен, Скорпион, Козирог и Риби.

Чакри: теменна, сърдечна

Находища: Южна Австралия, Мексико, Бразилия, Словакия; в България се срещат много от разновидностите му: огнен, млечен, восъчен, хиалит и други - най-вече в Източните Родопи.

Цвят: безцветен, бял, син, зелен, червен, пурпурен, жълт, черен; благородните разновидности са придружени от характерна игра на светлината, наречена опалесценция.

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на вода, калций, въглерод, желязо, магнезий

Твърдост: 5,5 до 6,5

Облик: полупрозрачен, просветляващ, стъкловиден. От разновидностите му най-интересни са: благороден опал, огнен опал, черен опал, празопал, царски опал - камък с тъмночервена централна част, обкръжена със зелена ивица, хиалит, кахолонг, джиразол, млечен и др. Опалът се отлага при ниски температури под формата на гел и често запълва растителни и животински останки. Единственият минерал (като изключим вулканското стъкло), който няма кристална решетка.

Подобни минерали: лунен камък, лабрадор, обсидиан и други.

Търговски форми: Предлага се най-вече като миниатюрни пластинки, вградени в златни бижута; необработен - като предмет за лечение и медитация.

Предания: Плиний Стари описва опала така: "Той има нежния огън на благородния гранат, бляскавия пурпур на аметиста, приказното морскозелено на смарагда, златистожълтото на топаза, дълбокосиньото на сапфира и блясъкът на всички тези цветове прелива в чудна смесица".

Старите легенди свързват опала с боговете, които са създали в него картина на красотата на всички скъпоценни камъни. Според гръцката митология това са съзлите на Зевс след победата му над титаните. За индийците опалът носи най-желаното щастие, в Ориента той е камъкът на никога неугасващата надежда. Тъй като е твърде капризен при обработка, европейските бижутери през Средновековието отказвали поръчките за него с оправданието, че носи нещастие. В началото на 21 век е един от най-търсените минерали на световния пазар.

Лечебни свойства: Атомите и молекулите на опала са

застинали в безпорядък. Вътрешното напрежение в този минерал оказва силно влияние върху човешкото биополе. Доказано е, че при допир до тялото огненият опал активира работата на мозъка, провокира оптимизъм, прогонва безпокойството и укрепва духовните сили. Въздействието му се усеща мигновено. За целта е необходимо късче опал да се държи стиснато в дланта, за мъжете - в лявата ръка, за жените - в дясната.

Контактът на опала с третото око стимулира дейността на жлезите с вътрешна секреция, регулира нивото на киселините и ензимите при обмяната на веществата.

Положен върху сърдечната чакра, празопалът дава сили на сърцето за преодоляване на всякакви проблеми.

Контактът на белия опал с теменната чакра отваря центровете за благотворна енергия отвън.

При медитация опалът е един от най-силните камъни за постигане на душевна хармония.

Други указания: Опалът не се комбинира с никой друг минерал. Загубва качествата си при контакт с парфюм, сапун или грим. За да се запазят те, през няколко дни е необходимо да се поставя за малко във вода. Не се излага в никакъв случай на слънце.

ОПУШЕН КВАРЦ

Зодия: Опушеният кварц е минерал на зодия Везни.

Чакри: сакрална

Находища: Русия, Индия, Бразилия, САЩ и много други; в България — Пирин, Източни Родопи - поречието на р. Арда

Цвят: опушенокафяв, почти черен, полупрозрачен; тъмната му разновидност се нарича морион.

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на литий, алуминий и натрий

Твърдост: 7

Облик: Среща се във вид на друзи и единични кристали. Някои от находките достигат размери до един и повече тона. Цветът му се дължи на присъствието на алуминия и лития в него.

Подобни минерали: флуорит, черен турмалин, аметист и други.

Търговски вид: като амулети, висулки, топчета и вграден в различни украшения; също и като необработени кристали и друзи

Предания: От Античността опушеният кварц е камък-пазител на здравето и живота. Особено почитан от войниците и носен от тях по време на битки.

Римляните го приемат като символ на тъгата.

Лечебни свойства: Положен върху стомаха, смекчава болките в тази област. При масаж на дланите с него стабилизира състоянието на мускулите, костите и ставите. Описано е стимулиращо въздействие върху яйчниците - помага за бързо забременяване, ако няма други причини за невъзможното му осъществяване. Къс опушен кварц се поставя нощем в чаша с вода, която сутрин се изпива на гладно от двамата партньори.

Талисман от опушен кварц предотвратява състояние на стрес и паника. Веднага след стресова ситуация се масажират дланите на двете ръце. Масажът с него помага за уравнивяване на душевното състояние.

Други указания: След употреба се измива с течаща вода.

ПЕРЛА

Зодия: Рак, за Козирог се препоръчват само черните перли.

Място за въздействие върху организма: слънчевия сплит

Други наименования: бисер, маргарит

Видове: морски и речни

Находища: топлите морета; чисти, бързотечащи и студени реки; за морските бисери - крайбрежията на Червено море, Персийския залив, Мексико, Флорида и Калифорния, Северна Австралия и др.; за речните - Северна Европа, Азия, Северна Америка; в България - редки находки в Черно море

Химически състав: Морски: арагонит - от 80 до 95%, органично вещество конхиолин -10-15%, вода - до 4%; речни: арагонит -10-95%, конхиолин - 5- 85% и вода - до 4%.

Цвят: бял, сив, кафяв, черен, розов, жълт, светлосин, червен и др.

Твърдост: 3 до 4

Подобни минерали: арагонит, флуорит, калцит

Облик: сферичен, капковиден, с неправилни, често причудливи форми. Бисерът се образува в мантията на т.н. бисерни миди, когато там попадне чуждо тяло - най-често пясъчинка. Клетките на външния слой на мантията отделят вещество, което постепенно покрива нашественика. Обикновено преобладават перлите с големина от 2,5 до 5 мм. Някои едри и красиви бисери стигат дължина до и над 5 см. Регистрирани са и находки с тежина до няколко килограма.

В момента близо 90% от продаваните на световния пазар перли са култивирани във ферми. Щандовете за ювелирни изделия са наводнени и със синтетични аналози.

Търговски вид: Предлагат се вградени в различни украшения - колиета, обеци, пръстени, брошки и др.

Предания: Перлите са познати и използвани от човека от дълбока древност. Преди 4000 г. персийската царица Ахеменид е носила огърлица от перли, която е опазена до днес. Клеопатра редовно е насипвала бисерен прах в чашите с вино, от които са пиели близките на сърцето ѝ гости. Твърди се, че благодарение на тази терапия е опазвала непроменена красотата си. Перлите са били сред любимите скъпоценни камъни на Юлий Цезар и Ал. Македонски. Древните гърци са смятали, че това са капки роса от косата на богинята на любовта Афродита. И днес перлата е смятана за символ на мъдростта.

Лечебни свойства: Перлена вода, приемана дълго време, стабилизира хормоналната картина.

Огърлица от перли, носена в контакт с кожата, премахва главоболие и мигрена и действа против алергия и сенна хрема. Естествените перли предпазват чувствителните хора от всякакви болести.

Други указания: Перлите трябва да се носят близо до кожата и да се държат далече от парфюми и гримове. Когато не се носят, не бива да се оставят на тъмно. След използване се поставят нощем във вода с морска сол, а през деня се държат в черупка от мида. Не бива да се забравя, че възрастта на една перла е равнозначна на един човешки живот, въпреки че при археологически открития са намирани бисери на повече от 400—500 г в добро състояние. При неправилно съхранение перлите се разболяват и умират много по-рано. Този процес се изразява в угасване на блясъка, потъмняване и разрушаване целостта на формата.

ПИРИТ

Зодия: Служи на всички зодии.

Място за въздействие: слънчев сплит и гърлена чакра

Находища: Пиритът е най-разпространеният сулфиден минерал в земната кора. Големи находища - в Испания, Канада, Швеция, САЩ, Мексико, Перу, Чили, Австралия; изключително красиви образци са представени от о. Елба в Италия; в България го има в Панагюрско, Бургаско и в полиметалните находища в Родопите.

Цвят: месинговожълт, златножълт, на окислените повърхности —жълтокафяв

Химически състав: железен сулфид с възможно присъствие на злато, сребро, кобалт, никел, мед, цинк и др. Основна суровина за производство на сярна киселина.

Твърдост: от 6 до 6,5

Облик: образува добре оформени кристали, най-често с кубични и октаедрични форми, често групирани в красиви срастъци.

Подобни минерали: марказит, злато

Търговски форми: в необработен вид за полагане върху тялото или за поставяне в дома. Особено се ценят от колекционерите т.н. "позлатени вкаменелости" - пиритизирани черупки и останки от растения и животни.

Предания: Името идва от гръцкото *pyros* - огън, тъй като камъкът пуска искри при удар. Още през каменната епоха е бил използван за запалване на огън. В митологията и легендите е магическият огнен камък. Алхимиците от Средновековието са смятали, че пиритът е ключът към получаването на злато. От Античността той е високо почитан като лечебен камък.

Лечебни свойства: Изключително ефективен е за премахване на остатъчно напрежение след стресови ситуации. Има благоприятно въздействие върху психиката на хора със страхови неврози. За преодоляването им се осъществява комбинирана терапия с нефрит, амазонит или огнен опал. Пиритът се поставя сутрин и вечер преди лягане за 20 минути върху слънчевия сплит, а през деня се въздейства върху третото око с нефрит, амазонит или се използва опал в зависимост от дълбочината на проблема.

Минералът оказва силно лечебно въздействие върху бронхите, включително и при хронични заболявания на белия дроб. За целта вечер се слага пирит върху гръдната кост, а между нея и слънчевия сплит - тигрово око - за отхрачване.

Пиритът помага при диабет и проблеми с панкреатичната жлеза: всяка вечер се поставя пирит върху слънчевия сплит за половин час, същевременно опал се налага върху третото око.

При стомашни газове и подувания всяка вечер преди заспиване се поставя пирит върху слънчевия сплит за 20 минути, а върху сакралната чакра се налага червенокафяв яспис.

Пиритът действа при гастрит: камъкът се поставя след ядене за 15 минути върху болното място. Помага и при менструационни оплаквания - няколко пъти на ден се поставя за 20 минути върху долната част на корема. Действа благотворно и при болки в гърба - налага се върху болното място. Положен върху слънчевия сплит, има позитивно въздействие върху обмяната на веществата.

Честото носене на пирит в ръка може да окаже благоприятно въздействие при случаи на заекване. Тази терапия задължително се комбинира с огнен опал, като двата минерала се редуват.

Пиритът е подходящ за талисман при умствени наговарвания - например явяване на изпити.

Други указания: След използване се поставя върху суха морска сол; обича слънцето. Не се мие с вода.

ПЛАНИНСКИ КРИСТАЛ

Зодия: Планинският кристал е камъкът на Лъв.

Чакра: Действа пречистващо на всички чакри.

Находища: Русия, Индия, Бразилия и в други страни; в България най-хубавият се намира по поречието на р. Арда

Цвят: безцветен и воднопрозрачен; често с включения - облачета, иглички, власинки

Химически състав: чист силициев двуокис

Твърдост: 7

Облик: добре оформени шестъгълни кристали, често распаднати в красиви друзи или агрегати

Подобни минерали: Диамантът и топазът са по-твърди от него, калцитът и гипсът - много по-меки.

Търговски вид: необработен - като кристали и друзи - за лечебни цели и за зареждане на други минерали; във вид на топчета, висулки, пирамиди, махала; вграден в различни украшения

Предания: От Античността до Средновековието хората са смятали, че планинският кристал е вкаменен лед. Тъй като го е имало навсякъде, около него са възникнали много легенди. Миньорите са мислели, че боговете и духовете живеят в палати от планински кристал. И досега индианците го поставят като свещен камък в люлката на новороденото. Чрез този минерал по време на медитация будистите постигат просветле-

ние, а кълбата на ясновидките от стари времена са изготвени от планински кристал. Изключително са ценени култовите предмети, изработени от него -топки, яйца, чаши и др.

Лечебни свойства: Планинският кристал действа благоприятно върху парализирани части на тялото и рани; масажират се дълго и внимателно засегнатите области или около тях. При леки изгаряния се полага веднага върху засегнатото място.

Минералът засилва зрителните способности и облекчава състоянието при катаракта на очите: очите се мият с преварена вода, в която е престоял една нощ; поне три пъти дневно да се поставя върху клепачите. При нервни възпаления и мигрена се масажират дланите и челото с него.

Планинският кристал действа стимулиращо върху целия организъм. Може да се съчетава с всички минерали. Поставян профилактично всеки ден сутрин и вечер за по 10 минути върху сърдечния енергиен център, гарантира душевно равновесие. Държан в ръка, успокоява при стресови ситуации.

Магнитните трептения на този минерал в естествения му вид привеждат в хармония жизнената енергия на хората около него. Съвършената му кристална решетка осигурява мощна защита от негативни енергии на мястото, където е поставен.

Един от най-силните минерали за опазване от биоинтервенции. Малък необработен кристал се носи винаги в джобче на дреха или чанта.

Положен върху челния енергиен център, елиминира видения и натрапчиви мисли.

ВНИМАНИЕ: Не всеки безцветен кварц в кристална форма е планински кристал. Пазарът е удавен от синтетички и имитации на изделия от този минерал.

Други указания; Присъствието на друза от планински кристал засилва действието на всички други скъпоценни камъни. Колкото по-голям е кристалът, толкова повече енергия излъчва. След използване за лечебна терапия се измива с вода и се оставя да изсъхне на слънце.

ПРАЗЕМ

Зодия: Няма определена.

Чакра: сърдечна

Находища: Австралия, САЩ, Южна Африка; в България - Източни Родопи, Пирин

Цвят: зелен, полупрозрачен, с различни оттенъци **Химически състав:** силициев двуокис с примеси от калций, магнезий, желязо **Твърдост:** 7

Облик: във вид на жили и гнезда сред вулкански скали

Подобни минерали: авантюрин, зелен яспис **Търговски вид:** топчета, висулки, талисмани **Предания:** Лечебното въздействие на празема е известно още от Античността.

Храмът на Аполон в Делфи е бил построен от този камък, за да бъдат гарантирани вътрешният мир и хармонията в него.

Лечебни свойства: Този камък ускорява оздравяването на раните чрез масажиране около засегнатите участъци. При напрегнатост се държи върху третото око. Чрез полагане върху сърдечната чакра подобрява кръвообращението.

При високо кръвно налягане се масажират основата на големия пръст на всяко стъпало.

При безпокойство се носи продължително време в ръка. Той е камъкът на холериците, защото развива самообладанието и намалява гнева.

Други указания: Необходимо е поне веднъж седмично да се поставя под течаща леко затоплена вода, след което се оставя на слънце да изсъхне.

РОДОНИТ

Зодия: Родонитът е един от символите на Стрелец.

Чакри: сърдечна и сакрална

Находища: Русия - Урал, Австралия, Китай, САЩ, Мексико и др.; в България - в района на село Жълтуша, Източни Родопи и др.

Цвят: розов с рисунък от черни клончета

Химически състав: манганов силикат с възможно присъствие на алуминий, калций, желязо, литий, натрий, калий

Твърдост: от 5,5 до 6,5

Облик: предимно непрозрачен, в повечето случаи се образува чрез метаморфоза в манганови рудни находища. Кристалните му форми са редки.

Подобни минерали: родохрозит

Търговски вид: Изключително популярен е като юве-лирно-декоративен материал. От него се изработват пепелници, свещници, чаши, вази, кутии и други предмети с художествена стойност. Предлага се и полиран - за масаж; също вграден в украшения и като съставна част на гердани.

Предания: Името произлиза от гръцката дума rhodon -роза. През Античността родонитът е бил използван като камък-пазител за пътуващите и за жените, на които предстои раждане. Подказвал предстоящата опасност като ускорявал сърдечния ритъм на притежателя си.

Лечебни свойства: Положен върху сърдечната чакра, дава сили на сърцето при начална сърдечна недостатъчност. Поставян между гръдната кост и слънчевия сплит, действа стимулиращо на организма за преодоляване заболявания на дихателните пътища и белите дробове.

При различни фобии с него се масажират дланите продължително време.

Родонитът стимулира сексуалността и отстранява импотентност: вечер в продължение на 20 минути се държи върху базисната чакра или с него се масажират коремната област под пъпа.

Други указания: Преди и след употреба се измива под течаща вода.

РОДОХРОЗИТ

Зодия: Родохрозитът е камък на Телец, Лъв и Риби

Чакри: сърдечна и слънчев сплит

Находища: Най-красивите образци се добиват в Перу, САЩ, Германия, Румъния, ЮАР и др.; в България - Лъки, Мадан, Осогово.

Цвят: бледо-и яркорозов, с бели ивици, непрозрачен

Химически състав: манганов карбонат с възможно съдържание на калций, желязо, цинк

Твърдост: от 4 до 4,5

Подобни минерали: родонит

Облик: Рядко се среща на кристали. Преобладаващата му форма е във вид на бъбрековидни сталактити в мангановите рудни находища.

Търговски вид: полиран - като висулки или за масаж на дланите, вграден в украшения, в състава на гердани

Предания: Името произхожда от гръцки и означава "с цвят на роза". При южноамериканските индианци от древни времена е бил подаряван като залог за любовни чувства и почитан като свещен. В Европа се е наложил като скъпоценен камък едва преди половин век. Приема се като минерал, стимулиращ самопознаването и предпазващ от клевети.

Лечебни свойства: Положен върху челния енергиен център, активира ума и подобрява настроението. При стесняване на кръвоносните съдове се масажират дланите и слепоочията. Носен като украшение, има стимулиращо действие върху цялостната обмяна на веществата.

При масаж родохрозитът въздейства регенериращо върху кожата и подобрява нейното снабдяване с кръв; при акне с родохрозит се масажират дланите на ръцете, а лицето се измива с авантюринова вода.

Други указания: След всяка терапевтична употреба е необходимо да се постави за кратко под течаща вода.

РОЗОВ КВАРЦ

Зодия: Розовият кварц е минерал, стимулиращ Овен, Телец, Везни и Риби.

Чакра: сърдечна

Находища: Мадагаскар, Бразилия, Австрия и др.; в Бъл-

гария - Плана планина, Източни Родопи

Цвят: розов до бледорозов

Химически състав: силициев двуокис с присъствие на алуминий, желязо, натрий, титан и др. **Твърдост:** 7

Облик: просветляваща до полупрозрачна разновидност на кварца, често с фини иголчи от рутил. При тяхното концентрично разположение след обработка розовият кварц проявява т.н. астеризъм - оптичен ефект, при който се вижда сиянието на шест- или дванадесетлъчева звезда.

Търговски вид: необработен - за декорация на фонтани, освежители; полиран - като топчета за масаж и кабошони за обеци и пръстени, вграден в огърлици, в гердани и др.

Предания: Според митологията Амур и Ерос са донесли розовия кварц на Земята, за да подтикнат хората чрез неговия жизнерадостен цвят към любов. От хилядолетия е почитан като камък на плодородието. Ако при шлифоване изпусне лъч, този къс се използва за магически любовни цели. Считало се е, че розовият кварц притежава силата да запазва приятелството и отваря сетивата на човека за всичко красиво.

Лечебни свойства: Розовият кварц във вид на необработен къс е най-важният камък за елиминиране на облъчване от вредни лъчи. Поставен върху монитора на компютър, помага за избягване на главоболието и очната преумора. Положен до възглавницата, елиминира вредните енергийни полета и подобрява съня. При масажирание на дланите минералът подобрява кръвообращението в целия организъм. Описано е стимулиращо действие върху сексуалността. При желание за сдобиване с дете комбинация от розов кварц, червен яспис, лунен камък, опушен кварц и жадеит се поставя през нощта във вода, която се изпива от двамата партньори

сутрин на гладно.

Розовият кварц успокоява болките и помага при проблеми на жлъчния мехур: с обработен минерал няколко пъти на ден се масажират линията между четвъртия пръст и петата на стъпалата. Тази терапия се прилага и при чернодробни проблеми, като се допълва с масаж на дланите.

Минералът подпомага оздравителния процес след прекаран сърдечен инфаркт: къс от него се поставя няколко пъти дневно върху гръдната кост, вечер се измива и се полага до главата.

Проблеми с неспокоен сън, страхови неврози и нощно напикаване при децата се отстраняват с продължително контактуване с минерала през деня, след което вечер детето го слага до възглавницата.

Други указания: Розовият кварц разгръща своята енергия най-силно, когато се постави в стаята в необработен вид. След използване се измива под течаща вода.

РУБИН

Зодия: Основен минерал при Лъв, заместващ основния при Козирог, влияе добре на родените под знака на Овен. •

Чакри: базисна и сърдечна

Находища: Русия, Мианмар, Индия, Тайланд, Сри Лаика; в България - отделни находки без ювелирна стойност в Ардинско

Цвят: червен

Химически състав: двуалуминиев триоксид с присъствие на хром и титан

Твърдост: 9

Облик: Рубинът е една от разновидностите на минерала корунд. Образува неголеми полупрозрачни до прозрачни кристали с форма на бъчвички, стълбчета и плочки. Наличието на хром придава червения му цвят, а включения от концентрично разположени рутилови иглички обуславят оптичния ефект "звезда", както и ивичестите преливания в цвета тип "котешко око".

Подобни минерали: хиацинт, шпинел, кунцит и др.

Търговски вид: Като един от най-високо ценените скъпоценни камъни, рубинът се вгражда най-вече в златни изделия - пръстени, брошки и др. На специализираните щандове се предлагат и необработени образци за колекционери. Синтезиран е в огромни количества от два века насам.

Предания: Името произлиза от латинското *tubeus* - червен. Заради красотата и редкостта му гърците са го наричали "майка на скъпоценните камъни". Аристотел пише: "Един е червен като чиста кръв и се казва рубин, той е най-добрият от всички". Римляните говорили за него като за "цветето сред камъните". Предполага се, че обвитият в легенди скъпоценен камък, който пазел в себе си капки от кръвта на Исус Христос, е бил гранат или рубин. Смятало се е, че този минерал е получен от превърналата се в камък божествена любов. През Средновековието рубинът е бил магическият камък срещу чумата. Когато цветът му потъмнеел, неговият притежател напуснал мястото, където живеел и се отправял надалеч. Завръщал се, когато камъкът възвърнел цвета си.

Лечебни свойства: Рубинът засилва имунната система - особено подходящ е за терапия при изтощени организми. През нощта се поставя късче рубин в чаша с няколко лъжички вино. За тази цел е подходящ и фасетиран за украшение минерал. На следващия ден чашата се допълва с вода и се изпива на

малки глътки.

Смес от 50 г вода и 50 г червено вино, в която е престоял рубин една нощ, помага на хора, страдащи от хипотония, да се чувстват добре през деня.

Държан върху клепаците, помага за отшумяването на очни възпаления.

Рубинът стимулира сексуалната енергия при жените - с него се правят леки масажи върху срамната кост. Този ефект се постига в комбинация с гранат.

Може да помогне при импотентност. Всяка вечер се прикрепя рубин върху базисната чакра. В този случай е необходимо да се използва продължително време. Носен вграден в златно бижу, засилва желанието за любов.

Други указания: След използване се измива под течаща вода.

САПФИР

Зодия: Основен зодиакален камък за Водолей, заместващ основния при Стрелец, определен е и за Дева и Риби.

Чакра: челна

Находища: Шри Ланка, Мианмар, Индия, Китай, Австралия, Бразилия и др.; в България - има съобщения за единични находки от дребни кристалчета в Бургаско.

Цвят: небесносин до яркосин

Химически състав: двуалуминиев триоксид с присъствие на желязо и титан.

Твърдост: 9

Облик: Сапфирът е синята разновидност на минерала корунд. Кристализира подобно на рубина във вид на бъчвички

и стълбчета сред шисти. Присъствието на желязо и титан в състава му придава характерния цвят. Фини иглести включения са причина за т.н. астеризъм - ефект, при който някои от скъпоценните камъни след обработката си сияят като многолъчеви звезди.

Подобни минерали: син топаз, аквамарин и др.

Търговски вид: остенен - за вграждане в изящни изделия от скъпоценни метали

Предания: Рядко срещаният се "звезден" сапфир е завоювал отдавна славата си на амулет, опазващ съпружеската вяроност. Името произлиза от санскритското *sani* - Сатурн, защото е приемано, че силата му идва от Сатурн. Използван е от царе и императори още от Античността за защита от зли сили. Векове наред е вграждан във всички царски регалии - корони, скиптри, чаши, дръжки на оръжия и др.

Лечебни свойства: Сапфирът е най-силно действащият върху нервната система минерал. Той действа хармонизиращо върху функциите на щитовидната жлеза и сърцето. Използва се като се полага върху челната чакра за половин час сутрин и вечер.

При безапетитие през нощта се слага сапфир в чаша с вода и тя се изпива на глътки 15 минути преди хранене.

Вана с гореща вода със сапфир в нея може да облекчи ревматичните болки - прави се два пъти седмично по 15 мин.

Носен като украшение, сапфирът дарява притежателя си със спокойствие, уравновесеност и засилва волята. Ускорява оздравителните процеси.

Други указания: Преди и след употреба се измива.

САРДЕР, САРДОНИКС

Зодии: Сардерът е отреден за Скорпион, сардониксът за Лъв, Овен и Близнаци.

Чакри: базисна

Находища: най-много - в Бразилия, Индия, Мадагаскар, Югозападна Африка; в България - Източни Родопи

Цвят: Сардерът е от светлокафява през червено- до тъмнокафява разновидност на халцедона, при сардоникса тези цветове се редуват на слойчета с присъствие на сиво, черно и бяло.

Химически състав: силициев двуокис и желязо

Твърдост: 7

Облик: И сардерът, и сардониксът са халцедонови разновидности, срещани най-често като геоди и миндали /подобия на бадемови ядки/ сред вулкански скали; известни са и жилни находища.

Подобни минерали: халцедон, яспис,

Търговски вид: най-вече като обработени по-големи или по-малки топчета за масаж, за вграждане в гривни, като съставна част от гердани и др.

Предания: Името на сардера идва от древността. Предполага се, че то произлиза от малкия азиатски град Сардес, откъдето се е разпространил сред гърците и римляните. Те са го наричали камък на огъня. В Библията е споменат като скъпоценен камък, но в случая се припокриват значенията на карнеол, сардер и сардоникс. През вековете сардерът е повече култов камък, отколкото материал за направа на украшения. И днес посочените названия често се смесват.

Лечебни свойства: Сардерът и сардониксът са едни от

важните минерали за въздействие върху тумори, кисти и миоми. Има сведения, че при залепване на къс минерал върху съответното място, той стимулира организма да спре туморните образувания.

При възелчета и миоми се препоръчва полагането на минерала за 15 минути поне два пъти дневно върху мястото. Тази терапия се редува с използване на черен турмалин. При мастопатия се прикрепя към засегнатата област с левкопласт и се носи през целия ден.

Терапията се практикува продължително време.

Други указания: След използване се поставя за една нощ в чаша с вода; обича силното слънце.

СЕРПЕНТИН

Зодия: Не е определен зодиакално.

Чакри: сърдечна и пъпна

Находища: Югозападна Африка, Китай, Индия, Италия и други в България - Рила, Източни Родопи - Аврен и др.

Цвят: жълтеникав, зеленикав, кафяв с матов блясък и петнист рисунък, подобен на кожата на змия

Химически състав: С името серпентин се означава група магнезиеви силикатни минерали със съдържание на алуминий, хром, желязо, манган, никел. Това са антигорит, лазарит и хризотил.

Твърдост: от 3 до 4

Облик: в скални масиви

Подобни минерали: жадеит, нефрит и др.

Търговски вид: като топчета за талисмани и като дреб-

ни художествени предмети

Лечебни свойства: Серпентинът, поставен върху гръдната кост, може да помогне при смущения на сърдечния ритъм. При стомашно-чревни болки се поставя върху слънчевия сплит, а при менструационни оплаквания - върху базисния енергиен център.

Държан в ръка, минералът уравновесява колебанията в настроението и успокоява при стрес и трескави състояния.

Други указания: След употреба се измива и за една нощ се поставя във вода.

СЛЮДА

Зодия: Не е определена зодиакално.

Чакри: Розовата слюда - лепидолит, въздейства на челната чакра; кафявочерната - биотит - на базисната, а сивозелената — флогопит - на сърдечната чакра.

Находища: Финландия, Канада, Мадагаскар, Бразилия, Русия и др.; в България - Рила, Родопите - Велинградско

Цвят: безцветен, блестящо зелен, червен, кафяв, черен, сивкав

Химически състав: силикати с присъствие на калий, магнезий, алуминий и желязо в състава си

Облик: прозрачни до просветляващи плочести кристали с различна големина - от рибя люспа до няколко метра

Твърдост: от 2 до 2,5

Подобни минерали: талк, актинолит и др.

Търговски вид: във вид на плочки в сурово състояние

Лечебни свойства: Въздействието ѝ зависи от цвета. Къ-

совете в розово стимулират организма за справяне със заболявания на черния дроб и за изчистването му. Минералът се поставя върху сърдечния енергиен център.

Черната слюда активира биополето за елиминиране на стомашно-чревни оплаквания, повишена кръвна захар и простудни състояния. Полага се върху базисната чакра сутрин и вечер.

Зеленият вариант, положен върху сърдечната чакра, активира организма за създаване на здрава кръвна картина и справяне със заболявания на кръвоносната система.

Други указания: При промяна на цвета късчето слюда се слага в чаша вода за пет минути, след което се оставя да изсъхне на сянка.

СМАРАГД (ИЗУМРУД)

Зодия: Смарагдът е символ на Телеца, един от камъните на Дева, помага на Рак

Чакра: сърдечна

Находища: Индия, Бразилия, Австралия и др.; в България - Централни Родопи - Югово

Цвят: зелен с различни цветови оттенъци

Химически състав: берилиево-алуминиев силикат с възможно съдържание на калий, литий, натрий, хром и др.

Твърдост: от 7 до 8

Облик: Смарагдът е една от разновидностите на берила; кристализира в шестъгненни призми, зеленият му цвят се дължи на хромовите примеси.

Търговски вид: необработен - във вид на малки късчета за колекции и лечебни терапии; обработен - за вграждане в

златни украшения.

Предания: Смарагдът заедно с диаманта, рубина и сапфира е един от най-скъпите и ценени от дълбока древност минерали. В митологията той е камъкът на Меркурий, пазителят на пътуващите. За всички култури на Изтока и Запада смарагдът е символ на власт, здраве, богатство и щастие. Най-цененият минерал от съкровищниците на фараоните. Клеопатра се опитвала да постигне вечна младост и красота чрез отразяване на смарагдови лъчи върху кожата си; смарагдът е символ на преминалата в обич вечна любов. Много от най-ценените днес смарагди са заграбени от инките и са донесени от конквистадорите в Европа.

Лечебни свойства: При възпаление очите се мият многократно с тампонче със смарагдова вода. Минералът въздейства силно върху организма за справяне със смущения, свързани с равновесието. Може да бъде употребяван и при склерози, епилепсия и главозамайване - препоръчва се многократното му полагане върху третото око, като се редува с турмалин (зелен, розов или червен).

Положен върху третото око, смарагдът елиминира и главоболие, възвръща самочувствието, освобождава напрежените и дава сили на изтощената нервна система.

Други указания: Преди и след употреба се измива под студена вода.

СОДАЛИТ

Зодия: Содалитът е камък на Стрелец.

Чакра: челна

Находища: Бразилия, Югозападна Африка, Китай, Азор-

ски острови; в България не са известни негови находища.

Цвят: син, синьозелен, сив, виолетов

Химически състав: алумосиликат със съдържание на натрий

Твърдост: от 5 до 6

Облик: Среща се като зърнести маси, рядко образува добре остенени кристали. Наличието на бели петна в окраската му се дължи на включения от калций.

Подобни минерали: лазурит

Търговски вид: полиран - като масажен камък за дланите или за друг вид лечебна терапия, по-малките обработени образци се използват за направата на украшения.

Предания: Името се състои от гръцките думи soda— сол и lithos — камък, тъй като минералът показва високо съдържание на сол. От древността е камъкът-вдъхновител на хората на изкуството, както и техният пазител. През Средновековието изгубва славата си, но в ново време тя се възвръща и той отново се радва на голяма популярност.

Лечебни свойства: Содалитът е най-големият враг на високото кръвно налягане. За предотвратяване на хипертонични кризи се поставя сутрин и вечер за 15 минути върху третото око. Допълнително се масажира линията от големия пръст към петата на двете стъпала.

Последователно поставян върху третото око и гърления енергиен център, действа успокояващо и хармонизиращо и на щитовидната жлеза и вегетативната нервна система. Използван по посочения начин, балансира производството на хормони от щитовидната жлеза.

Държан в ръка, содалитът действа стимулиращо и стабилизиращо върху функциите на всички жлези - тази терапия

се редува с масаж на дланите с нефрит.

При масаж на дланите минералът успокоява нервната система, стимулира мисловния процес и творческата енергия и съдейства за постигане на душевно равновесие. Един от най-подходящите за хората с холерични характери.

Други указания: Измива се преди употреба с вода.

СОКОЛОВО ОКО

Зодия: Оперделен е за Телец и Водолей

Чакра: челна

Находища: Индия, Южна Африка, Западна Австралия и други.

Други наименования: Соколово око е търговското наименование на една от разновидностите на минерала рибекит-родусита.

Цвят: от синьозелен до синьосив и синьочерен

Химически състав: сложен по състав силикат със съдържание на натрий и възможно присъствие на желязо, магнезий и фосфор

Твърдост: 7

Облик: призматични, иглести или влакнести агрегати с копринен блясък и преливане на цветовете, причина за което са черносивите азбестови нишки, вградени много устойчиво в кварца

Подобни минерали: крокидолит(тигрово око).

Търговски вид: полиран - като топчета, висулки, талисмани или вграден в украшения

Предания: При обработка във вид на топче минералът

поразително наподобява око. От хилядолетия се използва като амулет срещу лоши очи. По време на лова на вещици през Средновековието на заподозрените жени са показвали соколово око. Ако те отвърнели поглед, ги считали за виновни. В арабския свят соколовото око се смята за минерал, стимулиращ душевната радост и разума.

Лечебни свойства: При синусит и чести проблеми с горните дихателни пътища с него се масажира долната част на челото и двете страни на горната част на носа. Предварително минералът се затопля в чаша с гореща вода. Тази терапия се прилага многократно. За улесняване на отхрачването се поставя между слънчевия сплит и гръдната кост поне два пъти дневно по за 15 минути.

Други указания: Не се препоръчва непрекъснатото му носене като украшение. Редува се с други минерали.

СРЕБРО

Зодия: Не е определено към зодиакален знак.

Чакри: всички чакри

Находища: Австралия, Мексико, Русия, Канада и др.; в България самородно сребро е открито във Врачанско, Тетевенско и на други места.

Цвят: сребристобял, често жълтеникав.

Химически състав: като чист елемент или с примеси на злато, мед, живак, бисмут и др.

Твърдост: от 2,5 до 3

Облик: Един от самородните благородни метали. Среща се във вид на нишковидни, зърнести и клонести агрегати, много рядко образува кристали. Основният му добив се осъ-

ществува от сребросъдържащи оловно-цинкови и медни руди.

Подобни минерали: галенит, аргентит

Търговски вид: Има широко индустриално приложение - във фотографията, електротехниката и др. Използва се за изработването на декоративни предмети, украшения, ордени, монети, значки, бижута. Предлага се за продажба в многообразни форми.

История: Ролята на среброто е подобна на тази на златото. Намерени са сребърни украшения отпреди 2400 г. След откриването на Америка, в САЩ и Мексико е открито толкова много сребро, че с течение на времето стойността и цената му спадат значително.

Лечебни свойства: Среброто повишава енергията на скъпоценните камъни - обковани в него, те въздействат по-силно. Носено като украшение с тюркоаз, стимулира организма за регулиране съдържанието на вода в него и намаля киселинността в стомаха. Този ефект се увеличава, ако украшението престои една нощ в чаша с вода, обработена с минерала клиноптилолит. Тя се изпива сутрин на гладно.

Носено като бижу от чист метал, среброто действа успокояващо и помага за постигане на вътрешна уравновесеност. Пръстен, гривна или верижка от този метал засилват самосъзнанието и помагат за отстраняване на плахост и свенливост.

Други указания: Среброто увеличава въздействието на повечето скъпоценни камъни, най-вече на тюркоаза.

СТАВРОЛИТ

Зодия: Не е определен зодиакално.

Чакри: базисна

Находища: Русия, Германия, Австрия; в България - Тополовградско.

Цвят: червенокафяв до черен, непрозрачен

Облик: във вид на кръстовидни срастъци

Химически състав: силикат на алуминия и желязото с възможно присъствие на манган и кобалт

Подобни минерали: Трудно може да се сбърка с кварцови или турмалинови срастъци.

Търговски вид: в естествен вид като колекционни образци

Легенди: Има култово значение за християните. В годините на ранното християнство за него е възникнало следното предание: Край извор в девствена гора играели нимфи. В това време от небето се спуснал ангел и известил за разпятието на Христос. Нимфите се разплакали, а сълзите им издълбали в камъка кръстове, които веднага потъмнели.

Лечебни свойства: Присъствието на ставролит в стаята, където човек прекарва по-голяма част от деня, засилва душевните съпротивителни сили, прояснява съзнанието и активира волята. Препоръчва се да бъде поставен на нивото на главата. Минералът се държи в лявата ръка винаги, когато трябва да се намери вярно разрешение на важен въпрос или да се прецени най-точно как да се излезе от заплетена житейска ситуация.

Поставян сутрин за около десет минути върху базисния енергиен център, ставролитът увеличава физическите сили и засилва чувствените усещания.

Други указания: Веднъж седмично се поставя под течаща вода.

СТЕАТИТ (ТАЛК)

Зодия: Не е определен зодиакално.

Чакри: За него няма уточнена чакра.

Находища: Русия, Канада, Алпите; в България - Пирин, Източни Родопи, Сакар

Цвет: бял, сив, розов, жълтеникав или бледозелен

Химически състав: магнезиев силикат с възможно съдържание на алуминий, калций, никел и др.

Твърдост: 1 - еталон за най-мек минерал

Облик: във вид на плътни или люспести агрегати с мастен блясък, мазен на пипане

Подобни минерали: слюда

Търговски вид: прахообразен- за терапевтични цели; като плътни късове за изрязване на дребни декоративни предмети

История: Стеатитовото резбарство е известно отпреди 6000 г., намира широко приложение в наши дни, тъй като мекостта на камъка позволява той да се обработва лесно. Известните лули на мира на индианските племена са били в повечето случаи от стеатит. Старо колкото историята на човечеството е убеждението, че паста, приготвена от прахообразен стеатит, подмладява кожата. Не случайно и днес талкът е една от съставките на много козметични средства.

Лечебни свойства: Талкът действа изключително благотворно върху кожните проблеми. Зачервявания или сърбя-

щи места се намазват с талкова паста, по същия начин се третират и хронични кожни заболявания. Талков мехлем, приготвен от стрит на фин прах минерал и вазелин, въздейства успешно върху акне, слънчеви изгаряния, алергии.

Талковият прах помага при влажни ръце и изпотяващи се крака и тяло. Редовната употреба на талков мехлем забавя стареенето на кожата и образуването на бръчки по нея.

Като талисман камъкът стимулира разгръщането на личностните качества на младите хора. Малко изделие от стеатит пробужда амбиция за учене и изява в професионалната област.

Други указания: Талкът може да се използва и като добавка към есенции за вана.

СУГИЛИТ

Зодия: Сугилитът е камъкът на Риби и Везни.

Чакри: всички чакри

Находища: Южна Африка, Япония

Цвет: виолетов, тъмнолилав до черен, непрозрачен

Химически състав: силикат със съдържание на калий, натрий, желязо, титан, алуминий и литий

Твърдост: от 6,5 до 7

Облик: зърнеста структура

Подобни минерали: содалит, лазурит

Търговски вид: полиран - като камък за масаж или за налагане върху чакрите, като топчета или пирамиди, от него се приготвят и украшения.

Лечебни свойства: Сугилитът действа успокояващо върху нервната система. При масажиране на дланите облекчава

болки от всякакъв тип. Носен като талисман, стимулира запаметяването. Енергичното триене на камък между двете длани активира силно имунната система.

Полаган върху челната чакра, елиминира мигрена. Украшение от сугилит провокира последователност и упоритост.

Други указания: Необходимо е да се измива след употреба.

ТИГРОВО ОКО

Зодия: Тигровото око е предопределено за Дева.

Чакра: слънчев сплит

Находища: Южна Африка, Западна Австралия, Индия и други.

Други наименования: крокидолит

Цвят: светложълт до златнокафяв с лентовидно преливане на цветовете

Химически състав: сложен по състав силикат с присъствие на желязо

Твърдост: от 6,5 до 7

Облик: призматични, иглести или влакнести агрегати с копринен блясък и преливане на цветовете, причина за което са вплетените в кварца лимонитови нишки

Подобни минерали: соколово око, котешко око, лабрадор, електролит

Търговски вид: полиран - за масажирание на дланите или за поставяне върху определено място, обработен - за украшения

Предания: През Средновековието тигровото око е имало славата на камък-пазител от лоши очи и магии. Считало се е

че, предпазва от злополуки, лошо влияние и лицемерни приятели.

Лечебни свойства: Тигровото око стимулира почистването на бронхите, когато се постави между слънчевия сплит и гръдната кост. Тази терапия активира дробовете и за преодоляване на астма, но задължително се използва и кехлибар.

При заболявания на костите и ставите се масажират продължително време засегнатите места, като същевременно се използва лабрадор за масаж на базисния енергиен център.

Камъкът се прилага при получена от стрес мигрена - в този случай слепоочията се масажират с минерала леко с кръгови движения. Поставен върху черния дроб, минералът го активира за изхвърляне на вредните вещества.

Полиран със тигрово око, носен като талисман, действа срещу депресии и повишава концентрацията.

Други указания: Като украшение не се носи непрекъснато, а се редува с други минерали.

ТОПАЗ

Зодия: Златистият топаз е отреден за Дева, розовият - за Лъв, а синият - за Водолей.

Чакри: златист топаз - слънчев сплит и сакрална чакра, син - гърлена, безцветен - всички чакри

Находища: Урал, Сри Ланка, Югозападна Африка, Бразилия и др.

Цвят: Срещат се безцветни варианти, както и нюансирано оцветени в жълто, небесносиньо, зелено, розово, виолетово, кафяво и червено.

Химически състав: алумосиликат със съдържание на

флуор и възможно присъствие на хром, желязо и манган

Твърдост: 8

Облик: Образува късопризматични кристали с многостенни върхове; хромът ги оцветява в жълто, манганът - в кафеникаво, а желязото - в синьо.

Подобни минерали: циркон, шпинел, планински кристал, аквамарин, морганит и др.

Търговски вид: в суров вид и вграден в украшения
История: Името произхожда от арабското topasos- намерен или от индийското tapas - жар. Топазът е един от най-старите минерали, използван за украшения и лечение. През Античността е бил символ на власт и мъдрост. В английската кралска корона са вградени над 480 топаза.

Лечебни свойства: Носенето на украшения с топаз стимулира обмяната на веществата и съсирването на кръвта - затова е подходящ за хора с такива проблеми.

При подагра като съпътстваща терапия сутрин се пие на гладно топазена вода.

Златистият топаз е подходящ за съпътстващо лечение на чернодробни проблеми, като се полага върху съответното място, а поставянето му върху пъпната чакра успокоява болките от язва на стомаха. Вградени в злато, всички цветови варианти на топаза действат отпускащо, прогонват раздразнителността и лошото настроение. Положен върху гърлената чакра, синият вариант помага за балансирането на хормоналната продуктивност на щитовидната жлеза.

Украшение от син топаз активира имунната система за справяне с хронично възпаление на сливиците, както и с говорни проблеми.

Други указания: След всяка употреба за лечебни цели топазът трябва да се измива под течаща вода, след което се оставя за малко на слънце.

ТЮРКОАЗ

Зодия: Тюркоазът е основен минерал за Скорпион. Отреден е още за Рак, Стрелец и Водолей.

Чакра: гърлена

Находища: Иран, Узбекистан, Чили, Китай, САЩ, Австралия и Мексико. В България е открит в Спахийевското рудно поле и в Момчилградско.

Цвят: небесносин, зелен до зеленокафяв, непрозрачен

Химически състав: воден фосфат на медта и алуминия

Твърдост: от 5 до 6

Облик: скритокристален, във вид на тънки жили, впръследи и натечи.

Подобни минерали: хризокола, варисцит, халкосидерит и други.

Търговски вид: цветът на естествения тюркоаз е неустойчив, затова с течение на времето изделията от този минерал се обезцветяват. Поради тази причина пазарът е наситен изключително с негови заместители - най-често оцветени в синьо други минерали. Изделията от тях се познават по цената. Стойността на обработения естествен тюркоаз с добро качество се движи между 25 и 30 евро за грам.

Предания: Кръстоносците се запознали с минерала в Турция и оттам го нарекли тюркоаз. От древни времена тюркоазът е свещен минерал за американските индианци, които го използват като магичен камък срещу заплашващи ги беди. Погребалните дарове при египтяните и гърците показват, че той е бил култов още в Античността. За персийците тюркоазът е камъкът-пазител на щастието на влюбените.

Лечебни свойства: Тюркоазът, носен в комбинация с

кехлибар, активира съпротивителните сили на организма срещу различни заболявания. Един от широко използваните в древността минерали за лечебни цели.

Рецепта на Абу Рейхан ал-Бируни (10 век) за активизиране жизнената енергия по всички точки на тялото:

В чаша вода вечер се поставят планински кристал и тюркоаз. На сутринта водата се изпива бавно, на глътки. Изважда се тюркоазът, а чашата се пълни с три части вода и една част червено вино. Този еликсир се изпива също така бавно вечер преди лягане, като в чашата отново се слагат двата минерала и тя се пълни с вода.

Освен че гарантира добро здраве, изпълнението на рецептата повлиява за елиминиране на стомашни болки и киселини, справяне с възпаления на лигавицата и дразнения в гърлото.

Тюркоазът въздейства и при възпаление на белите дробове - вечер преди лягане се поставя за 20 минути върху гърлената чакра, сутрин се пие тюркоазена вода.

Бижо от сребро с тюркоаз засилва самочувствието. Масажирането на пръстите на ръцете с необработен къс отгоре и отстрани помага за отстраняването както на депресивни състояния, така и на раздразнения.

Други указания: Водата за рецептата на Бируни не трябва да съдържа хлорни йони.

Тюркоазът е масово заместван на търговските щандове с оцветен в синьо хаулит. Ако се сдобиете с естествен необработен тюркоаз, задължително го слагайте по една нощ седмично във вода. Имайте предвид, че минералът не понася слънце, парфюми, гримове, кремове и задимена среда.

ТУРМАЛИН

Зодия: Различните цветови варианти са определени към различни зодии: синият турмалин (индиголит) е за Везни, зеленият (верделит) - за Телец и Козирог, розовите и червените (елбаит, рубелит и сибирит) - за Скорпион.

Находища: Норвегия, Финландия, Русия, Бразилия, Мозамбик, Мадагаскар и др. В България е открита единствено черната му разновидност - Витоша, Централни Родопи, Сакар.

Цвят: безцветен - ахроит, жълт - цилаизит, зелен - верделит, син - индиголит, розов - рубелит, кафяв до тъмнокафяв - дравит, червен - сибирит, черен - шерл и др.

Химически състав: Турмалините са група боросили-катни минерали със сложен и непостоянен състав. Освен магнезий, желязо, литий и алуминий в химическите им формули намират място като възможни примеси още 25 елемента.

Твърдост: 7 до 7,5

Облик: предимно непрозрачни, призматични, стълбовидни и иглести кристали, както и радиалнолъчести срастъци. За ювелирни цели се използват по-рядко срещаните прозрачни кристали.

Подобни минерали: кунцит, епидот, апатит **Търговски вид:** като фасетирани камъни за пръстени, обеци, колиета и др. Предлагат се и заоблени късчета за масаж, талисмани и полагагане върху чакрите.

Предания: В продължение на хилядолетия турмалините са били считани за различни минерали и са странствали из съкровищниците под други имена. Има сведения от Античността за светещи турмалини - един цял храм бил осветяван нощем от един турмалин.

Лечебни свойства: Зеленият, розовият и червеният камък, положени върху челния енергиен център, предотвратяват виенето на свят. Гердан от турмалинови късчета активира имунната система и засилва психическата устойчивост.

Носенето на зелен турмалин предотвратява смущения в равновесието от всякакъв вид. Той помага и при проблеми с кръвоснабдяването. Полагането на зелен или розов турмалин подпомага възстановителния процес след прекаран сърдечен инфаркт. Положен върху сърдечната чакра, зеленият турмалин може да пребори състоянието на страх.

Поставен върху базисната чакра, черният турмалин активира мускулатурата. Досегът му с третото око няколко пъти на ден може да окаже положително влияние при склероза.

Черният турмалин въздейства положително при възпаление на ухото и смущения на слуха - многократно през деня се слага необработено късче по за 10 минути задушната мида в долната ѝ част. Тази терапия елиминира и шум в ушите.

Черният турмалин има доказано лечебно въздействие при повърхностни кисти. Полага се сутрин и вечер за половин час върху съответното място. Подобна терапия, съчетана с използване на карнеол, се препоръчва и при миоми и мастопатии, като минералите, редувани през ден, се прикрепват към съответното място с левкопласт.

Поставен върху базисната чакра, черният турмалин разбива енергийните блокади.

Синият турмалин помага на жените в периода на климактериума да преодолеят депресивните състояния - използва се заедно с корал или лунен камък, носен в допир с кожата. Той засилва имунната система срещу простудни заболявания.

Други указания: Всички турмалинови разновидности след употреба се подлагат за кратко под течаща вода.

УНАКИТ

Зодия: Унакитът е камък на Близнаци и Везни.

Чакра: сърдечна

Находища: Русия, Ирландия, Зимбабве, САЩ, ЮАР

Друго наименование: епидот

Цвят: светло- или тъмнозелен с розови или бели петна

Химически състав: епидотизиран гранит, съдържащ калций, желязо и алуминий

Твърдост: 6-7

Облик: във вид на обемни плътни агрегати

Подобни минерали: хелиотроп

Търговски вид: обработен - като топчета за масаж, като висулки, гердани и др.

Легенди: Камъкът е бил наричан от гърците unakis epidosis, което означава "сраствам се". Той се състои от здраво срастнали се розов микроклин и зелен епидот. Оттам идва поверието, че събира онези, които си допадат, за да образува едно цяло. Счита се, че помага отново да се открие изгубеното.

Минералът символизира цветово кръвта на Исус Христос върху скалите на връх Голгота, затова заедно с хелиотропа е наричан още "Исусов камък".

Лечебни свойства: При бързо масажирание на дланите отвътре унакитът засилва кондицията на тялото и стимулира имунната система.

В контакт с третото око, минералът подпомага въздействието на другите лечебни минерали. Положен върху гръдната кост, премахва умората и стимулира сърдечния мускул. Тази терапия активира и обмяната на веществата.

Други указания: След употреба се подлага за кратко под течаща вода.

ФЛУОРИТ

Зодия: Флуоритът е предназначен за Скорпион, Водолей и Риби.

Чакри: жълтият - за слънчевия сплит, останалите - за челната чакра

Находища: Русия, Англия, Канада, Чехия, Франция и др. Най-известните български флуоритови находища са Славянка, Югово, Михалково.

Цвят: зелен, виолетов, розов, жълт, бял, син, до почти черен с различни оттенъци

Химически състав: калциев двуфлуорит

Твърдост: 4

Облик: най-често - зърнести агрегати, по-рядко като октаедрични или кубични кристали или друзи от тях

Подобни минерали: апатит, калцит, арагонит и др. **Търговски вид:** като изделия с декоративна стойност-чаши, вази, пепелници, свещници, кутии и др.; полиран - като топчета за масажи и вграждане във висулки, брошки и обеци **Лечебни свойства:** При болки по тялото камъкът се полага директно върху съответното място.

Положен върху третото око, тъмносиният флуорит елиминира енергийните блокади и уравнива нервната система. При същата терапия розовият активира мисленето. Жълтият флуорит се полага върху слънчевия сплит - стимулира имунната система, засилва отделянето на стомашен сок и улеснява храносмилането. Положен върху гръдната кост, зеленият освобождава напрежението от организма и стимулира сърдечната дейност.

Двуцветният и нюансираният обработен флуорит може да замести лабрадора при терапия срещу изтръпналост, ско-

ваност, артрит и ставни болки.

Други указания: След употреба се мие под течаща леко затоплена вода без използване на почистващи препарати.

ХАЛЦЕДОН

Зодия: Халцедонът е един от минералите, **отредени за Риби** и камъкът-пазител на Стрелец.

Чакра: гърлена

Находища: Бразилия, Уругвай, Индия, Мадагаскар и др.; в България - Източни Родопи

Цвят: сив, синкав, тъмносив

Твърдост: 6,5-7

Химически състав: силициев двуокис

Облик: влакнест кварц във вид на жили, запълващи пукнатини във вулкански скали, натечни, бъбрековидни, сталактитообразни агрегати, геоди, миндали; восъчен блясък

Подобни минерали: восъчен опал

Търговски вид: Предлага се основно обработен - като полирани топчета за масаж, за полагане върху чакрите и за вграждане в украшения.

Предания: Името вероятно произхожда от древния град Халкедон, където са били открити първите находки.

В древността най-предпочитаните геми са били изрязваните от халцедон, често с фигури на богове и знаци на небесни и водни символи, защото халцедонът е бил камъкът на метеорологичното време и се е използвал срещу заболявания, предизвикани от промяната на времето. Освен това оттогава до днес той е считан за камък на ораторите. Демостен поставял

халцедоново топче в устата си, докато стоял на брега на Егейско море и се упражнявал да говори ясно и високо пред шума на морето.

Лечебни свойства: Най-добрият камък за гърлото - носенето му във вид на гердан предпазва от температурни инфекции и всякакви възпаления на гърлото. При пресипнал глас се пие леко затоплена халцедонова вода на глътки: късче халцедон се вари 15 минути в 200 г вода с щипка сол. Носенето му като украшение активира организма да се справя с проблеми с гласните струни.

Полаган върху гърлената чакра, минералът увеличава кърмата при кърмещите майки и ги предпазва от възпаление на гърдите.

Верижка за крака от дребен халцедон в комбинация с хематит предпазва краката от умора и отичане.

Носен вграден в пръстен, халцедонът прогонва кошмарите и страховете по време на сън. Носен в украшение от злато, помага на човек да обърне очи към себе си, засилва самочувствието.

Други указания: След употреба се поставя за кратко под леко затоплена вода. Общопрепраща здравето елексир може да се приготви като се поставят планински кристал и късче халцедон в кана с вода за една нощ. Пие се на глътки през целия ден.

ХАУЛИТ

Зодия: Телец

Чакри: челна и теменна

Находища: Калифорния, САЩ; в България не е открит.

Цвят: бял или сивобял с черни прожилки

Химически състав: силикат със съдържание на бор

Твърдост: 6

Облик: масивни агрегати

Подобни минерали: Магнезитът и кахолонгът са млечнобели, но без прожилки.

Търговски вид: във вид на полирани топчета за масаж и вграждане в украшения, оцветен в синьо се предлага като тюркоаз

Предания: Местните жители твърдят, че докосването до минерала провокира желанието за пътешествия.

Лечебни свойства: Един от най-силно въздействащите минерали върху мисленето. Изключително подходящ за хора, претоварени с умствена дейност. Редува се държането му в ръка с полагане върху третото око.

При хора с наднормено тегло се препоръчва многократно интензивно разтриване на дланите с минерала. Тази терапия активира обмяната на веществата и освобождаването на организма от токсини.

Други указания: Преди и след употреба се слага за малко под течаща вода.

ХЕЛИОДОР

Зодия: Хелиодорът е камък на Близнаци. **Чакра:** Способства за отварянето на всички чакри. **Цвят:** златножълт, оранжев, жълтозелен **Находища:** Русия, Бразилия, Мадагаскар, Пакистан и др.; в България - района около град Ардино;

Химически състав: берилиево-алуминиев силикат с примеси на желязо.

Твърдост: 7,5 до 8

Облик: Кристализира в шестстенни продълговати призми, желязото го оцветява в жълто и зелено. **Подобни минерали:** апатит

Търговски вид: необработен - за държане в ръка, за носене в джоб или за налагане върху болно място; обработен и фасетиран - като украшение, бижу

Предания: Преклонението към хелиодора идва от Месопотамия, където местните жители го почитат като магически. В античността гърците използват функцията му за пречупване на светлината за производство на първите лещи.

Лечебни свойства: При очни проблеми - вечер се поставя върху затворените клепачи. Положен върху гърлената чакра, помага срещу всички смущения в областта на гърлото, отстранява симптомите от дистреса; помага при ангина, въздейства срещу алергии и кашлица, допринася за регулирането на стомашно-чревния тракт. Хелиодорът успокоява трескавите състояния преди пътуване: три дена преди отпътуването вземете камъка със себе си. Дръжте го в ръка по време на самото пътуване.

Минералът активира волята при носталгични състояния. Вграден в бижу, усилва чара и еротичните чувства.

Други указания: След употреба се измива под течаща топла вода. Остава се да изсъхне без да се бърше.

ХЕЛИОТРОП

Зодия: Хелиотропът е един от камъните на Овен.

Чакра: сърдечна

Находища: Индия, Китай, Австралия, Бразилия и др.; в България - Източни Родопи - Момчилградско, Крумовградско и други.

Цвят: тъмнозелен със ситни червени точки и петънца

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на никел, алуминий, желязо, магнезий

Твърдост: 7

Облик: най-често във вид на жили в скалните пукнатини

Подобни минерали: унакит

Търговски вид: като полирани топчета за масаж и вграждане в украшения; като пирамидки и дребни художествени предмети

Предания: Името произхожда от гръцки език и означава "отбелязващ слънцестоенето". За гърците хелиотропът е бил камъкът, свързващ боговете, хората и земята, а египтяните са го почитали като силен камък-пазител. Широко известно е преданието, според което червените капки са от кръвта, прокапала от челото на Исус Христос, докато той е носел кръста си към връх Голгота, поради което заедно с унакита е известен и с името "Исусов камък". Кръстоносците са го почитали като свещен камък.

Лечебни свойства: Носен като украшение в пряк допир с кожата или полаган периодично върху сърдечната чакра, предпазва сърцето от болки, смущения в ритъма, проблеми с кръвоснабдяването. Контактът му с тази чакра стимулира всички кръвоносни органи - черен дроб, бъбреци, бели дробове, да-

лак, за пречистване и подсилване.

Носенето на хелиотроп помага и за преодоляването на различни неразположения по време на бременност. Присъствието на изделия от него в стаята засилва способността за концентриране.

Други указания: Хелиотропът не се използва в суров вид. След всяка употреба се измива под течаща топла вода.

ХЕМАТИТ

Зодия: Хематитът е един от камъните на Близнаци и Везни. Чрез промяна на температурата си естественият хематит предупреждава притежателите си, независимо под кой зодиакален знак са родени, за предстоящи опасности.

Чакра: базисна

Находища: Русия - Курска магнитна аномалия, Украйна - Кривой рог, Бразилия - Минас Жерайс и др.; България -Кремиковци

Други наименования: кървавик; носи името си от гръцкото хаема - кръв.

Цвят: стоманеносив до червен

Химически състав: двужелезен триокис

Твърдост: 5,5 - 6,5

Облик: във вид на плочести кристали и плътни зърнести и натечни агрегати; типични за него са образуванията му с названия "желязна роза" и "стъклена глава".

Подобни минерали: оникс, въпреки че полираният хематит трудно може да се сбърка с друг минерал поради характерния си метален блясък.

Търговски вид: като полирани по-дребни и по-едри топчета и висулки; във вид на пирамидки, пръстени, гerdани и други дребни декоративни предмети. Един от най-имитираните минерали. Продава се и пресован хематит, който се отличава по ниската цена, на която се предлага.

Легенди: Хематитът се нарича още "кървав камък" поради това, че водата, която се използва за неговата обработка, се оцветява в червено. От древни времена винаги са го свързвали с кръвта, бил е носен от войниците като амулет, който спира бързо кръвотеченията от рани. Амулети от хематит са открити в почти всички гробници на фараоните. От Античността е и поверието, че хематитът може да помогне на човек да спечели съдебен процес.

Лечебни свойства: Контактът на хематит с тялото стимулира образуването на червени кръвни телца. Той помага и при анемия - необходимо е да се масажира продължително време с няколко капки зехтин базисната чакра.

Хематитът въздейства положително при проблеми с кръвообращението. В този случай се полага върху сърдечния енергиен център. За възстановяване след очни проблеми полирано късче се налага върху клепачите по за 10 минути няколко пъти на ден. Помага и за по-бързо заспиване, когато заедно с розов кварц се постави до възглавницата.

Верижка от хематит помага за бързото възстановяване на уморени и отекли крака.

Хематитът може да помогне при хемороидни страдания - три пъти на ден се пие хематитова вода (късчета хематит престояват в съд с 1 л вода 12 часа). При разширени вени с обработен минерал се масажират без натиск и с капка зехтин болезнените места, след което краката се поставят нависоко. Ако минералът се затопли при терапията, се изстудява в чаша

със студена вода.

Украшение от хематит дарява на притежателя си спонтанност и жизнерадост.

Други указания: Естественият хематит запазва студенината си и през най-горещия летен ден. След употреба се измива с вода и сапун.

ХРИЗОБЕРИЛ

Зодия: Хризоберилът е определен за Телец и Лъв.

Чакри: слънчев сплит и сърдечна чакра

Находища: Русия - Урал, Бразилия, Сри Ланка, Мадагаскар; в България са описани единични находки в района на Ардино, Източни Родопи.

Други наименования: златист берил

Цвет: златистожълт, зеленожълт, маслинозелен, кафеникавозелен. При прозрачната му разновидност александрит зеленикавият цвят при изкуствено осветление преминава във виолетово-червен, проявявайки т.н. александритов ефект.

Химически състав: берилиевоалуминиев окис с възможно присъствие на желязо и хром

Твърдост: 8,5

Облик: Среща се като дребни кристалчета и срастъци от тях в пегматитови скали и разсипи.

Подобни минерали: хелиодор, аквамарин и др.

Търговски вид: Скъпоценните му разновидности се използват за направата на изключително стойностни ювелирни украшения.

Легенди: От древността съществува предание, че хризоберилът носи благополучие на онзи, който сам го открие.

зоберилът носи благополучие на онзи, който сам го открие. Счита се, че опалесциращата му полупрозрачна разновидност (цимофан или котешко око) предпазва от зли помисли и всякакви магии.

Лечебни свойства: Талисман от хризоберил засилва зрителната способност, предпазва зрителния център в мозъка, действа против всички видове възпаления на очите. Цимофанът може дори да опази зрението при болестни състояния, довеждащи до ослепяване.

Положен върху третото око, хризоберилът успокоява нервната система, отстранява негативните мисли, прави ума ясен и го развива.

Други указания: За постигане на ефект хризоберилът трябва да се носи дълго. Задължително е да бъде в контакт с кожата. Периодично се измива с вода.

ХРИЗОКОЛА

Зодия: Хризokolата не е определена зодиакално.

Чакра:сърдечна

Находища: Заир, Узбекистан, Чили и др.; в България - в полиметалните находища в Стара планина и другаде.

Цвет: небесносин, синьозелен, зеленосив, кафяв

Химически състав: меден силикат със съдържание на вода и възможно присъствие на алуминий, желязо и фосфор.

Твърдост: 2d4

Облик: агрегати със землист или стъкловиден вид

Подобни минерали: тюркоаз, малахити др.

Търговски вид: рядко - полиран, като необработени

късове за колекции и лечебни цели

Предания: От хилядолетия хризоколата е камъкът на равновесието. Египтяните са го наричали камък на мъдростта, защото насочвал притежателя си към умни компромиси и го предпазвал от душевни наранявания. Считало се е, че и най-необузданата раздразнителност стихва под въздействието на хризоколата.

Лечебни свойства: Положен върху сърдечната или челната чакра, минералът действа температуросвалящо. При проблемите с гърлото трябва да се пие на малки глътки вода, в която камъкът е престоял една нощ. Бързото поставяне на хризокола върху опарена кожа предотвратява появата на мехури.

Минералът отпуска нервната система при стрес и напрежение. Използва се, положен върху третото око.

Хризоколата стимулира растежа при децата - носи се директно върху кожата като висулка.

Други указания: След използване се подлага за кратко под течаща студена вода.

ХРИЗОПРАЗ

Зодия: Минерал на Близнаци и Дева.

Чакра: сърдечна

Находища: Полша, Австралия, Бразилия, Южна Африка; в България - Източни Родопи

Цвят: от ябълковозелен до тъмнозелен

Химически състав: силициев двуокис със съдържание на никел

Твърдост: 6,5 до 7

Облик: зелен скритокристален кварц (халцедон); запъл-

ва празнини във вулкански скали

Подобни минерали: зелен яспис, авантюрин, празем и други.

Търговски вид: като полирани по-големи и по-малки късове за талисмани и вграждане в украшения

Предания: Той е един от най-ценените минерали през Средновековието. Като магичен камък бил зареждан с положителна енергия вечер при непълна луна. През XIV век са открити големи находища от него в Централна Европа и минералът е използван за украсата на някои катедрали.

Лечебни свойства: Хризопразът носи спокойствие на сърцето. Той е един от основните минерали за понижаване на високо кръвно налягане чрез полагане върху сърдечната чакра.

При масаж на дланите минералът действа стимулиращо върху всички жлези и техните функции. При възможност се препоръчва редуването му със содалит.

Вода с хризопраз в нея повишава потентността. Късче от минерала престоява през нощта в чаша с вода, която се пие сутрин на гладно леко затоплена.

Поставен в стаята, хризопразът провокира хармония в семейните отношения.

Други указания: Преди всяко ползване минералът се измива с течаща вода.

ЦЕЛЕСТИН

Зодия: Целестинът не е определен зодиакално.

Чакри: гърлена, сакрална и челна

Находища: Сицилия, Мароко, Мадагаскар; в България-

Севлиево и др.

Цвят: бял, безцветен, небесносин, сивкав, прозрачен до просветляващ

Химически състав: стронциев сулфат

Твърдост: 3-3,5

Облик: призматични, добре изразени кристали; влакнести и радиалнолъчести агрегати

Подобни минерали: барит, калцит, гипс

Търговски вид: Красивите му образци се остеняват за вграждане в различни украшения; в суров вид - като друзи и като отделни кристали.

Лечебни свойства: Положен върху долната част на коrema, камъкът стимулира очистването на храносмилателната система. Той помага за отпускане при главоболие, причинено от стрес и от прекомерни изисквания; помага и на уморени очи. В тези случаи се налага върху челната чакра.

Носенето на целестин допринася за душевно равновесие и отпускане на цялото тяло.

Други указания: Преди и след употреба се поставя за малко под студена течаща вода без да се трие.

ЦИРКОН

Зодия: Цирконът е камък, влияещ благотворно на Риби, Телец и Стрелец.

Чакри: базисна и сакрална

Находища: Камбоджа, Сри Ланка, Тайланд, Норвегия и др.; в България е установен на много места в южната част на страната във вид на дребни кристалчета без ювелирна стойност.

Цвят: безцветен, оранжев; сламеножълт- жаргон; червенокафяв - хиацинт; син, зелен - сарлит

Химически състав: циркониев силикат с възможно присъствие на алуминий, хром, церий, желязо, торий, уран, итрий
Твърдост: 6,5 - 7,5

Облик: четиристенни призми както и срастъци от тях, най-вече в пегматитови гранити, жили и разсипи

Подобни минерали: шпинел, везувиан

Търговски вид: рядко - необработен; фасетиран - за вграждане в различни украшения; кристалите със синьозелен цвят се получават по синтетичен път.

Предания: От древността цирконът шества в преданията за него под името хиацинт. То е произлязло от древногръцката митология и е свързано с красивия юноша Хиацинт, приятел на Аполон, който го убил неволно при хвърляне на диск. Според други предания Аполон убил Хиацинт, защото завидял на красотата му. От мястото, където попила кръвта, пораснало цветето хиацинт (зюмбюл), което трябвало да запази красотата на момчето завинаги. Оттогава се смята, че цирконът смекчава гнева и омразата, това е камъкът на мира и съгласието.

Лечебни свойства: Чрез полагане върху сакралната чакра минералът въздейства противогърчово. Носенето му в украшение активира организма за справяне с алергии и облекчава бронхиални заболявания.

Положен върху базисната чакра, минералът помага на жените за преодоляване на проблеми по време на месечния цикъл.

Носен като талисман, цирконът очиства човека от чувството на омраза.

Други указания: Преди и след употреба цирконът се из-

мива с топла вода.

ЦИТРИН

Зодия: Цитринът е отреден за Близнаци и Дева.

Чакри: слънчев сплит и базисна чакра

Находища: Бразилия, Русия, Мадагаскар, Испания, Франция и др.; в България - Родопи

Цвят: от лимоненожълто до златисто кафяво, прозрачен до полупрозрачен

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на натрий, магнезий, литий, желязо, калций и алуминий

Твърдост: 7

Облик: Кристализира в магмените скали във вид на шестстенни призми. Причина за жълтия цвят е наличието на тривалентно желязо

Подобни минерали: жълт топаз, жълт арагонит

Търговски вид: полиран - за масаж и за поставяне върху определно място; във вид на висулки, топчета - за вграждане в украшения. Щандовете са засипани с получен по изкуствен път цитрин - чрез нагриване на аметист или опушен кварц. Често той се предлага под името златист топаз.

Предания: Войниците от римските легиони са носели цитрин на гърдите си като камък-пазител на живота им в битките. Оттогава той е символ на светлината, слънцето и живота с основно въздействие върху слънчевия сплит.

Лечебни свойства: Положен върху слънчевия сплит, цитринът оказва благотворно влияние върху нервната система, способността за концентрация и въздейства положително на стомаха, дванайсетопръстника и панкреатичната жлеза.

Минералът помага срещу образуването на газове — всяка вечер преди заспиване за 20 минути се поставя къс от него върху слънчевия сплит, а пъпната чакра се налага с червенокафяв яспис.

При леки форми на диабет вечер по половин час се държи върху слънчевия сплит, а върху панкреатичната жлеза (малко по-надолу) се налага ахат.

Носен директно до кожата като герданче или висулка, прогонва кошмарни мисли, стимулира оптимизъм и елиминира последствията от депресии и стрес.

Други указания: След употреба цитринът се измива с топла вода. Разгръща силата си най-добре в пряк контакт с кожата.

ШПИНЕЛ

Зодия: Тъмносиният шпинел е отреден за Стрелец, червеният - за Скорпион.

Чакри: червеният - за базисната, синият - за челната, виолетовият - за теменната чакра

Находища: Мианмар, Сри Ланка, Тайланд, Афганистан, Индия, Мадагаскар и др.; в България - Пирин и Рила.

Цвят: разнообразен; прозрачните му разновидности, определяни като благородни и с ювелирно значение, са: рубинов-малиновочервен, алмандинов - виолетовокафяв, сапфиров-небесносин, оранжев, зелен и др.

Химически състав: оксид на магнезия и алуминия с възможно присъствие на желязо, цинк, манган и хром

Твърдост: 7,5-8

Облик: най-вече дребни октаедрични кристалчета в шисти и гнайси; образците с ювелирна стойност се добиват от разсипи.

Подобни минерали: циркон, корунд

Търговски вид: обработен и вграден в скъпи бижута

Легенди: Само допреди 100 години този минерал е бил бъркан непрекъснато с рубина. Дори двата огромни шпинела в британската корона дълго са били смятани за рубини и са назовани съответно "Рубинът на Черния принц" и "Рубинът на Тимур". В ред предания на минерала се приписва силата на камък-пазител от беди и даряващ щастие. Червеният шпинел, стрит на прах, само допреди 200 години е участвал в състава на лекарства с различно предназначение.

Лечебни свойства: Шпинелът е камък на спокойствието и медитацията. Съзерцанието му стимулира интелектуалната енергия.

Положен върху челната чакра, активира волята за преодоляване на здравословни проблеми.

Други указания: След употреба се измива под течаща вода и се оставя за малко на слънце.

ЯСПИС

Зодия: Червеният яспис е отреден за Овен, зеленият - за Дева, останалите разновидности - за Рак и Скорпион.

Чакри: жълт- за слънчевия сплит, червен - за базисната чакра, червенокафяв - за сакралната

Находища: жълт яспис - Индия, Мексико и др., червен яспис - Египет, Германия, Франция, Бразилия и др.; в България

- всички разновидности, основно в Източните Родопи

Цвят: жълт, червен, червенокафяв, зелен; непрозрачен

Химически състав: силициев двуокис със съдържание на различни хромофори

Твърдост: 7

Облик: скритокристален кварц на късове с различна големина, оцветен от мангана в жълто, от желязото - в червено

Подобни минерали: авантюрин, халцедон и др.

Търговски вид: полиран - за талисман, за масаж и за украшения; необработен - за лечебни цели

Предания: Египтяните са изобразявали свещените бръмбарчета скараabei върху яспис, който са носели за засилване на сексуалността. Употребявал се е като афродизиак при масаж на базисната чакра.

При гърците ясписът също се е ползвал със славата на камък на любовта. Вярвало се е, че носен като наниз във вид на гердан, осигурява щастливото преминаване на бременност. Култов камък за индианците, използван в различни ритуали.

Лечебни свойства: Ясписът е силен енергиен камък, независимо в какъв цвят е.

Червеният яспис помага за отслабване. Пие се по 200 гр ясписова вода 15 минути преди всяко хранене. Водата се приготвя в кана за целия ден - минералът трябва да престои вечерта в нея.

Червеният яспис повишава сексуалността при жените, когато се остави да престои една нощ заедно с жадеит, лунен камък, опушен кварц и розов кварц в чаша с вода. При желание за бързо забременяване тя се изпива сутрин на гладно от двамата партньори. Този минерал действа благоприятно и на мъжката сексуалност - масажира се кръгообразно долната

част на корема.

Обработена с жълт яспис вода укрепва имунната система и помага за преодоляване оплакванията през климактериума. Носенето на украшение от минерал с този цвят засилва имунната система.

Червенокафявият яспис помага на стомаха да се чувства добре - елиминира болките в него, предотвратява подувания и намалява газовете. За тази цел е необходимо вечер с него да се масажира горната част на стомаха, след което върху слънчевия сплит за 10 минути се поставя пирит. Той помага и при гастрит - след ядене се масажира леко стомахът и върху него се слага пирит. Този вид яспис отстранява запек - всяка сутрин на гладно се изпива чаша вода с престоял през нощта в нея къс от минерала. При диабет вечер и сутрин с камъка се налага за 15 минути панкреатичната жлеза, допълнително през нощта минералът се слага в чаша с вода, която се изпива сутрин на гладно.

При жлъчни оплаквания - дразнене, възпаления, колики, се прави лек масаж с полиран къс червенокафяв яспис. Тази терапия се прилага и при хепатит в областта на черния дроб.

Други указания: Ясписът отдава енергията си само при директен контакт с кожата. След всяка употреба се измива с леко затоплена вода.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Авдиев В. И.** История на древния Изток. Изд. "Наука и изкуство", София, 1989 г
- А. Е. Ферман.** Занимателна геохимия. С, 1970 г **Антична литература.** Енциклопедичен справочник. Държ. изд. "Петър Берон", София, 1988 г
- Baginski Bodo/Sharamon Shalila.** Das Chakra-Heilbuch. Windpferd Verlagsgesellschaft. Aitrang, 1988 г **Библия или священото писание на стария и новия завет.** С, Придворна печатница, 1924 г
- Б. Райнов.** Тайното учение. ИК "Петекс - Petex". С, 1991 г
- Братя Данчови.** Българска енциклопедия. Изд. "Стефан Атанасов", София, 1936 г
- Екатерина Андонова.** Магията на скъпоценните камъни. Изд. на сп."Глобус", 1992 г
- Игор Тимофеев.** Бируни. "Молодая гвардия". М, 1986 г
- История на света.** Хронология. ДИ "П. Берон", 1985 г
- Labacher Julia.** Heilsteine. Suedwest Verlag, Muenchen, 2000 М.
- Ф. Иванова.** Общая геология. "Висшая школа". М, 1969
- Nickel E.** Grundwissen in Mineralogie. Otto Verlag, Thun
- Панчатантра.** Изд."Народна младеж", 1981 г
- Пиронков и колектив.** Нерудни изкопаеми. Технологичен и икономически преглед. Изд."Техника", 1991 г
- Питър Рендъл.** Чакрите. Изд."Хемус", 1996 г
- Руслан И. Костов.** Основи на минералогията. Pensoft. С, 2000 г
- Р. Фрай.** Въображение и рисунка. "Наука и изкуство". С, 1988 г
- С. Стойнов, С. Белев.** Минералогия, петрография и полезни изкопаеми. ДИ"Техника", 1991 г
- Schumann W.** Mein Hobby - Steine sammeln. BLV-Verlag,

Muenchen

Т. Б. Здориг. Камень, рождающий метал. М, 1972 г Тодор Г.

Николов. Основи на палеонтологията и историчната геология.

Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 1996г

Тодор Тодоров. Речник на скъпоценните камъни. Изд. "Просвета",
1994 г

Franzen Susanne/Mueller Rudolf. Vital und gesund durch Farben
und Edelsteine. Suedwest Verlag, Muenchen, 1994 г Херодот.

История. ДИ"Наука и изкуство", 1990 г **Hochleitner R.** Mineraly a
krystalny. Slovart, Praga, 1996 г Ярослав Фолта, Лубош **Нови.**

История на естествените науки в дати. Изд."НМ", 1984 г

СЪДЪРЖАНИЕ

Защо тази книга е неповторима-----	5
Отзиви-----	7
Биовампиризъм-----	16
Цивилизация и минерали -----	21
Тайната сила на минералите -----	33
Енергийни центрове в организма-----	41
Кристалите-----	45
Европейски зодиакален списък-----	51
Заболявания и въздействащи минерали -----	53
Лечебни минерали-----	61
Авантюрин-----	61
Азурит-----	62
Аквамарин-----	63
Амазонит-----	64
Аметист-----	66
Аналцин-----	67
Андалузит-----	68
Апатит-----	69
Апофилит-----	70
Ахат-----	71
Биотит-----	73
Гранат-----	74
Диамант-----	74
Диоптаз-----	78
Жадеит-----	79
Злато-----	81
Исландски шпат-----	82
Йолиит (кордиерит) -----	83
Калцит-----	84
Каменна сол-----	85
Карнеол -----	86

174 ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

Кехлибар-----	88
Кианит (дистен)-----	91
Клинопилолит-----	92
Корал-----	94
Кунцит-----	96
Лабрадор-----	97
Лазурит-----	98
Лунен камък-----	100
Магнезит-----	101
Магнетит-----	102
Малахит-----	103
Молдавит-----	105
Мъхест ахат-----	106
Нефрит-----	107
Обсидиан-----	109
Оливин (хризолит, перидот)-----	110
Оникс-----	112
Опал-----	113
Опушен кварц-----	115
Перла-----	117
Пирит-----	119
Планински кристал-----	121
Празем-----	123
Родонит-----	124
Родохрозит-----	125
Розов кварц-----	126
Рубин-----	128
Сапфир-----	130
Сардер, сардоникс-----	132
Серпентин-----	133
Слюда-----	134
Смарагд (изумруд)-----	135
Содалит-----	136
Соколово око-----	138

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ 175

Сребро-----	139
Ставролит-----	141
Стеатит (талк)-----	142
Сугилит-----	143
Тигрово око-----	144
Топаз-----	145
Тюркоаз-----	147
Турмалин-----	149
Унакит-----	151
Флуорит-----	152
Халцедон-----	153
Хаулит-----	154
Хелиодор-----	155
Хелиотроп-----	157
Хематит-----	158
Хризоберил-----	160
Хризокола-----	161
Хризопраз-----	162
Целестин-----	163
Циркон-----	164
Цитрин-----	166
Шпинел-----	167
Яспис-----	168
Библиография-----	171

Гергана Митева, Иван Митев

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА ЛЕЧЕБНИТЕ МИНЕРАЛИ
Второ допълнено и преработено издание

Рецензент: инж. Иван Иванов

Предпечатна подготовка: "Опонент"
Компютърен дизайн на тялото: инж. Георги Трайков
Компютърен дизайн на корицата
и цветните илюстрации: Светлозар Терзиев
Снимки: Светлозар Терзиев, Евгени Вулев,
Георги Пеев, Янко Марчев, Ники Матанов

Българска. Второ издание.
Формат 70x100x32
ISBN 954-90685-8-7

Печат: "Графопринт" - Хасково
Издателска къща "Опонент"
2004 г

Минералите помагат безусловно
независимо от отношението ни към тях.

Г. Митева, И. Митев

ИК "Опонент"